

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

Kadın Cinayetleri Politikadır

Yaşasın 8 Mart, Yaşasın Kadın Dayanışması,

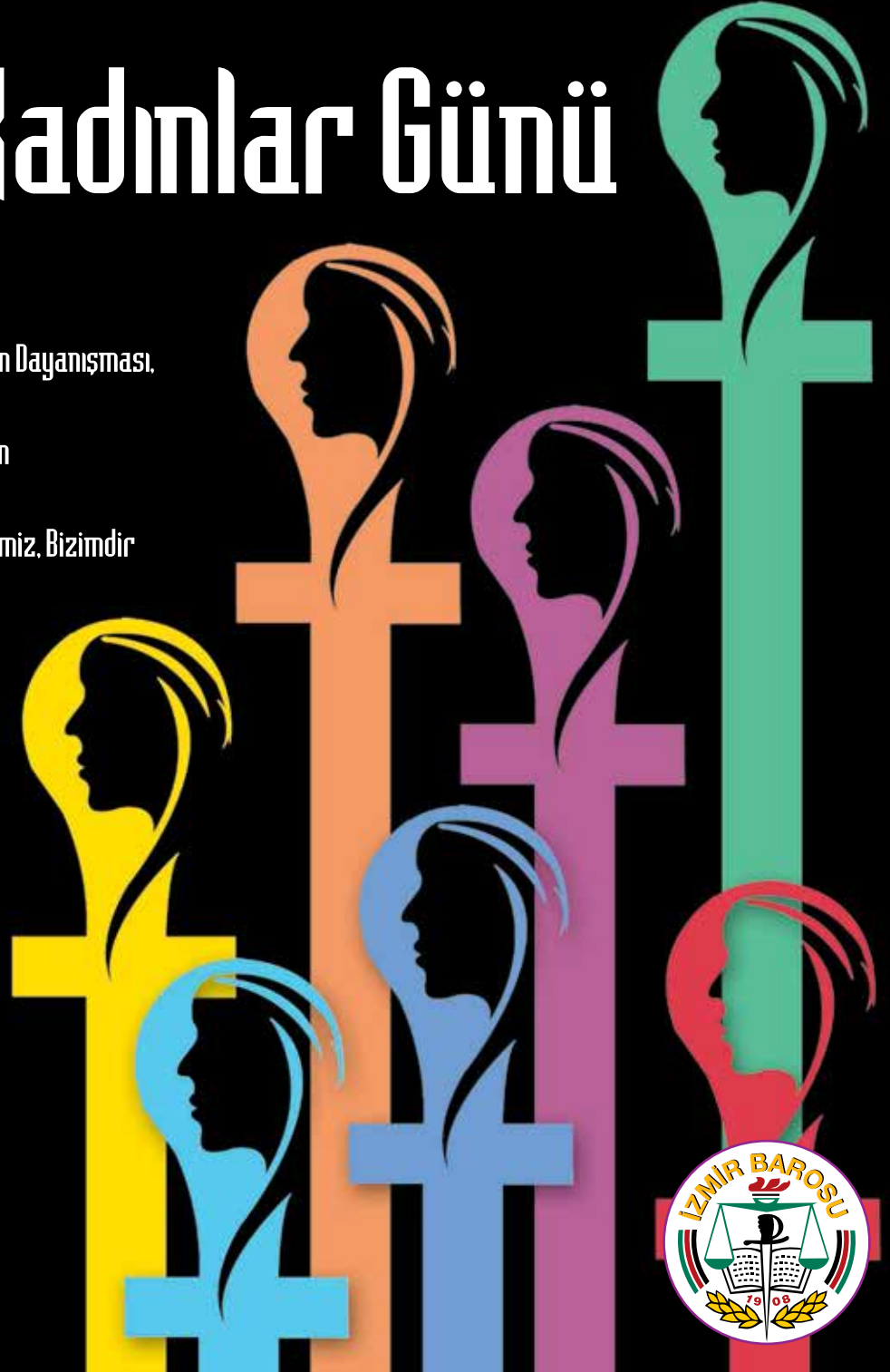
Dünya Yerinden Oynar Kadınlar Özgür Olsa

Şiddete, Tacize, Tecavüze Son

Erkek Adalet Değil Gerçek Adalet

Emeğimiz, Bedenimiz, Kimliğimiz, Bizizdir

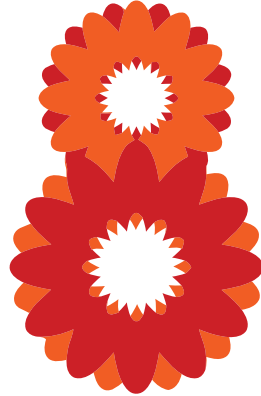
8 Mart isyanın günüdür!

Анҗалин

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

İZMİR BAROSU YAYINLARI

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

YAYINA HAZIRLIK

İzmir Barosu
Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi

YÖNETİM YERİ

İZMİR BAROSU
1456 Sokak No: 14 35220 Alsancak / İZMİR
Tel: 0232 400 00 00 - 463 00 14 Faks: 0232 463 66 74
www.izmirbarosu.org.tr

GRAFİK - BASKI

Yabaneri Matbaacılık
Ambalaj - Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Bornova Cad. No: 9 / A-M Öztim İş Merkezi
35070 Işıkkent / İZMİR
Tel: 0232 472 21 22 (Pbx) Faks: 0232 472 24 54

BASKI TARİHİ: 07.03.2015

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ/AV.NURİYE KADAN,	4
GÖRSELLERLE 8 MART	6
SAVAŞ,KADIN,FEMİNİZM VE MİLİTARİZM/DR.SOSYOLOG DERYA ŞAŞMAN KAYLI	8
HANGİ HATİCE/AV.SİBEL ŞAHİN	11
KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE ÖZELLİKLERİ/YRD.DOÇ.DR.AHSEN KAYA	13
AFİFE JALE/AV.HÜLYA GÜLTEKİN	19
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİ SÖZLEŞMESİ/AV.NAZAN MOROĞLU	21
AV.GÖKÇE ÇİÇEK TÜRKMEN RÖPORTAJ	24
KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN BAKIŞ/UZM.PSİKOLOG DERYA SÖNMEZ	27
UMUT ÇÖPTE/AV.RAHİLE HORZUM	32
CUMHURİYETİN KADIN HAKLARI YÖNÜNDEN KAZANIMLARI/AV.NURİYE KADAN	35
KADINA KARŞI İŞLENEN EZİYET SUÇU/DOÇ.DR.BURCU DÖNMEZ	38
SÖYLEŞİ MUAZZEZ İLMİYE ÇİĞ/AV.NURİYE KADAN	46
SAVAŞTA ERKEĞİN KADINLA OLAN SAVAŞININ YANI ŞİDDETİN MEŞRULAŞTIRILMASI/AV.FİGEN MERDER	48
4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNUNDA KADIN HAKLARI KONUSUNDAKİ BAZI GELİŞMELER/AV.EBRU TATAR	49
EŞİM MÜSTAKBEL LEŞİM/AV.OGUN KAYACAN	52
KADERİN ÇIĞLIĞI/AV.FİGEN MERDER&AV.HÜLYA GÜLTEKİN	59
EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİ HÜKÜMLERİNDE KADINLAR ALEYHİNE KURULAN TUZAKLAR/AV.ŞAKİR UZUN	60
EV İÇİ ŞİDDET KONUSUNDA HOLLANDA HUKUKUNA BAKIŞ/AV.TACETTİN ÜSTÜNDAĞ	67
FARKINDALIK YARATAN KADINLAR.../AV.FİGEN MERDER	70
FAALİYETLER,	73
BASIN AÇIKLAMALARI,	80
KARİKATÜRLER / AV.LEVENT DAĞAŞAN	

SUNUŞ

Av. Nuriye KADAN
İzmir Barosu Kadın Hakları Merkezi
Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi

1857 yılında New York' lu dokuma işçisi kadınların daha insanca bir yaşam isteyerek eşitsizliklere ve ayrımcılığa karşı sürdürdüğü mücadele ile başlayan süreçte 8 Mart 1957 tarihinde 8 Mart'ın, dünya kadınlar günü olarak kutlanmasına karar verilmiş , Birleşmiş Milletler ise 16 Aralık 1977 tarihinde kabul etmiş ve uluslararası güne dönüşmüştür. Türkiye'de ise Kadınlar Günü ilk kez 1921 yılında ' Dünya Emekçi Kadınlar Günü' adıyla kutlanmıştır. Yaygın olarak kutlanmaya başlaması da 1977'den sonraki yıllardadır.

Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Kadın olmak çok zor bu toplarlarda, çünkü sahip çıkmamız gereken bir bedenimiz, korumamız gereken bir namusumuz ve uymamız gereken örf ve adetlerimiz vardır doğduğumuz günden beri duyduğumuz.

Bugün tüm dünyada kadın haklarından, onların ne kadar fedakar, cefakar ve kutsal olduğundan bahsediliyor. Emekçi kadınların hakları, sözde de olsa teslim edilmeye çalışılıyor, kadınların hak ettikleri yaşamı yaşayabilmeleri için planlar yapılıyor, projeler geliştiriliyor.

Bugün kadın hakları konusunda içinde bulunduğumuz durum ise ne yazık ki iç açıcı değildir. Kadınlar dünya nüfusunun yarısını oluşturmalarına karşın, iş yaşamında, siyasette, karar alma mekanizmalarında

ve diğer yaşamın bütün alanlarında ne yazık ki olması gereken oranda temsil edilememektedir.

Türkiye'de ise kadınların önemli bir kısmına göre kadın olmak; şiddetle, acıyla, tacizle, tecavüzle ve ölümlerle iç-içe yaşamak demek. Kadın olarak doğdukları için kendilerini şanssız hissediyorlar. Resmi veriler, Türkiye'deki kadın cinayetlerinin son 7 yılda %1400 arttığını gösteriyor. Son bir yılda öldürülen kadın sayısı 300'ü geçti. Gün geçmiyor ki bir kadının, kadın kimliğinden dolayı vahşice ve hunharca öldürüldüğü haberleri olmasın.

Ulusal yasalarda kadına yönelik şiddet konusunda düzenlemelerin varlığı tek başına bu sorunu ortadan kaldırmamaktadır. Yasaların tam olarak uygulama alanı olmalı, suçlulara verilecek cezalar etkili olmalı, kolluk kuvvetleri kadına karşı şiddet konusunda kadınlara, insan haklarına saygılı olmaları sağlanacak bir şekilde eğitilmelidir. Çünkü Kadın hakkı ihlali aynı zamanda insan hakkı ihlalidir.

Kadın cinayetlerinin yer almadığı bir gün geçmez iken bu şiddete yönelik bütüncül politikalar geliştirilmediği sürece ne bu cinayetler son bulur ne de şiddet.. Türkiye vahşice katledilen Özgecanımız'a ağlarken ardından parçalara bölünerek, bedeni ezilerek öldürülen kadınlarımızın

haberleri geldi.

Evet, Özgecan Aslan cinayeti sıradan bir olay değildir, toplumsal çürümenin vardığı boyutun bir yansımasıdır. Ülkeyi yönetenlerin yola, taşa, betona yatırım yapması ama insana yatırım yapmamasının karşılığıdır. Kadın cinayetlerindeki ve kadına yönelik şiddetteki korkunç artış; bir kişinin annesinin bile diz kapağından tahrik olabileceğini utanmadan söyleyen; hamilelerin sokağa çıkmasının edepsizlik olduğunu ileri süren; 6 yaşındaki kız çocuğuyla evlenmek mümkündür diyen düşüncenin ve

kadın üzerinden yürütülen yanlış politikaların bir sonucudur.

Ve önemle vurgulayalım: Bu tür cinayetler, “kadın mıdır, kız mıdır” bakışının topluma enjekte edilmesinin bir ürünüdür! Kadınlarımız ne erkeklere emanettir ne de mahallenin namusuna!

Gün mücadele günüdür, dayanışma günüdür. Direnme ve isyan etme günüdür.

8 MART TARİHÇE

19. yüzyılda işçilerin çalışma ortamları olabildiğine kötüdür.

8 Mart 1857 tarihinde ABD'nin New York şehrinde 40.000 kadın dokuma işçisi...

Daha iyi şartlarda çalışma amacıyla greve başlar...

Polis işçi kadınlara saldırır, onları fabrikaya kilitlet ve...

Bu olay işçi hakları konusunda bilinç uyandırırken, hayatını kaybedenlerin cenazesine 10.000 kişi katılır

Çıkan yangında kilitle kalan 129 kişi hayatını kaybeder...

Kimsenin unutamayacağı bu acı olaydan 53 sene sonra gerçekleşen Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda...

Almanya Sosyal Demokrat Partisi'nden Clara Zetkin 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak anılmasını önerir...

Bu öneri oybirliğiyle kabul edilir ve Dünya Kadınlar Günü'nün ilk kez adı konmuş olur

İlk konferanstan tam 11 yıl sonra 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda ismi 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak değiştirilir

Ancak Birleşmiş Milletler bu güne '8 Mart Dünya Kadınlar Günü' der ve...

Türkiye'de ise, Kadınlar Günü ilk kez 1921 yılında 'Dünya Emekçi Kadınlar Günü' adıyla kutlanır

KADIN, SAVAŞ, FEMİNİZM ve MİLİTARİZM*

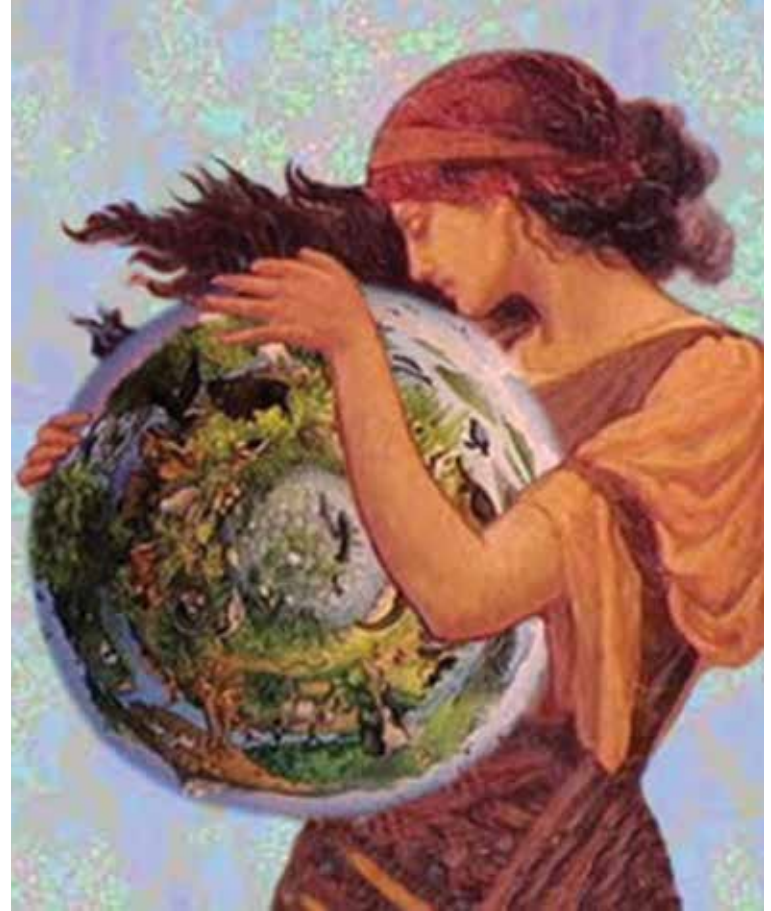
Dr. Sosyolog Derya Şaşman Kaylı

* Bu yazı, F DERGİ; Feminist Düşün Edebiyat Kültür Sanat Dergisi, Kış 2015, Sayı 9, da yer almıştır.

Devletin eti kemiği olan egemen sınıf hegemonik gücünü, çıkarlarını her daim garantileme ihtiyacı duymaktadır. Bu ihtiyaç çerçevesinde kurulan ve birbirine eklenerek iç içe geçen egemenlik ilişkileri gücünü ve kudretini, çoğunluk üzerinde tesis ederken sistematik bir biçimde şiddeti, kullanmaktadır. Şiddet, devletlerin savaş ekonomilerini meşrulaştırmak için en sık kullanılan yöntem olarak tarih sahnesinde yer almaktadır.

Bir diğer yöntem de “**ÖTEKİ**”nin inşasıdır. Daha aşağı, değersiz, korunması ya da yok edilmesi gerektiği savlanan bu öteki bazen, ülke, birey, sınıf, cinsiyet ya da gruptan oluşmaktadır. Devletler, ulusal güvenlik ve milli menfaat söylemleriyle, vatani, milli kimliği ve bayrağı korumak adına, farklı olarak kodladıklarını “düşman, ötekiler” olarak tanımlayarak savaşı meşrulaştırma yoluna gitmektedir. Bu süreçte savaş ekonomileri militarizmden beslenmekte, militarizm de can suyunu eril ideolojiden almaktadır.

Şöyle ki, vatan, dışı olanla özdeşleştirilirken siyasi egemenlik, erkek olanla özdeşleştirilmektedir. Neredeyse bütün savaşların kahramanları erkektir ve gücün sembolüdürler. Bu kurguyla ilmek ilmek dokunan militarizm, erkeklerden aktif, saldırgan ve kamusal alana ait adamlar olmasını, kadınlardan gidenin ardından ağlayan, pasif, evcimen ve itaatkâr

hanım hanımcık kadınlar olmasını talep etmektedir. Böylece Militarizm, erkek adam olmayı üstüne itaat eden, karşı gelmeyen olarak tanımlar. kadın olmayı toplumun, ailenin namusu olarak kabul etmektedir. Tam da bu nedenle kadının toplumdaki statüsünü eş, anne gibi geleneksel roller üzerinden tanımladığı ve eril değerleri yeniden ürettiği için militarizm, cinsiyetçi bir düşünce kuramıdır.

Militarizmi besleyen toplumsal yaşamda tarihi çok eskilere dayanan ve kurgulanmış en bilindik bir “ÖTEKİ” de kadındır. Eril söylemde kadın, erkeğin mülküdür. Kadına yönelik bir tecavüz aslında erkeğin erkekliğine bir saldırdır. Savaş ekonomisinde toplumun, grubun ya da etnik grubun erkekliğini, onurunu zedelemek için, ötekini/düşmanı küçük düşürmek ve onları ötekileştirmek/kadınlaştırmak için, kadınlara yönelik cinsel saldırı her zaman savaşın veya çatışmanın bir parçası olmuştur. Bu nedendir ki devletler, fahişeleri düşman askerlerine feda ederek aşağılanma riskinden kurtulmaya çalışmakta, bu kadınları uluslarının onuru için uzlaşma olarak sunup uluslarını, kurtarmayı hedeflemektedirler.

Bu nedendir ki;

- Ruanda’da, 1994 soykırımında en az 250.000 kadına tecavüz edilmiştir.

- 1990’lar boyunca 20.000’den fazla Müslüman kadın Bosna’daki etnik temizlik kampanyasının parçası olarak tecavüze uğramıştır.

- 2003 kadar BM, Demokratik Kongo Cumhuriyetindeki savaş boyunca binlerce kadın ve kız çocuğunun tecavüze uğradığını belirtilmiştir. Grup tecavüzleri o kadar yaygın ve vahşidir ki, doktorlar vajinal tahribi savaşla ilgili

suçlar içinde sınıflandırmaya başlamıştır.

- Pornografi ve fuhuş askerlerin en bilindik eğlence biçimleri arasındadır. Kadın ticareti güzergâhlarının askeri karargâhların yakında olması tesadüf olmasa gerek. Filipinlerde 5000’den fazla kadın 1990’ların ortalarında Güney Kore’de, özellikle Birleşik Devletler askeri üsleri yakınındaki barlarda çalışmak üzere satılmıştır.

İŞTE Bu Yüzden, sadece kadınları değil, toplumsal yaşamı, tehdit eden, erkeklerin kudretini, gücünü, çıkarını korumayı hedefleyen, savaş ekonomilerini besleyen, militarizmi ve militarist söylemi engellemek için Feminist Kurama ihtiyaç vardır.

ÇÜNKÜ FEMİNİST KURAM,

- ✓ Kadına yönelik şiddetin savaş ekonomileri ve militarizm tarafından yüceltilmesini ön plana çıkarır.

- ✓ Farklılıklara tahammülü olmayan, güven ve anlayışı yok eden militarist ve milliyetçi kuramlar yerine eşitlikçi, karşılıklı güven ve anlayışa dayalı, insan hak ve özgürlüklerine değer veren bir barış ister.

- ✓ Savaş politikalarının belirlendiği ve orduların yönetildiği yüksek mevkilerde kesinlikle çok sayıda kadın olmadığını, ayrıca kadının barışı temsil ettiği vurgusuna rağmen barış görüşmelerinde de kadınlara yeterince yer verilmediğinin altını çizer.

✓ Ataerki, milliyetçilik ve militarizmin iç içe geçtiğinin ısrarla vurgular. Milliyetçiliğin minik vatansızlar doğuracak kadınlar sunduğu için, militarizmin de oğulların asker olmalarının kanıksandığı düzeni meşrulaştırdığı için ataerkiye minnettar olduğunu dillendirir. Yani ataerkinin, milliyetçiliğe ve militarizme nasıl sevdalı olduğunu deşifre eder. Bu nedenle, **Feminizm, ataerki, militarizm ve milliyetçiliği dostluğunu deşifre etmek ve bu dostluğun örttüğü insan hakları ihlallerini deşifre etmek için ideal bir kuramdır.**

✓ Savaş ekonomilerini besleyen, ataerki sistemin analiz edilmesiyle, hiyerarşinin, güç ilişkilerinin, egemen ideolojilerin tüm bunlarla nasıl iç içe geçtiğinin çözümlenebileceğini söyler. Böylece iktidar ilişkilerinin üretim ilişkileriyle, eşitsizlikle, yoksullukla, nasıl iç içe geçtiğini görünmez kılan, savaş ekonomilerinin gerçek yüzünü örten normalleştirme perdeleri daha kolay aralanabilecektir.

✓ Devlet içindeki egemenlik ilişkilerinin hiyerarşik olduğunun altını çizer. Bu ilişkilerin hiyerarşik söylemlerinin meşrulaştırılmasında, ataerki aile içindeki ilişkilerin ne denli besleyici ve egemen iktidarın gücüne nasıl güç kattığının çözümlenmesini ister.

✓ Devletlerin mahremiyetini ön plana çıkaran ulusal güvenlik söylemiyle, ev içi alandaki özellikle kadını merkez alan mahremiyet ve gizlilik söylemlerinin nasıl örtüşüğünün altını çizer.

Biliyoruz ki, savaş, zaten olan cinsiyet eşitsizliğini derinleştirmekte, erkeğin otoritesini artırarak kadınlık ve erkeklik arasındaki mesafeyi artırmaktadır.

İŞTE FEMİNİZM; sadece kadının durumunu, değil, ataerki cinsiyet düzeninden beslenen toplumsal iktidar biçimlerini ve şiddet mekanizmalarını çözümlenerek ezberi bozmuştur. Bu nedenle savaş ekonomilerini çözümlenerek ve savaşı engellemek için feminizm en gerekli ideolojilerden biridir.

ÇÜNKÜ feminizm ataerki ideolojinin militarist söylemini sorgulayarak, savaşa yol açan toplumsal çelişkilerin kaynağını çözümlenerek aktif, kurucu, hızlı ve cesur bir barış mücadelesinden olabirliğini dillendirmektedir.

KAYNAKÇA

Women, War, PeaceandViolenceAgainstWomen, www.womenwarpeace.org/issues/violence.htm.

Raja, Kanaga. "Women From Philippines And Former USSR Trafficked Into South Korea For Sex", Third World Network Features, Eylül, 2002, www.twinside.org/sg/title/2396.htm

Herdy, Amyand Moffeit, Miles. "Female GIs Report Rapes In IraqWar: 37 Seek Aid After Alleging Sex Assaults By U.S. Soldiers", Denver Post, 25 Ocak 2004. Sadece son birkaç ayda, Irak'ın Birleşik Devletlerce işgali sırasında körfez bölgesindeki askerlerin bildirdiği, aktif görevden dönerken yardım arayan 37 kadın dahil, 88 cinsel saldırı olayı, gerçekleşmiştir. Kadınlar olay anında gerekli yardımı

12. "OneIn Three Women World wide Could Suffer Violence Directed At Her Simply Because She Is UNIFEM, 24 Kasım 2003

http://www.unifem.org/pressreleases.php?f_page_pid=6&f_pritem_pid=149

Lucinda Marshall, Militarizm Ve Kadına Yönelik Şiddet Arasındaki İlişki 21 Şubat 2004. http://www.ucmk.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=30:militarizm-ve-kadyik-ddet-araski-ili&catid=15:makaleler&Itemid=51

HANGİ HATİCE

Av. Sibel ŞAHİN

Doğduğunda cumhuriyet kurulmuş muydu kurulacak mıydı bilinmez. Tüm köy gibi o da doğduğu zamanı bilmezdi. Anacığı bademler açtığına mı demişti, yoksa yağmurlar başladığında mı onu da hatırlamıyordu . güzel bembeyaz, tombul bir bebektir. Sirtında üzüm tanesi şeklinde bir izi vardı. Üç kızdılar. Bacıları ondan evvel evlenip başka yerlere göçmüşlerdi. Anacığı ile yazın Mersin sıcağından anasının memleketi Niğdeye giderlerdi. Dayısı muallimdi. Aydıncı. Hem Hatice öyle şalvar uzun etek giymek istemezdi. Bembeyazdı, alımlı ve güzeldi. İsteyeni çoktu ama o daha modern ,daha varıl biriyle evlenmek isterdi. Okumak istemişti. Okula gönderilmemişti çünkü köyde okul yoktu. Uzağa da babasız olduğundan gidemezdi. Çok masal, hikaye bilirdi. Kitaplarda ne hikayeler vardı kim bilir? Bebeler nasıl da mutlu olurdu onu dinlerken.

Bir gün bacılarından biri dedi ki “babamız yok. Anamda çok yaşlandı. Ölürse kimin evine sığcan. “ Hatice kahroldu, demek ki fazlalıktı bacılarının gözünde.. hiçbir yere sığmazdı. Yaşı daha gençti ki . daha 20 yaşındaydı. Evet yaşlılarının çoğu evlenmişti ama.....!!!!Yemin etti o gün ilk isteyene varacaktı.

Çıka çıka karşısına 16 yaşında bir delioğlan çıktı. Aslında istemedi çocuk diye ama yemini vardı bir kez. Varacam dedi. Vazgeçirmek isteyenlere diretti, duymadı söylediklerini... ve evlendi. Yine şalvar ,uzun etek giymedi. Kocasını deliydi doluydu ama dürüsttü. Çocukları ikisi de çok seviyordu. Hayat zordu. Kaynana kayınbaba deli bir koca deli bir

görümce birkaç çocuk, tarla işi derken yitip gitti umutları. Hayatı böyle mi olacaktı diye düşünmedi bile ...

Kocasını çok döverdi. Birkaç kez dayanamadı çocuklarını alıp bacısına sığındı. Ama orada da kalamazdı ki ? okuması yoktu, iki üç çocukla napacaktı döndü yine evine.

Yıllar yılları kovaladı, yokluklar, iş gücü, tarlalarını birer birer kaybettiler. Bu arada 8 çocukları oldu. Kavga dövüş, ama dayaklar azalmıştı. Kocasını kız erkek tüm çocuklarını okuttu. Kendisi de çok meraklıydı. Onunda ısrarıyla 75 yaşında televizyondan okuma yazma öğrendi. O da okudu, hatta torunlarıyla mektuplaştı.. akli son günlerde çok karıştı. Ama hala hikayeler anlattı ve kahkahasını hiç yitirmedi. Hiç şalvar uzun etek giymedi.. başında örtüsü elinden tesbihi hiç düşmedi. İnancını çoktu amma hiç yobaz olmadı.

Hatice ne umdu ne buldu hayattan bilinmez ama çemberini tamamlayıp, göçtü gitti.

Hatice Ankara da doğmuştu. Evin en büyük çocuğuydu. Esmer, zayıf kıvr kıvr saçları ile gülücükler dağıtırdı. Kolunda zeytin şeklinde bir izi vardı. Babası da anası da çalışırdı. Mamak'ın çamurlu yollarında gider gelirdi. O ve iki erkek kardeşi nenesiyle kalırlardı. Azıcık büyüyünce uzun etek ve başına bir örtü taktılar. Hatice istemedi ama konu komşu

ne derdi? Hatice hiç anlamıyordu. Kızılay da Çankaya da insanlar uzun etekli baş örtülü değildi. Sadece kendi oturdukları gibi kenar mahalleler böyleydi.

O da onlar gibi yaşantı sürecekti. Neden adaletsizlikler vardı. Atatürk kurduğu ülkede Atasının istediği gibi bir genç, bir anne olacaktı. Çok sıkı çalıştı. Babası okusun istiyordu. O da okudu. Üniversite kazandı.

Ankara'dan ayrıldı okumaya geldi. Bir delikanlıyı gördü, aşık oluverdi. "Evleneceğim seninle "dedi. Oğlan güldü, "evlen de görelim" dedi... aradan yıllar geçti . Hatice haklı çıktı evlendiler iki de çocukları oldu. Üniversite mezunu çift bir türlü çalışma hayatında başarılı olmadı. Bir de üstüne üstlük kaynana ,kayınpeder, görümce ,kayın, anne ,baba baskısı...Ekonomik sıkıntılar, psikolojik sıkıntılar... Dayanamadı Hatice. Ayrıldı. İki çocuğuyla çok sevdiği şehirde kalma kararı verdi. Annesi çok kızdı. Duldu o ne işi vardı yaban ellerde? Ekonomik yardımlar kesildi

sırf Ankara'ya dönsün diye... başka şartta vardı çocuklarda babalarına bırakılacaktı... Hatice direndi kendi ve çocukları için... merdiven yıkadı, asgari ücretle ne iş buldu ise yaptı. Gitmeyecekti ,dönmeyecekti . Dönerse bu sefer uzun etek başörtüsü de yetmez eve tamamen kapatılırdı. Direndi, direndi.. Yenildi... Kader kızının üniversitesi nedeniyle onu Ankaraya tekrar savurdu. Şu günlerde zor nefes alıyor Hatice çok zor Ankara'nın havası ona hiç iyi gelmiyor...

Polisti Hatice... Hemde yakın koruma . eşi kendisinden büyüktü ve çok kıskanıyordu. Onu çok sevdiğini söylüyordu amma.....

Bir akşam 8 sularında silah sesi du-

yuldu. yatağında oturuyordu. Üzgündü. Yatağına devrildi. Alnında merminin kapkara izi belirdi önce ardından kızardı, kan gölünün ortasında alnında ki siyah leke belirgin kaldı.

Polis olması , yakın koruma tekniklerini bilmesi yetmedi Hatice'yi korumaya... ne devleti korudu, ne teşkilatı... ardında gözüyaşlı evlatlar bacılar bıraktı. En son ondan Nazım Hikmetin bir dizesi kaldı..

"Sevmek için yürek, sürdürmek için emek gerek. Sevgi ne boğazda, ne mum ışığında yemek yemek. Ne de pahalı bir pırlanta demek. Sevgi bir lokmada iki mutlu insan demek"

Anılmayan nice yitik Hatice'lere

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE ÖZELLİKLERİ

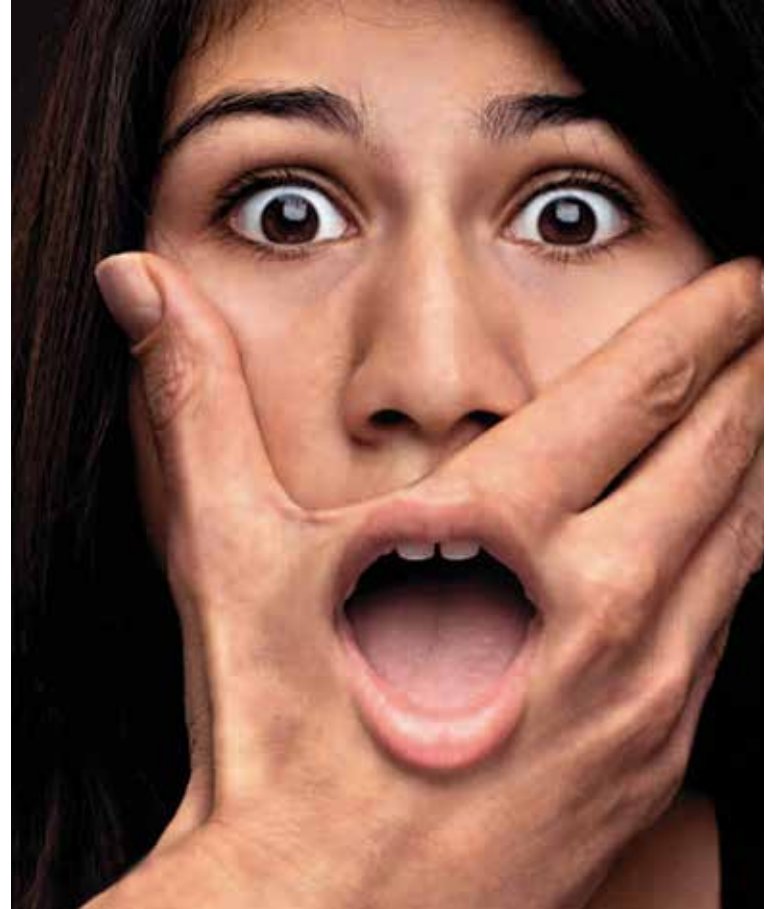
Yrd. Doç. Dr. Ahsen KAYA
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir

Şiddet, çağımızın en önemli sorunlarından biri olup, şiddetin büyük bir kısmı evde, aile içinde ya da okul, işyeri gibi yerlerde meydana gelmektedir. Dolayısıyla kişilerin kendilerini en güvende hissettikleri, bu nedenle de en korumasız oldukları yerler, şiddete maruziyet açısından en fazla risk altında oldukları yerler haline gelmektedir.¹

Çocuk-genç-yaşlı, kadın-erkek herkes şiddetin mağduru olabilmektedir. Şiddetin önlenmesi adına yapılan çalışmalarda önlemlerin niteliği şiddet mağdurlarının bu temel özelliğine göre bazı değişiklikler gösterebilmektedir. Şiddet konusunda yapılan yasal düzenlemelere bu açıdan bakıldığında, özellikle çocuklar ve kadınların korunmasına önem verildiği görülmektedir. Bu konuda Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Madde 41’de de özellikle anne ve çocukların korunması vurgulanmış olup, “*Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar...*” denildiği görülmektedir.²

¹ Kaya A, Aktas EO. “Perception Differences In Violence Against Child”, Med Science 2014;3(2):1183-97. DOI: 10.5455/medscience.2013.02.8120

² Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, <http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>, erişim: 30.01.2015.

Aile, genel olarak “anne-baba ve çocuklardan oluşan en küçük sosyal birim” olarak tanımlanmaktadır.³ Aile içi şiddet de, “bir aile içinde eşe, çocuklara, kardeşlere, ebeveynlere ya da yaşlılara yönelik olarak meydana gelen bütün şiddet olayları”⁴ nı ifade etmektedir. **Şiddeti gören ve şiddete tanık olan tüm aile bireylerinin** şiddetten etkilenmesi, fiziksel güç dezavantajı nedeniyle mağdurların genellikle kadınlar, yaşlılar ve çocuklar olması, mağdurların genellikle **şiddet ortamından ayrıl-mamaları** ve en başta belirtildiği gibi kişiler için aile ortamının en güvenli yer olarak görülmesi aile içi şiddetin kronik ve **şiddet** riskinin fazla olmasının nedenleri arasında sayılmaktadır. Tüm bunlar, aile içi şiddeti diğer şiddet türlerinden daha önemli bir konuma getirmektedir. Bununla birlikte, kadına yönelik şiddet sadece aile içinde değil, herhangi bir yerde (okul, işyeri, sokak gibi) ve zamanda aile dışı herhangi bir kişi tarafından da işlenebilmektedir. Bu yazıda, şiddetin bir türü olarak kadına yönelik şiddet ve özelliklerinden bahsedilecektir.

Kadına yönelik şiddet, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’da “*Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranış.*”⁵ olarak tanımlanmaktadır. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nde (İstanbul Sözleşmesi) de benzer şekilde, “*İster kamusal ister özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik acı veya ıstırap veren*

³ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Aile>, erişim: 15.02.2015.

⁴ Kırbaş H. Aile İçi Şiddet. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_ivs_dosyalar/25/21/969720/dosyalar/2014_11/04041043_aileiiddethakan.pdf, erişim: 19.02.2015.

⁵ 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16.htm>, erişim: 30.01.2015. 6284 sayılı Kanun ve bu Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği’nde şiddet; “Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı.” olarak tanımlanmıştır.

veya verebilecek olan toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir ve bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi” olarak ifade edilmektedir.⁶

Kadına yönelik şiddet denilince çoğunlukla fiziksel şiddet akla gelmekte iken, yukarıda belirtilen tanımlardan da anlaşılacağı gibi kadına şiddetin ekonomik, duygusal ve cinsel yönleri de bulunmaktadır. Çoğunlukla da tüm bu şiddet türleri bir arada görülmektedir. Aşağıda kadına yönelik şiddetin türleri ve temel özellikleri kısaca ele alınmıştır;

Ekonomik şiddet, kadının çalışmasına izin vermeme, işten çıkmasına neden olma, kadının gelirini elinden alma, paranın denetimini elinde bulundurma, ziynet eşyalarını ve ortak para ile alınan malları kendi üzerine alma, mirasına el koyma, ev ihtiyaçları için para vermeme gibi kadının kendine yeterli hale gelmesini önlemek, kadın üzerinde kontrolü sağlamak ve kadının ilişkiyi terk etmesini zorlaştırmak için uygulanan şiddet türüdür.⁷ Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) 2008 yılı kadına yönelik şiddet araştırması verilerinde, yaşamının herhangi bir döneminde eşi veya birlikte olduğu kişinin / kişilerin işten çıkmasına neden olduğunu / çalışmasına engel olduğunu belirten kadınların oranı %23,4; ev ihtiyaçları için para verilmediğini belirtenlerin oranı da %8,1 olarak bulunmuştur.⁸ Aile dışında çeşitli sebeplerle, kadınların düşük gelirli işlere, kötü, statüsü düşük işlere mahkum bırakılması, ekonomik güç elde etmesini engelleyici uygulamaların varlığı, toplumlarda kadına yönelik

⁶ Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nde (İstanbul Sözleşmesi), http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=0CDQQFjAE&url=http%3A%2F%2Fwww.ihop.org.tr%2Fdosya%2Fcoe%2FCoe_Sozlesme-KadinaYonelikSid-det.doc&ei=0QfeVNjhGY_VapmegfAD&usq=AFQjCNFaSOGyLYv6n9gIGM117Pfvfu-1iQ&bvm=bv.85970519.d.d2s, erişim: 30.01.2015.

⁷ Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı, http://usad.org.tr/veriler/aile_ici_siddetle_muca-dele_el_kitabi.pdf, erişim: 22.02.2015.

⁸ <http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-22:42:47-91394791775574993960521752.html?>, erişim: 19.02.2015.

ekonomik şiddetin örnekleridir.⁹ Kentlerde her 100 kadından 26'sının sanayi sektöründe, 61'inin ise tekstil, konfeksiyon, garsonluk, tezgahçılık, sekreterlik gibi düşük nitelikli hizmet sektörlerinde ve çoğunlukla sosyal güvencesi olmadan çalıştırılması kadına yönelik ekonomik şiddetin diğer örnekleridir.¹⁰

Duygusal şiddet, kişinin duygularına, kişiliğine ve ilişkilerine yönelik eylemlerdir. Ülkemizde hangi kesimden olursa olsun, pek çok kişi tarafından bir şiddet türü olarak bile görülmemektedir ve çoğunlukla etkileri gözle görülmediğinden hafife alınmaktadır. Oysaki genellikle fiziksel travmalardan daha uzun süreli ve ağır zararlar oluşturduğu bilinmektedir. En sık görülen şiddet türüdür ve diğer şiddet türlerine çoğunlukla öncülük ve eşlik etmektedir. Bağırarak, aşağılamak, küçük düşürmek, duygularını önemsememek, lakap takmak, hakaret ve küfür etmek, korkutmak, kadına ve çevresine zarar vermekle tehdit etmek gibi davranışlar duygusal şiddet içeren örneklerdir.¹¹ Kadına yönelik şiddet istatistiklerinde, eşi ya da birlikte olduğu kişi tarafından duygusal şiddete maruz kaldıklarını belirten kadınlar en sık hakaret ve küfür ile karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir.¹² Kadına yönelik duygusal şiddetin elle tutulabilir, gözle görülür somut verileri olmaması yasal süreçte de sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle, psikolojik değerlendirme kadına yönelik şiddet olgularının değerlendirilmesinde olmazsa olmaz bir basamak olarak görülmelidir.

Bedene ve cinsel kimliğe saldırının söz konusu olduğu, kişinin isteği dışında bedenine ve cinselliğine yöneltilen her türlü davranış, cinsellik içeren söz veya eylemlerle cinsel talepte bulunma, istenmeyen cinsel davranışlara zorlama, istek dışı ilişkiye girme, kadının doğurup

⁹ Gökçaya VB. Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. <http://iibfdergi.cumhuriyet.edu.tr/archive/trkiyedekadnaynelikekonomikiddet.pdf>, erişim: 22.02.2015.

¹⁰ DEMİRER, Temel (2007), "Kadın Sorunundan Kareler", Küreselleşme Kadın ve „Yeni Ataerki (iç), Ütopya Yayınları, Ankara.

¹¹ <http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:42:02-575996542038064083420447007.html?>, erişim: 19.02.2015.

¹² <http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:42:02-575996542038064083420447007.html?>, erişim: 19.02.2015.

doğurmaması yönünde baskı yapma, cinsel olarak aşağılayıcı söz ya da küçük düşürücü eylemlerde bulunma gibi davranışlar cinsel şiddet olarak tanımlanmaktadır.¹³ Ülkemizde kişilere yönelik şiddet eylemleri içerisinde en fazla tepki toplayan, halkın şiddeti uygulayan kişi ya da kişilere yönelik birlik olduğu hatta kendi canı yanmışçasına üzüldüğü şiddet türlerinden biridir. Sıklıkla fiziksel şiddetin de eşlik ettiği görülmektedir.¹⁴ Özellikle eşi tarafından cinsel şiddete uğrayan kadınların gerçek sayısını ortaya çıkarmak, toplumun cinselliğe bakış açısı ve ülkemizin sosyokültürel yapısı içinde bugün için pek mümkün görünmemektedir. Aynı durumu eş/partner **dışı cinsel şiddet eylemleri için de söylemek mümkündür**. Cinsel şiddete maruz kalan kadınların zaten bu şiddeti bir şekilde (giyinişi, oturuşu, kalkışı vs. ile) hak ettiğinin çoğunlukla düşünülmesi, kadınların cinsel şiddete maruz kaldıklarını ifade etmelerini de kısıtlamaktadır.

Fiziksel şiddet, vücutta gözle görülebilen bulgular oluşturabildiği için tanınması en kolay şiddet türüdür. Fiziksel olarak zarar veren, kontrol etme, acı ve korku yaşatma isteklerini gerçekleştirilmeyi hedefleyen

¹³ <http://rapory.tuik.gov.tr/20-02-2015-00:57:56-2088732073297217542729063205.html?>, 19.02.2015.

¹⁴ Özbey O. Kadına Yönelik Şiddet – Şiddetin Temelleri. <http://www.ankarabarasu.org.tr/siteler/ankarabarasu/hgdmakale/2012-1/11.pdf>, erişim: 03.02.2015.

eylemlerdir.¹⁵ Fiziksel şiddet öncesinde sıklıkla gerginlik, konuşmama, bağırma gibi duygusal şiddet içerikli davranışlar görülürken, ardından doğrudan kişiye yönelmeyen, kapıya-duvara vurma, duvara eşya fırlatma gibi hareketler söz konusu olur. Sonrasında da kişiye yönelen aletli (bıçak, kemer, sopa gibi) ve aletsiz (yumruk, tekme, tokat gibi) hareketler görülür. Türkiye’de yaşamının herhangi bir döneminde eşi ya da partnerinden fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten kadınlar sıklık sırasına göre; tokat atma/bir şey fırlatılma, itme/tartaklama, yumrukle vurma, tekmeleme, sürüklenme ya da dövme, boğazı sıkma/yakma, bıçak/silah gibi aletlerle tehdit etme/kullanma eylemlerine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.¹⁶ Bu konuda yapılan bir başka çalışma, her 10 kadından 4’ünün fiziksel şiddete uğradığını göstermektedir.¹⁷ Şiddet genel yapısı nedeniyle özellikle aile içinde kalması gereken bir konu gözü ile değerlendirilmektedir. Bu nedenle, saptanan oranların şiddetin sadece ufak bir kısmını yansıttığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, toplumdan topluma şiddet olarak algılanan eylemler, o toplumun sosyokültürel özelliklerine göre değişebilmektedir. Yine bir toplum içinde yaşayan insanların, şiddeti şiddet olarak algılayıp algılamamaları, yani kültürel yapıda geçerli olan değer yargıları da o toplumda yaşanan şiddetin boyutunu belirlemektedir.¹⁸ Ülkemizde şiddetin geleneksel olarak kabul görmesi ve doğal karşılanması¹⁹, aile yapısının kapalı olması, şiddetin aile içi bir problem olarak görülmesi, sosyal bir problem olarak algılanmaması, toplumda yeterli duyarlılığın olmaması, şiddetin

¹⁵ Özbey O. Kadına Yönelik Şiddet – Şiddetin Temelleri. <http://www.ankarabarasu.org.tr/siteler/ankarabarasu/hgdmakale/2012-1/11.pdf>, erişim: 03.02.2015.

¹⁶ <http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:50:17-7499302001617328014184324672.html?>, erişim: 12.02.2015.

¹⁷ Jansen HAFM, Yüksel İ, Çağatay P. Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığı. www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2008-AnaRapor.pdf, erişim: 10.02.2015.

¹⁸ Şenol D, Yıldız S. Kadına Yönelik Şiddet Algısı -Kadın ve Erkek Bakış Açılılarıyla-, Ankara,2013, http://kasumer.kku.edu.tr/anasayfa/dokumanlar/KADINA_YONELIK_SIDDET_ALGISI_KITABI.pdf, erişim: 15.02.2015.

¹⁹ Şimsek F, Ulukol B, Bingöler B. Çocuk İstismarına Disiplin Penceresinden Bakış. Adli Bilimler Dergisi 2004;3(1):47-52.

hız kesmeden devam etmesine ve hatta artmasına, aynı zamanda şiddetin gizli kalmasına neden olmaktadır.²⁰ Atasözlerimiz de kadına yönelik şiddetin ülkemizde doğal karşılanan bir davranış olduğunu göstermektedir. “Kadının sırtından sopayı, karından sıpayı eksik etmeyeceksin”, “Kızını dövmeyen dizini döver”, “Pişmiş aştan, dövülmüş karıdan zarar gelmez”, “Dövülmeyen kadın, tımarsız ata benzer”, “İyi ipek kendini kırdırılmaz, iyi kadın kendini dövdürmez” şeklinde birkaçı örnek olarak verilen atasözlerimiz kadına yönelik şiddet davranışına onay vermekte ve kadının şiddeti hak ettiğini ima etmektedir. Toplumca içselleştirilen bu algılar, ataerkil bakış açısını yansıtmakta ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinin karşısında bir engel olmaya devam etmektedir.²¹ Ülkemizde kadınların çoğu özellikle eşlerinden ya da birlikte oldukları kişiler tarafından şiddete maruz kaldıklarında sessiz kalıp, ağlayıp, susmayı tercih edebileceklerini, alttan aldıklarını/alacaklarını, hiçbir şey yapmadıklarını/yapmayacaklarını/yapamayacaklarını belirtmektedir.²² Bu durum, şiddetin kadınlarımız tarafından kanıksanmış bir durum olduğunu gözler önüne sermektedir. Şiddet davranışlarının içselleştirilmesinin, aile ortamından başlayarak toplumun her kesiminde şiddetin bir sorun çözme, güç ve kontrol sağlama aracı olarak görülmesinin önüne geçilmesi gerekmektedir.

Şiddetin dozu zaman içerisinde giderek artar ve son aşamada şiddeti uygulayan kişinin gerçekleştirdiği şiddet davranışı için bir bahanesi bulunur. Kadını suçlayıcı, kadının şiddeti hak ettiğini düşünmesine yol açabilecek davranışlar söz konusu olabildiği gibi şiddet eylemini gerçekleştiren kişinin alttan alması, şiddet mağduru kadında olayların normale döndüğü algısını yaratır. Ancak her seferinde yaşanan bu balayı döneminden sonra şiddet artan dozda ve artan ağırlıkta devam etmekte ve

²⁰ Tüzün B, Anolay N, Sözen Ş, Elmas İ, Akkay E. Ölümle Sonuçlanan Hırpalanmış Çocuk Sendromu Olgusu. Adli Tıp Bülteni 1998;3(3):102-5.

²¹ Günindi Ersöz A. Türk Atasözleri ve Deyimlerinde Kadına Yönelik Cinsiyet Rollerini, file:///C:/Documents%20and%20Settings/asus/Belgelerim/Downloads/gazi-turkiyat-sayi-6-0167-0181-ersoz.pdf, erişim: 15.02.2015.

²² <http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:04:08-2659506671941503371573358949.html?>, erişim: 19.02.2015.

uygulanmaktadır.²³ Şiddet döngüsü olarak tanımlanan bu durum kadının her seferinde şiddet ortamından uzaklaşmasını zorlaştırmakta ve sonuçta ölümlerle sonuçlanan şiddet olaylarına yol açabilmektedir. Bu nedenle, daha ilk aşamalarda döngünün kırılmasına çalışılmalıdır.

Şiddetin her türünün zarar verici olduğu bilinmeli, hiçbir türü hafife alınmamalı, vereceği zararlar küçümsenmemelidir. TÜİK tarafından yapılan çalışmanın sonuçları, eşi ya da partneri tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete uğramış kadınların çoğunlukla hiçbir kurum ya da kuruluşa başvurmadığını göstermektedir. Ayrıca çalışmada, şiddete maruz kalmış kadınlar tarafından durumun ciddi bir sorun olmadığı yönünde yorumlanmış olduğu görülmektedir.²⁴ Özellikle aile içi şiddetin tekrarlayan belli bir döngüsünün olduğu unutulmamalı, bu bilincin kadınlara verilmesi gerekmekte ve tespit edildiğinde en kısa sürede gerekli tedbirler alınmalıdır.

Şiddetin adli tıbbi değerlendirmesinde, şiddet türü ve bulgularının tanınması, bildirim yapılması, şiddet bulgularının tespit edilerek belgelenebilmesi ve neticede adli değerlendirmelerde hızlı ve doğru karar verilmesi için usulüne uygun olarak raporlama yapılması gerekmektedir. Kişilere hukuksal desteğin sağlanması için tüm bunların yanında doğru destek, koruma ve güvenlik tedbirlerinin kullanılması önem taşımaktadır. Şiddet mağduru kadınlara yalnız ve çaresiz olmadıkları hissi ve bilinci verilmeli, en önemlisi de şiddet henüz yaşanmadan önüne geçilmeli, şiddeti önleyici tedbirler oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı, http://usad.org.tr/veriler/aile_ici_siddetle_mucadele_el_kitabi.pdf, erişim: 22.02.2015.

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16>.

²³ <https://www.morcati.org.tr/ana-sayfa/8-mor-cati-kadin-siginagi-vakfi/2-siddet-dongusu>, erişim: 10.02.2015.

²⁴ <http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:21:51-101811708081821196956257737.html>, erişim: 19.02.2015.

[htm](#), erişim: 30.01.2015.

Can Gürkan Ö, Coşar F. Ekonomik Şiddetin Kadın Yaşamındaki Etkileri. <http://hemsireliknew.maltepe.edu.tr/dergiler/cilt2sayi3/cilt2sayi3/124-129.pdf>, Erişim: 22.02.2015.

Demirer T. "Kadın Sorunundan Kareler", Küreselleşme Kadın ve „Yeni Ataerki (iç), Ütopya Yayınları, 2007, Ankara.

Gökkaya VB. Türkiye’de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. <http://iibfdergi.cumhuriyet.edu.tr/archive/trkiyedekadnaynelikekonomikiddet.pdf>, erişim: 22.02.2015.

Günindi Ersöz A. Türk Atasözleri ve Deyimlerinde Kadına Yönelik Cinsiyet Rollerini, file:///C:/Documents%20and%20Settings/asus/Belgelerim/Downloads/gazi-turkiyat-sayi-6-0167-0181-ersoz.pdf, erişim: 15.02.2015.

http://kasumer.kku.edu.tr/anasayfa/dokumanlar/KADINA_YONELIK_SIDDET_ALGISI_KITABI.pdf, erişim: 15.02.2015.

<http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-22:42:47-91394791775574993960521752.html>?, erişim: 19.02.2015.

<http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:42:02-575996542038064083420447007.html>?, erişim: 19.02.2015.

<http://rapory.tuik.gov.tr/20-02-2015-00:57:56-2088732073297217542729063205.html>?, 19.02.2015.

<http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:04:08-2659506671941503371573358949.html>?, erişim: 19.02.2015.

<http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:21:51->

101811708081821196956257737.html?, erişim: 19.02.2015.

<https://www.morcati.org.tr/tr/ana-sayfa/8-mor-cati-kadin-sigina-gi-vakfi/2-siddet-dongusu>, erişim: 10.02.2015.

Jansen HAFM, Yüksel İ, Çağatay P. Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığı. www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2008-AnaRapor.pdf, erişim: 10.02.2015.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde (İstanbul Sözleşmesi), http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=OCDQQFjAE&url=http%3A%2F%2Fwww.ihop.org.tr%2Fdosya%2Fcoe%2FCoe_Sozlesme-KadinaYonelikSiddet.doc&ei=OQfeVNjhGY_VapmegfAD&usg=AFQjCNFaSQGyLYVm6n9g-IGM117PvfuiIQ&bvm=bv.85970519.d.d2s, erişim: 30.01.2015.

Kaya A, Aktas EO. "Perception Differences In Violence Against Child", *Med Science* 2014;3(2):1183-97. DOI: 10.5455/medscience.2013.02.8120

Kırbaş H. Aile İçi Şiddet. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/25/21/969720/dosyalar/2014_11/04041043_ailiiddethakan.pdf, erişim: 19.02.2015.

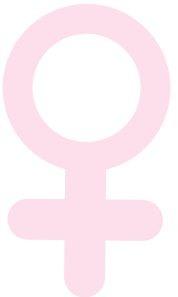
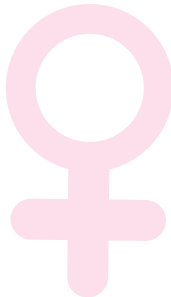
Özbey O. Kadına Yönelik Şiddet – Şiddetin Temelleri. <http://www.ankarabarasu.org.tr/siteler/ankarabarasu/hgdmakale/2012-1/11.pdf>, erişim: 03.02.2015.

Şenol D, Yıldız S. Kadına Yönelik Şiddet Algısı -Kadın ve Erkek Bakış Açılılarıyla-, Ankara,2013, <http://rapory.tuik.gov.tr/19-02-2015-23:50:17-7499302001617328014184324672.html?>, erişim: 12.02.2015.

Şimsek F, Ulukol B, Bingöler B. Çocuk İstismarına Disiplin Penceresinden Bakış. *Adli Bilimler Dergisi* 2004;3(1):47-52.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, <http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>, erişim: 30.01.2015. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Aile>, erişim: 15.02.2015.

Tüzün B, Anolay N, Sözen Ş, Elmas İ, Akkay E. Ölümle Sonuçlanan Hırpalanmış Çocuk Sendromu Olgusu. *Adli Tıp Bülteni* 1998;3(3):102-5.

HEP ZORDUR BU HAYATTA KADIN OLMAK ÖZELLİKLE BU COĞRAFYADA TOPLUM HAYATINDA İLK OLMAK

Derleyen Av. Hülya GÜLTEKİN

Toplum hayatında ilk olmak önemlidir. Özellikle kadın olarak ilkleri başarmak daha zordur. Onların verdiği zorlu mücadeleler sonucunda biz kadınlar birçok alanda daha rahat çalışmalarda bulunmaktayız.

Afife Jale de kadınların tarihine; tutku, inat, cesaret dolu bir öykü ile iz bırakmıştır.

1902 yılında orta halli bir ailenin kızı olarak İstanbul'da doğan Afife, Dr. Sait Paşanın torunudur. Çocukluk düşlerinde hep tiyatro olan Afife 16 yaşında talebe olarak Darülbedayiye başvurur ve kabul edilir. Müslüman kadınların sahne alamayacağı yönündeki yasayı dinlemeyerek 1920 yılının sonbaharında Kadıköy'deki Apelle Tiyatrosunda (şimdiki Raks sineması) Hüseyin Suat'ın Yamalar adlı oyunu ile ilk kez seyirci karşısına Jale Telama ismi ile çıkar. O tarihi geceyi altı yıl sonra Refik Ahmet Serengil'e anlatırken... "Hayatımda mesut olduğum ilk gece." diyerek tiyatroya olan tutkusunu belirtir.

Devletin kolluk güçleri tiyatrolarda bir Müslüman kadının rol aldığını öğrenip, her yerde Afife'yi aramaya başlarlar. Afife bir oyun çıkışında yakalanarak dönemin zaptiye nazırı nezaretinde bir taş odaya kapatılır. O taş oda Afife'nin hayatında önemlidir ki; orada uğradığı hakaretlerin yanına sol yanağına atılan tokadı hiç unutmayan Afife bu tokatın acısını

ömrünün sonuna kadar çeker.

Polis ve aile baskısı onu oyunculuk sevdasından vazgeçiremez. Fakat Darülbeydiye Müslüman kadınların sahneye çıkarılmaması emri gönderilir. Bu nedenle 8 Mart 1921 tarihinde Şehir Tiyatrolarındaki görevine son verilir.

Tiyatro tutkusu ile evini terkeden ve üzerine işsiz kalan Afife'nin sağlığı bozulmaya başlar. Güvencesiz ve parasızdır. Ayrıca karakoldaki hareketleri ve tokadı unutamamaktadır. Önüne geçilmeyen şiddetli baş ağrıları başlar. Hekimi morfinle tedavi yoluna giderek büyük bir yanlışlık yapar.

Bu süreçte Anadolu'da turneler yapan Afife 1923 yılında Atatürk'ün talimatıyla kadınlara sahne yolu açılmasına rağmen tiyatro yapamaz, artık sağlığı tiyatroya engeldir.

1929 yılında besteci Selahattin Pınar ile karşılaşır Selahattin Pınar Afife 'ye aşkını "Anladım sevmeyeceksin sen beni nazlı çiçek " şarkısı ile dile getirir. Aşkları çıkmaza girince de "Nereden sevdim o zalim kadını" şarkısını bestelemiştir. 1935 yılında ayrılırlar.

Tiyatronun boşluğunu doldurmaya çalıştığı uyuşturucu, bu ünlü kadına 24 Temmuz 1941'de 39 yaşındayken tek başına ve sefalet içinde bir ölümü getirir.

Afife tiyatro varsa ben varım inancı ve aşkıyla yaşıyordu. Toplum hayatında ilk olmak yani onun deyimiyle ilk ateşi yakmak, ilk türküyü söylemek, ilk aşkı ya da direnişi başlatmak bir olaydı ve bunun her zaman bir bedeli vardı. İlikler yol boyu bu bedeli ödediler. Onun ardından tiyatroya diğer kadınlar geldi Saniye, Şaziye, Münir, Bedia, Ruhat, Adile Naşit, Yıldız Kenter, Nisa Serezli.

Afife Jale anısına her yıl geleneksel olarak tiyatro ödülleri verilmektedir.

Neziha Aras kaleminde Afife Jale şöyle seslendi: "Beni acıyarak değil; düşünerek, severek, kucaklayarak hatırlayın."

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİ

AVRUPA KONSEYİ İSTANBUL

SÖZLEŞMESİ

Nazan Moroğlu, LL. M.
Yeditepe Ü. Hukuk F. Öğretim Görevlisi; TÜBAKKOM Kurucu Başkanı

Kadına yönelik şiddet, ister kamusal alanda ister özel yaşamda meydana gelsin, kadının fiziksel, ruhsal, sosyal, cinsel ve ekonomik açıdan zarar görmesine, acı çekmesine, onurunun zedelenmesine, özgüvenini yitirmesine ve kadınlara karşı ayrımcılığın sürmesine yol açan bir eylemdir. Kadına yönelik şiddet, dünyada ve ülkemizde kadınların büyük çoğunluğunun yaşadıkları ortak sorundur. Bu nedenle, kadına yönelik şiddet, bir insan hakları ihlalidir.

Ancak, kadına yönelik aile içi şiddetin bir kadın sorunu ve toplumsal bir sorun olarak algılanması ve çözüm üretilmeye çalışılması oldukça yakın tarihlerde gündeme gelmiştir. Nitekim, kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın kaldırılması amacıyla düzenlenen ve 1979 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen Sözleşmede (CEDAW) yaşamın her alandaki kadın sorunu ele alındığı halde, “kadına yönelik şiddet” konusunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. 1993 yılında BM Genel Kurulunda “Kadınlara Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Bildirge” kabul edilmiştir. Bildirge, birçok ülkede kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair yasal düzenleme yapılmasında itici güç olmuştur; örneğin Türkiye’de de 1998 yılında 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun kabul edilmiştir.

Şiddetle mücadele konusunda yaptırım gücü olan ilk uluslararası

Sözleşme, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesidir

Sözleşme hazırlanırken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Nahide Opuz davası da göz önünde tutulmuştur. Bilindiği gibi, Nahide Opuz davasında Türkiye, AIHM’de ‘aile içi şiddeti önleyemediği’ gerekçesiyle mahkum olan ilk devlet olmuştur.

Kadınlara Yönelik Şiddet Ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi “İstanbul” Sözleşmesi

- **İstanbul’da imzaya açılan Sözleşme Türkiye tarafından 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalandı.**
- **24 Kasım 2011 tarihinde TBMM tarafından onaylandı.**
- **Sözleşme, Şubat 2015 tarihi itibarıyla 22 devlet tarafından imzalandı, 15 devlet tarafından onaylandı.**
- **Sözleşme 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girdi. (md.75).**

Avrupa Konseyince hazırlanan ve Konsey’in İstanbul’da yapılan toplantısında imzaya açılan “Kadına Yönelik Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme” uluslararası alanda

İstanbul Sözleşmesi olarak anılmaktadır. Sözleşme, (m.75 gereğince) on ülkenin onaylamasının ardından 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Sözleşmeyi ilk imzalayan ve onaylayan ülkedir. Anayasanın 90/5 gereğince iç hukuk normu gibi uygulanması mümkün olacaktır.

Sözleşmenin kadına yönelik şiddetin nedenlerine ve yol açtığı olumsuzluklara değinilen Giriş bölümünde, taraf devletlerin başlıca;

→ Kadına yönelik şiddetin, erkekler ve kadınlar arasındaki eşitlikçi olmayan güç ilişkilerinden kaynaklanan tarihsel bir olgu olduğu ve bu güç ilişkisinin erkekler tarafından kadınlar üzerinde baskı kurulmasına ve kadınlara yönelik ayrımcılık yapılmasına yol açtığı ve kadınların ilerlemelerini engellediği,

→ Kadınlara yönelik aile içi şiddet, cinsel istismar, tecavüz, zorla evlendirme, sözde “namus” cinayetleri ve bir insan hakları ihlali olan şiddetin kadın erkek eşitliğini sağlamanın önündeki en büyük engel olduğu,

→ Çocukların aile içindeki şiddete tanık olmak da dâhil aile içi şiddet mağduru oldukları hususlarında anlaşıldıkları belirtilmiş ve kadın ve erkek arasında yasal ve fiili eşitliğin gerçekleşmesinin kadına yönelik şiddeti önlemede önemli bir unsur olduğu vurgulanmıştır.

Sözleşmenin amacı, kadına karşı şiddeti önlemek, kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı sona erdirmek, bu konuda uluslararası işbirliğini güçlendirmek; kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak üzere etkili bir işbirliği yapmaları için örgütlere ve kolluk kuvvetlerine destek ve yardım sağlamaktır”.

Sözleşmenin kapsamı hükmüne göre, Sözleşmenin, kadına yönelik şiddetin her türüne karşı, hem barış zamanında ve hem de silahlı çatışma durumlarında uygulanacağı kabul edilmiştir.

Madde 1 – Sözleşmenin Amacı (4 P)

Kadınları ve Aile Bireylerini Şiddetten
*** Korumak (Protection)**

Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti
*** Kovuşturmak (Prosecution)**
*** Önlemek (Prevention)**

Şiddet mağduruna ve failine
*** Destek politikaları oluşturmak (Policy)**

Sözleşmenin tanımlar maddesinde, kadına yönelik şiddetin ister kamusal ister özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik acı veya ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayalı her türlü eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına geldiği ve **bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi** olduğu belirtilmiştir; “aile içi şiddetin”, mağdur faille aynı haneyi paylaşırsa da paylaşmasa da, aile veya hanede, eski veya halihazır eşler ya da partnerler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddet anlamına geldiğine yer verilmiştir.

Sözleşmede “toplumsal cinsiyet” toplum tarafından kadın ve erkeğe yüklenen ve sosyal olarak kurgulanan roller, davranışlar ve eylemler anlamına geldiği ve “kadına yönelik cinsiyete dayalı şiddetin” doğrudan kadınlara **yalnızca kadın oldukları için** uygulandığı veya orantısız bir şekilde kadınları etkilediği şiddet olduğu belirtilmiştir.

Sözleşmede, şiddetle mücadele için, Taraf Devletlerce **tüm ilgili organlar, kurumlar ve örgütlerle** etkili **işbirliği** içerisinde olmalarının sağlanması, şiddetle mücadeleye ve şiddetin her biçiminin önlenmesine yönelik politika, önlem ve programların yerine getirilmesi için **sivil toplumu da dahil ederek** yeterli düzeyde **mali kaynaklar ve insan kaynakları** tahsis edilmesi öngörülmüştür.

Sözleşme, şiddetin önlenmesi konusunda adeta bir yol haritası çizmiş; farkındalığı artırma, uzmanların eğitimi, önleyici müdahale, tedavi programları, özel sektör ve medya desteğinin alınması, psikolojik ve hukuksal destek hizmetleri, sığınakların kurulması, acil yardım hatlarının açılması, çocuk tanıklar için koruma, bedensel zarar görenlere tazminat, **adli yardım hizmetleri** gibi konular ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Sözleşmede, taraf devletlerin kadın-erkek eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularını **eğitimin her düzeyinde müfredata eklemeleri** öngörülmüştür.

Sözleşmede bütüncül politikaların bir parçası olarak veri toplama ve araştırma yapılmasının desteklenmesi amaçlanmış ve şiddet olaylarına, başvurulara ve alınan önlemlere ilişkin ayrıntılandırılmış istatistiksel verilerin toplanması ve bunların kurulacak uzmanlar grubuna iletilmesi hususlarının ayrıntılı olarak düzenlenmiş olduğu görülmektedir.

Denetim mekanizması:

Sözleşmenin en önemli yanı, yaptırım gücünün etkinliğini sağlayan “denetim mekanizmasıdır” (md. 66). Buna göre, Taraf Devletlerce Sözleşmenin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere, “Kadına Yönelik ve Aile İçi Şiddete Karşı Mücadelede Uzmanlar Grubu” (GREVIO) adı altında Avrupa Konseyi bünyesinde bir denetim mekanizması oluşturulacaktır. Avrupa Devletlerinden insan hakları, kadın hakları ve kadına yönelik şiddetle mücadele uzmanı 10 ila 15 uzmandan oluşacak bu grup, sözleşmenin yürürlüğe girmesinin ardından taraf devletler hakkında düzenli denetim raporları hazırlayacaktır. Ne yazık ki, GREVIO için Türkiye'nin aday seçiminde demokratik ve şeffaf bir süreç yaşanmamış, uzun yıllar şiddetle mücadelede deneyim sahibi olan kadın kuruluşlarının önerileri göz ardı edilmiştir.

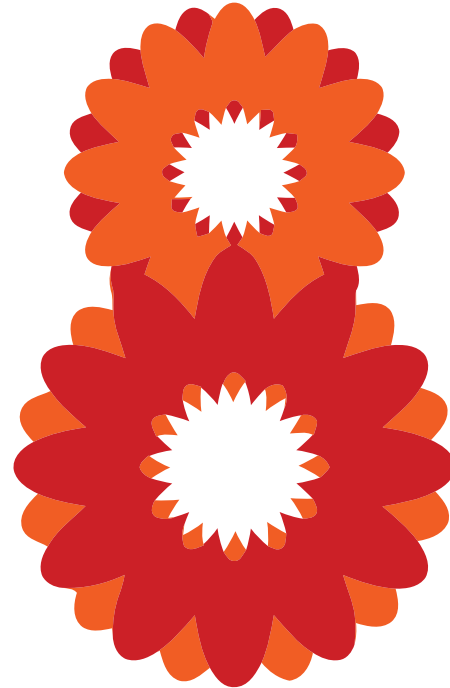
Sözleşmenin uygulanmasına yönelik açıklayıcı belge:

Sözleşmeyi yazan Komite tarafından hazırlanmış olan ‘açıklayıcı belge’ (Explanatory Report) Sözleşme ile birlikte kabul edilmiştir. Bu belge, Sözleşmenin içeriğini madde madde ve ayrıntılı olarak açıklamakta

ve her maddenin nasıl uygulanması gerektiği hakkında bilgi vermektedir. Ancak Bakanlıkça bu belgenin henüz Türkçeye çevirisi yaptırılmamıştır. Bu açıklayıcı metin, devletler açısından Sözleşme gibi hukuken bağlayıcı değilse de, özellikle uygulayıcılar için aydınlatıcı ve yol göstericidir.

Sözleşmenin Türk Hukuna Yansıması, Türkiye’de İstanbul Sözleşmesinin imzalanmasının ardından 2012 yılında yeni bir yasa olan 6284 sayılı “Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” yürürlüğe girmiştir.

Bilindiği gibi, şiddetle mücadele için yasa çıkarmak, uluslararası sözleşmeyi onaylamak yeterli değildir. Kadınlara karşı ayrımcılığın sürmesine yol açan, kadına yönelik şiddeti önleyebilmek için öncelikle “kadın erkek eşitsizliğinin bir demokrasi meselesi” olarak ele alınması ve kararlı bir devlet politikasıyla “toplumsal cinsiyet eşitliği” yolunda zihniyet değişikliğinin sağlanması gerekmektedir.

RÖPORTAJ

Av. Gökçe ÇİÇEK TÜRKMEN

• *Kısaca özgeçmişinizden bahsedermisiniz? Avukat olmaya nasıl karar verdiniz? Neden avukatlık?*

İzmir’de doğdum. İlkokuldan sonra Amerikan Kız Koleji’ne gittim. Orta ve Lise eğitimimi orda tamamladım. Amerikan Kolejindeki eğitimim toplam 8 yıl sürdü. Kolejden mezun olduğumda evimizde temizlik işlerine yardımcı olan bir hanım vardı. O bana “sen şimdi ne çıktın?” diye sordu. 8 senedir bir okula gidiyordum ama verecek bir cevap bulamamıştım, hiçbir şey çıkmamıştım. Standart lise mezunu idim. Bunun üzerine babama dedim ki; ben üniversiteye gitmek istiyorum. Ama bir yeri kazanabileceğime de inanmıyordum. Gerçi o zamanki üniversite sınavları şimdikinden çok daha kolaydı. Babam da “Hadi git. Gez gel.” dedi. Babam da kazanabileceğime inanmıyordu. Ve sınavlara girdim. Filolojiyi birinci sırada, Hukuk Fakültesini ikinci sırada kazandım. İstanbul’un beynelmil el olduğunu duyunca İstanbul Hukuk Fakültesini tercih ettim. Ailem inanmadı ama hukuka başladım ve 4 yılda bitirdim. Bu biraz zordu, rahmetli eşim Ahmet Özlen Güven bile 5 senede bitirmişti. Bitirdikten sonra Birs el Hukuk Bürosunda staj yaptım. Orda bir süre çalıştım ve daha sonra eşimin açtığı büroda birlikte çalışmaya başladık. O zamandan yani 1968 yılından bu yana da avukatlık yapıyorum. Anlattığım gibi o evimizdeki hanımın sorusu üzerine benim de bir şey olmam bir şey yapmam gerekiyor diye düşünmeme yol açmış ve avukat

olmayı seçmiştim. Avukat olmam “bir şey” olmak içindi.

• *Oldukça deneyimli bir avukatsınız. Meslek yaşamınızdan ve mesleğinizi hala severek yapmanızın sırlarından kısaca bahseder misiniz?*

Mesleğimi çok seviyorum. Neden mi? Evde oturmak kesinlikle istemiyorum. Ev hayatına alışık değilim. Hayatım hep çalışarak geçti. Evde iken hasta olabilirim ama büroya geldiğimde iyileşiyorum. Meslek tutkusunu böyle bir şey, hayata bağlılığı da sağlıyor. Elimden geldiğince herkese ve herşeye destek olmaya çalışıyorum. Bu da beni ayakta ve hayatta tutuyor. Meslekte başarılı olmanın yolu, mesleği çok sevmek ve saygı duymaktan geçiyor. Avukatlar yalanc ıdır şeklinde konuşmalara asla izin vermem. Her duyduğumda bunu söyleyenlerle tartışırım. Mesleğimi ve meslektaşlarımı savunurum. Bu şekilde yanlış intiba bırakanlar maalesef aramızda var. Fakat işi doğrulukla yapmayanlar her meslekte var. İnsanın tabiatında olan bir özelliktir çünkü bu. Avukatlık mesleğini icra ederken, önce mesleği savundum ben. Avukatlığın çok onurlu bir meslek olduğunu savundum.

• *Mesleğe başladığınız yıllardan günümüze avukatlık mesleğinde ne gibi değişiklikler ya da gelişmeler oldu sizce?*

Neler değişti, neler... Bir kere kanunlar çok değişti, çok şikayet-
çiyim (gölüyor). İnsanın okulda öğrendiği temel bilgiler hiç bir zaman
değişmiyor tabi. Galiba ben okulda eğitimimi çok iyi almışım. Ama sonra
yapılan değişiklikler zaman zaman sıkıntı verdi. Tabi şimdi teknoloji çok
gelişti. Bizim zamanımızda imkanlar çok sınırlı idi. Mesela bilgisayar...
Türkiye’de ikinci, İzmir’de de ilk bilgisayar kullanan avukat benim. O
zaman IBM’den pazarlamaya geldiler, o zaman sadece o firma vardı.
Ben ne işime yarayacak diye sorunca; İstanbul’da kullanan meslektaşı
arayıp görüşmemi sağladılar. Meslektaşım kitap yazmak için kullandı-
đını söylemişti. Yani bir nevi hafızalı daktilo gibi... Tabi o zamanlardaki
bilgisayarların hafızaları bile çok sınırlı idi. şimdi ise ne bilgisayarlar var.
Internet var, uypak var daha neler neler. Teknoloji her şeyi çok kolaylaştır-
dı gerçekten.

• *Avukatlık sırasında karşılaştığınız ve unutamadığınız bir anınız oldu mu?*

Bu anılar hiç bitmez. Ben duruşmaları çok severdim. O sebeple
büromuzda genelde duruşmalara ben girerdim. İzmir 5. Sulh Hukuk ha-
kimliği yapan Melike Tarı vardı, bir de 6. Sulh Hukuk hakimi Yılmaz Ham-
şioğlu.. Her ikisi de bu dünyadan göçtüler. Benim hiç çocuğu olmayan
ve beni evlatlık edinen bir teyzem vardı. Teyzeme kocasından bir istiklal
madalyası miras kalmıştı. Hakime Melike hanım da bunu biliyordu. Yıl-
maz beye bir süpriz yapmamızı önerdi. Ben duruşmaya girmeden önce
cübbeimin altında ceketimin göğsüne istiklal madalyasını taktım. Yılmaz
beyin hakim olduğu duruşma salonuna girdim. Melike hanım da kapıdan
izliyor. Duruşma sırasında hafiften cübbeimi araladım. Yılmaz bey çok
şaşırarak “Kim verdi kız sana bunu?” diye sordu. Bu olay çok komikti.
Duruşma salonundaki diğer kişiler de güldü, hepimiz güldük.

Bir başka unutmadığım anımı da anlatayım. Duruşmalar benim hep
keyifle yaptığım işlerdi. İşimi yapmaktan keyif aldığımı hissettiğim an-
lardı. Bir gün duruşma sırasında bir meslektaşımla birbirimize girmiştik.
Ve duruşmadan çıkınca duruşma salonunun kapısının önünde bana bir

şey anlattı. Benim de çok yüksek sesli çıkan bir kahkaham vardır bir-
den patlar, o şekilde gayri ihtiyarı kahkaha atmışım. Hakim de mübaşiri
gönderip, sessiz olmam konusunda beni uyarımıştı. Duruşma kapısında
olduğumu görüncü kendisi de bizzat seslenip, “senin derdin bizimle mi?
içerde kavgalar ediyorsun, sonra aynı meslektaşınla dışarı çıkınca kah-
kaha atıyorsun!” demişti. Ama işte benim anladığım meslektaşlık budur.
İçerde görevimiz gereğini yaparız, birbirimize düşmanız hatta. Ama o
duruşma salonunda kalır. Çıkınca tekrar arkadaş olabilmeliyiz. şimdi
avukatlar arasında çok çekişmeler yaşanıyor. Rekabetle birlikte, birbiri-
rine karşı saygıları azaldı. Eskiden herkes daha samimiydi birbirine karşı.
Baro odalarında çok keyifli paylaşımlar yapılırdı. Büyüklerimiz tecrübe-
lerini aktarırdı. Hem çok güzel bir sohbet, hem de okul gibi olurdu baro
odaları.

• *Cumhuriyetin ilk yıllarında kadınların kamusal alanda yer alması için çağa göre ve batının bir çok yönetimine kıyasla çok büyük adımlar atılmıştı. Kadının yeri toplumda hızla ön plana çıkarılmıştı. Fakat günümüze gelindiğinde kadınların sistemin içerisinde yeniden ev içine hapsedilmeye çalışıldığını görüyoruz. Siyasi iktidarın bu konuda çeşitli beyanları da mevcut. Bu konuda ne düşünöyorsunuz?*

Bu konuda ne düşünöbilirim ki! Gelinek noktayı ve sebep olan si-
yasi görüşü kınıyorum. Türkiye’ye kesinlikle yakıştıramıyorum. Sizin
de söylediğiniz gibi nerelerden, hangi noktaya geldik. Dünya çapında
öncüydük biz. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı bir çok ülkeden önce
geldi bizim ülkemize. Kadının yeri toplumda çok önemliydi, çok saygın-
dık. Kadınların giyimleri, kuşamları bile muhteşemdi o yıllarda. Eski re-
simlerden görüyoruz. Eskiden sapka vardı mesela, kadınlarımız ne kadar
şık şapkalar takardı, ben annemden hatırlıyorum. şimdi ise türban yerini
aldı. Bakın başöştüşüne kesinlikle sözüm yok. Normaldir. Eskiden beri
bir çok kadınıımız başını bu şekilde örtmektedirler zaten. şimdi tamamen
politik nedenlerle böyle şeyler geldi başımıza. İnsanımız da cehaletten bu
dayatmaya ayak uydurmak zorunda kaldı diye düşünöyorum.

• *Ülkemizde kadına yönelik şiddet son 10 yılda çok fazla artı. Bu bağlamda geçtiğimiz günlerde Mersin’de korkunç bir şekilde katledilen Özgücan Aslan hepimizin yüreklerini dağladı. Kadına yönelik şiddet vakalarının temel sebeplerini neler olarak görüyorsunuz? Yaşanan olaylarda siyasi iktidarın bakış açısının etkisi nedir?*

Siyasilerin bakış açılarının ve yaptıkları talihsiz açıklamaların bu olaylarda büyük etkisi olduğunu düşünüyorum. İktidar kadına değer vermediği için böyle açıklamalar yapıyor, toplumun cahil kesimi de bu düşüncüyü bu üzücü olaylarla eyleme döküyor maalesef. Yapılan açıklamalar ve bakış açısından insanlar etkilenip, bu şekilde muameleyi normal görüyorlar. Eğitimli ve kültürlü insan bunu yapmazdı diye düşünüyorum. Tabi ki eğitimliler de şiddet uygulayabilir. İnsanın tabiatı her şeye müsait. Ama prensip olarak, cahilseniz ve böyle bir yönetimle yönetiliyorsanız; böyle açıklamaları okuyor, görüyorsunuz; hele o tür gazeteleri alıyorsanız, sonuça kaçınılmaz oluyor.

• *Son olarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi için başvurulacak çözüm yolları sizce neler olmalıdır? Bu konuda ceza sistemimize idam, hadım, kısasa kısas vs. Gibi düzenlemeler getirilmesi çözüm müdür? Yoksa bunun kadını meta olarak gören bakış açısıyla ve sistemle mücadele edilerek çözülmesi gerektiği inancında mısınız?*

Her zaman medeniyetten yanayım. Medeni bir millette bunlar en asgari düzeye inecektir. Şiddetin üzerine şiddetle kesinlikle gidilmemelidir. İdam, hadım, kısasa kısas çözüm değildir. Çözüm hem bireyleri hem de toplumu eğitmektir. Maalesef yönetimimiz bu konuda bizi gericileştiriyor ama biz gayret etmeliyiz. Herkesi aydınlatmaya çalışmalıyız. Evlerimize gündeliğe gelen hanımları, sokaktaki manavı vs. ulaşabildiğimiz herkese dilimizin döndüğü kadıyla doğruyu ve güzeli aktarmaya çalışmalıyız. Eğitim yalnız okulla olmaz. Hepimiz bu konuda emek vermeliyiz.

Cehalet Türkiye’nin önündeki en büyük sorundur. Eğitim seviyemizin düşük olması yaşanan bir çok olumsuzluğun en büyük sebebi-

dir. Kaliteli bir eğitimi geçelim, ülkemizde okur-yazar sayısı bile halen o kadar az ki, tüm dünya ülkeleri arasında en aşağı sıralardayız. Eğitim konusunda bir parçaçık ilerleyebilseniz, Türkiye çok gelişir. Eğitim zorunlu hale gelmeli ve lise dahil olmalı diye düşünüyorum. Türk insanı kötü değil, kötü insanlar her yerde var. Ama bizim ülkemizde cahil çok. İlkokul mezunu olunca yeterli sayılıyor, özellikle kızlar için. Onları erken evlendirmek için. Bu kesinlikle çok büyük bir yanıştır. Bir toplumsal eğitime ihtiyacımız var bu kesin. Ama bunu kim, nasıl verecek? Bu başımızdaki iktidarla tabii ki mümkün değildir.

Bahsettiğim şeyler hiç kolay değil elbette. Yapılması çok zor. Ama kesinlikle ümidimizi kaybetmemeliyiz. Ümidimiz elimizdeki tek şey. Onu da kaybederseniz, hiç bir şey yapamayız. Herkes elinden geleni yaparsa, ben başaracağımıza inanıyorum. Herkes yapıtaşı koyarsa neler inşa ederiz. Bir taş, bir taştır. Bir toplum kuruluşu olarak Baro’nun da üzerine çok görevler düşüyor. Her koşulda mücadele eden insanlara ihtiyacımız var.

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN BAKIŞ

Uzm. Psikolog Derya SÖNMEZ

Şiddet olgusu yüzyıllardır insan hayatının içinde olup ,ülkemizde ve dünyada, hemen hemen tüm toplumlarda rastlanan en yaygın ve en ciddi sorunlardan birisidir Şiddetin biçimlerine baktığımızda fiziksel, duygusal-psikolojik, sözel, cinsel, ekonomik ve daha pek çok davranış, şiddet biçimleri olarak ortaya çıkar.

Kadına karşı şiddet tüm dünyada yaygın ve ciddi bir sorundur. Birleşmiş Milletler'in 2010 yılında hazırladığı bir rapora göre üç kadından biri hayatları boyunca en azından bir defa dayak, cinsel ilişkiye zorlama veya diğer kötü muamele türlerinden biriyle şiddete maruz kalmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre öldürülen kadınların %40- 70'i önceki veya o zamanki partnerleri tarafından öldürülmektedir (DTÖ Raporu 2002, 3). Dünya Bankası'nın tahminlerine göre dünyada 15 ile 44 yaş arası kadınlar ev içi şiddetten ölüm veya bir engel nedeniyle hayatlarından bir ile beş yıl arasında kaybetmektedir . Ükelere tek tek bakıldığında da durum çarpıcıdır: ABD'de 1998 yılında 850. 000 civarında kadına karşı eş/erkek arkadaş tarafından şiddet kaynaklı suç işlendiği tespit edilmiştir. Suç duyurusu haline gelmeyen olaylar da dikkate alındığında evli kadınların yüzde ellisinin en az bir defa şiddete uğradığı tahmin ediliyor . Türkiye'de de sorunun büyüklüğü ortadadır: 2009 yılında Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından Türkiye çapında yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de 15 yaşından büyük tüm kadın-

ların yüzde 42'si ve kırsal kesimdeki kadınların yüzde 47'si toplamda yaklaşık 11 milyon kadın - yaşamlarının herhangi bir evresinde kocalarından veya partnerlerinden fiziksel veya cinsel şiddet görmektedir. Çalışmanın bir diğer sonucu ise cinsel ya da fiziksel şiddete uğramış kadınların sadece yüzde sekizinin herhangi bir kurum,sivil toplum örgütü ya da başka bir destek kaynağına başvurduğudur. Türkiye'de kadına karşı şiddetin diğer türleri konusunda gerçekçi verilere ulaşmak daha zor görünmekle birlikte sadece ev içi şiddet kapsamındaki cinayetlerin sayısına bakıldığında bile sorunun ciddiyeti ortaya çıkmaktadır.

Şiddetin karmaşık etiyojisi sebebiyle, farklı disiplinlerdeki teorisyenler şiddeti farklı kavrularla açıklamaya çalışmışlardır.

En eski ve bilinen teorilerden birisi olan feminist teori, ataerkil toplumlarda cinsiyet ayrımcılığı ve eşitsizliğinin şiddetin ana nedeni olduğu bakış açısını desteklemektedir.

Feminist teoride, Toplum tarafından erkeğin ve kadının yakın duygusal ilişkilerinde nasıl davranacağını toplum tarafından dikte edildiğini ve erkeğe hayatta daha ağırlıklı olarak saldırgan olması yönünde mesajların verildiğini, bu sebeple kadın ve erkek ilişkisinde erkeğin kadına şiddet uyguladığı üzerinde durulmaktadır

Bell ve Naugle (2008) erkeklerin kadınlar ve aileleri üzerinde kontrol ve güç sağlamak amacıyla fiziksel şiddet uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Betimsel teoriyi destekleyen ilişkisel araştırmaların sonuçları geleneksel cinsiyet rollerini benimseyen erkeklerin ailelerinin eşler arası şiddetin oluşması için büyük risk taşıdıkları ve fiziksel şiddet oranı ile ataerkil değerler arasında pozitif bir korelasyonun olduğu yönündedir.

Feminist teori, homoseksüel ilişkilerdeki şiddeti açıklayamadığı için ayrıca kadının sadece kendini savunmak amacıyla şiddet uygulayıcısı olduğunu savunarak, kadının eşlerine karşı öfke ve kızgınlık gibi duygular hissetmesini inkar etmesi bakımından eleştirilmektedir .

Biyolojik teoriler, bireyin saldırganlığının nedenini biyolojik nedenlere bağlarlar. Saldırgan davranışların genel olarak limbik sistem ile beynin temporal ve frontal lobları ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. Davidson ve arkadaşları (2000) dürtsel-saldırgan bireylerin prefrontal kortekslerinde metabolik glikoz işlevselliği-

nin normal olmadığını bulmuşlardır.

Coccarro ve arkadaşları (1997) yaptıkları çalışmada duygusal saldırganlığın nöropsikolojik modelinin azalmış seratonin yani 5-HT (5 Hidroksitriptamin) işlevselliği ile düzenlendiğini ileri sürmüş, işlevselliğin azalmasının bireyde "tehdit, engellenme veya itici durumlara" daha güçlü tepkiler vermesine neden olabileceğini savunmuşlardır.

Worchel (2000) aktardığına göre, beyin kabuğu zarar gören bireylerde saldırgan davranışların ortaya çıktığı gözlemlenmektedir.

Psikodinamik Teoriler , Freud insanların saldırma içgüdüsüne sahip olarak doğduklarını ve insanda iki temel içgüdüün bulunduğunu ileri sürmüştür. Bunlar; cinsel dürtü "libido" ve kendini koruma içgüdüsüdür. Her insanın içinde güçlü kendi kendini yıkıcı dürtülerin bulunduğunu savunmuş, bazen içe ve bazen de dışa dönük olarak etkinleşebilen bu dürtülere ölüm arzuları adını vermiştir. Bu dürtüler içe dönük olarak etkinleştiklerinde, insanların enerjilerini kısıtlamalarına, kendilerini cezalandırmalarına, mazoşist olmalarına ve aşırı durumlarda, intihar etmelerine, dışa dönük olarak etkinleştiklerinde ise, saldırgan davranışlarda bulunmalarına neden olurlar .(Freedman, Sears ve Carlsmith 1989).

Freud sonrası psikanalistler içinde ölüm ve yıkım dürtülerinin üzerinde en çok duran Melanie Klein, Freud'un kavramlarını daha da ileri götürmüştür. Çocuk gelişiminin başladığı andan itibaren ölüm dürtüsünün, belli oranda dışlanarak nesnelere çevrildiğini, bunun da sadizmi doğurduğunu iddia etmiştir. Kernberg ise

saldırganlığı bir doyum sağlama aracı olarak göstermiştir. Bu görüşe göre, kötü nesne yok edilirken iyi nesne ile ilişki sağlanmaktadır. Fromm saldırganlığı savunucu ve kıyıcı saldırganlık şeklinde ikiye ayırmıştır. Savunucu olan, canlıya özgü ve genetik programında vardır yani biyolojik temellidir. Kıyıcı olan ise biyolojik temelli olmayan ancak insana özgü bir saldırganlıktır. Kohut, saldırganlığın genetik program dahilinde olmadığına, kendiliğın yaralanmasıyla ilişkili olduğuna vurgu yapmaktadır. Fromm'a benzer bir şekilde kendini korumaya yönelik yok edici olmayan şiddet ile yıkıcı, yok edici bir amaçla yapılan düşmanca olan şiddet şeklinde sınıflandırmıştır. (Güleç,2012)

Psikodinamik teoriler arasında yer alan nesne ilişkileri kuramına göre insanlar yaşamlarının ilk yıllarından itibaren nesnelere anlamlı ilişki kurma ihtiyacı içerisinde. Temelde intrapsişik bir kuram olan nesne ilişkileri kuramı, neden aynı koşullarda bazı insanların şiddet uygulayıp diğer bazılarının şiddet uygulamadığını açıklayabilmektedir (Zosky, 1999).

Erken dönem kurulan anlamlı ilişkiler tüm ilişkiler için olduğu gibi psişik gelişim ve yapısallaşma içinde kalıcı psikolojik şablonları oluşturmaktadır. Aile içinde şiddete maruz kalan kişiler nesne ilişkilerini patolojik kurdukları için temel ilişkilerinde de gelişimsel patoloji ortaya çıkar. Buna göre eşlerini istismar eden erkeklerin %81'inin ebeveynleri arasında ki istismara tanık olduğu veya istismara uğradığı bulunmuştur (Feldman,1997).

Dutton, Starzomski ve Ryan (1996) yetişkinlikte aile içi şiddet uygulayan kişilerle kök ailelerinde şiddeti yaşayan ve çocukken ebeveyni tarafından duygusal reddedilme yaşayanlar arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmacılar, öz ailelerinde şiddet deneyimleyen ve ebeveyni tarafından reddedilmiş hissedilen çocukların yetişkinlikte aile içi şiddet uygulayan yetişkinler haline geldiklerini bulmuşlardır.

Psikoanalitik bakış açısı, şiddetin güvensiz bağlanmanın bir çeşidi

olan endişeli (anxious) bağlanmanın abartılı hali ile çocuklukta istismara uğrama ve çocuğun yaşamında bir baba figürünün olmaması gibi etmenlerin bir araya gelmesi sonucu ortaya çıktığını savunur .

Kişilik Teorisi, literatürde Dutton'un sınır kişilik organizasyonu ve saldırganlık teorisi ile Holtzworth-Munroe ve Stuart'ın istismarcının gelişimsel modeli isimli yaklaşımlar yer almaktadır. Bu teoriler eşler arası şiddet uygulamada bağlanmanın rolü, erken çocukluk deneyimleri, dürtüsellik gibi konulara vurgu yapmaktadırlar.

Holtzworth-Munroe ve Stuart'a (1994) göre kimlik psikopatolojisi ve kişilik özellikleri kişinin, eşler arası şiddet davranışına yatkınlığını artırabilmektedir. Antisosyal kişilik özellikleri taşıyan erkekler veya ağır psikolojik sıkıntı yaşayanlar veya sınırda kişilik bozukluğu olanlar, olmayan erkeklere göre daha fazla eşe yönelik şiddet uygulamaktadır.

Şiddet uygulayan kişinin gelişimsel modeline göre; merkezden uzak (genetik faktörler, erken çocukluk yaşamı aile deneyimleri, akran deneyimleri) ve merkeze yakın değişkenler (bağlanma, dürtüsellik, sosyal beceri, kadına ve şiddete karşı tutumlar) eşler arasında şiddet uygulamaya neden olmakla ilişkilidirler. Merkeze yakın ve uzak değişkenlerin bileşimleri 3 tip (sadece aileye karşı şiddet uygulayan, sınırda kişilik, antisosyal davranış) istismarcı davranıştan birinin gelişmesi ile sonuçlanmaktadır (Holtzworth-Munroe ve Stuart, 1994).

Saldırgan/antisosyaller psikopatolojileri nedeniyle genel olarak ilişkilerini ihmal etmektedirler, minimal bağlılık ve eşlerine kısmen az empati göstermektedirler (Holtzworth-Munroe ve Stuart, 1994). Evlilik içinde veya dışında sosyal değerlere çok az itibar eder ve daha çok ihtiyaçlarını (cinsel veya cinsel olmayan) karşılamaya ilgilendirirler. Bu sebeple ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak şiddet davranışı sergilerler (Monson ve Langhinrichsen-Rohling, 1998).

Sosyal Öğrenme Teorisine göre öfke davranışları, taklit, model

alma, özdeşleşme ve pekiştirme ile öğrenilen tepkilerdir ve çocuklar küçük yaştan itibaren anne ve babalarını gözlemleyerek bu davranışları öğrenirler. Birey eğer kök ailesinde şiddet uygulayan ebeveyn ile özdeşim kurarsa ve onun saldırgan davranışlarına tanık olursa ya da maruz kalırsa, agresif davranış sergileme olasılığı yükselmektedir (Büyükgök, 2007). Gartner'a (1997) göre duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet öğrenilmiş davranışlardır. Maruz kalma ya da tanık olma ile şiddet aile içerisinde modellenir.

Bandura'ya (1977) göre eşler arası şiddet çocukluk boyunca rol modellerin izlenilmesi ile öğrenilmiştir. Margolin, Sibner ve Gleberman'a (1988) göre kadın ya da erkeğin sosyal çevresi özellikle de aile üyeleri kişinin davranışını belirlemektedir. Model alma, destekleme ve baskı gibi mekanizmalar aracılığıyla kişiler şiddet uygulayabilmektedir. Çocuklukta şiddete maruz kalan ya da tanık olan kadın ya da erkeğin evlilik ilişkisi içerisinde şiddet uygulama ihtimali daha yüksek oranda olmaktadır. Böylelikle şiddet nesilden nesile aktarılmaktadır.

Şiddete maruz kalma sonucunda ; ölümler, fiziksel yaralanmalar, bilinç kaybı, ilaç ve alkol kullanımı ve depresyon ortaya çıkabilmektedir. Kadın psikiyatri hastalarının %30-50'sinde şiddete uğrama öyküsü vardır. Kadındaki alkolizmin %40'ının nedeni süregelen şiddettir. Kadın psikiyatri hastalarının %30-50'sinde şiddete uğrama öyküsü vardır. Kadınlardaki intihar girişimlerinin %50'sinde dayak olayı bulunmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi sözleşmesi, kadına yönelik şiddet , özellikle de eviçi şiddet konusunda , uluslararası alanda bölgesel olarak hazırlanmış ilk Avrupa konseyi sözleşmesidir. Mayıs 2011 de Türkiye tarafından İstanbul'da imzalandığı için kısaca İstanbul sözleşmesi olarak anılmaktadır.

İstanbul sözleşmesinde şiddet uğrayan ve uğrama riski bulunanlara, özellikle de kadınlara ve çocuklarına ilişkin koruyucu ve önleyici , oldukça kapsamlı 80 madde içeren sözleşmede yer alan tanımlar şöyledir.

“Kadına yönelik şiddet” Bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi olarak anlaşılmaktadır ve ister özel alanda ister kamusal alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik zarar veya verebilecek toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylem veya bu eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir.

“Aile İçi Şiddet” aile içerisinde veya hanede veya mağdur faille aynı evi paylaşmasa da , eski veya şimdiki eşler ya da partnerler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddet anlamına gelir.

“Toplumsal cinsiyet” kadınlar ve erkekler için toplum tarafından uygun görülen ve toplumsal olarak inşa edilen roller, davranışlar, eylemler , nitelikler anlamına gelir.

“Kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet” kadına kadın olmasından dolayı uygulanan ve kadınları orantısız biçimde etkileyen şiddet anlamına gelir.

“Kadın” sözcüğü 18 yaşın altındaki kız çocuklarını da kapsar.

İstanbul sözleşmesini onaylayan ülkelerde fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal şiddet türlerini önlemek için gerekli yasal önlemleri alma yükümlülüğü getirilmiştir. İstanbul'da imzaya açılan sözleşme Türkiye tarafından 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalandı. Sözleşme 24 Kasım 2011'de TBMM'de kabul edilmiştir. Şubat 2015 tarihi itibarıyla sözleşme 22 devlet tarafından imzalanmış, 15 devlet tarafından onaylanmıştır. Türkiye'de 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kadına karşı şiddetin kökenini kısaca değerlendirdiğimizde biyolojik, psikodinamik, kişilik, sosyal öğrenme ,şiddete kültürel ve hukukî olarak kabul veya hoşgörü bulunması ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin modellerin etkili olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla şiddeti önlemede

yukarıda sözü edilen her alanda bilinçli bir mücadele ve bu mücadelenin devletin kurumları tarafından da oluşturulup desteklenmesi oldukça önemlidir. Önce birey olarak şiddete yönelik tutum ve davranışlarımızı sorgulamalı, aile ve çevremizde şiddete yönelik davranışlar konusunda duyarlılığımızı arttırarak bilinçlenme ve başa çıkma ile ilgili sosyal destek sistem ağı oluşturulmalı ve devletin, şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalarını öncelikli olarak hayata geçirmesi konusunda taleplerimizi ortaya net bir şekilde koymalıyız.

KAYNAKÇA

- Gümüş, A. (2006). "Şiddetin Nedenleri". *Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu*. Ankara: Eğitim Sen Yayınları. s. 39-92.
- D. Çiğdem Sever. *Kadına Karşı Eviçi Şiddete Devletin Sorumluluğu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Opuz V. Türkiye Kararı*.
- DR. Ümit Cihan Atman. *Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz/ırza geçme*
- Uzm. Psikolog Ayçin Bozkurt. "Evli Bireylerde Aile İçi Eşler Arası Şiddet, Bağlanma Stilleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"

UMUT ÇÖPTE

Av. Rahile HORZUM

Karşımdan gelen kadın, parktaki güllerin arasından bir naylon poşeti çekip aldı, bir hedefe doğru yürümeye başladı. Benimle aynı hızda durdu. Neden hemen yanımda durduğunu anlamak için baktığımda gördüm onu.

Hani günün her saatinde her yerde, her şekilde, her yaşta görürüz ya onları... Hani eğilmiş olurlar o koca koca çöp bidonlarının içine, karıştırırlar, karıştırırlar, karıştırırlar. Buldukları geri dönüşüme yarar nesnelere çıkarırlar o kocaman çöp bidonlarından ve içine atarlar o kirli, iki tekerlekli ve çekerek sürükledikleri kocaman çöp sepetinin.

İşte onlardan biriydi .

Karşımdan gelen kadının elindeki çöp poşetini, çöp arabasına attığı sırada duydum konuşmalarını. Yüzündeki çizgilerden, başındaki eşarbindan, sırtındaki kamburdan ve en sonunda da duyduğum sesinden alışlagelmişin dışında bir çöp toplayıcısı olduğunu fark ettim. İki tekerlek üzerine yerleştirilmiş, pis bir çuvaldan oluşan, kocaman bir çöp sepetini taşıyordu gücü yettiğinde.

Bir kadındı. Bir eş, bir anne, bir anneanne

Karşıdan gelen kadın merak içinde sordu neden hala bu işi yaptığını. O umutla anlatıyordu “emekliliğime az kaldı abla, bir yıl sonra emekli olacağım kısmet olursa, dışarıdan ödüyorum sigortamı ” diyordu. Umutla, heyecanla , sevinçle. “Neden kısmet olmasın, olur inşallah” dediğinde soran kadın, “belli mi olur abla baksana ne hallerdeyiz “diyordu kapkara olmuş ellerini göstererek. ”Hastalık bizim için. Her çeşit arabanın geçtiği yollardayız, bir kazaya bile kurban gidebiliriz “dedi korku içinde.

Bir de itirazı vardı neden bu işi yapıyorsun sorusuna. Soru şeklindeki cevabı, soru şeklindeki itirazı. “ namusumla kazanıyorum, çalsa mıydım, yoksa dilense miydim. Namusumla kazanıyorum abla ” diyordu, kendisini savunma zorunluluğu hissederek

Bunları söylerken sesinden, yüzünden bakışlarından öyle net anlaşılıyordu zaten. O da aynı netlikte anlatıyordu yaşadıklarını.

Tam elli altı yaşındaydı. İki göz bir gece konduda yaşıyordu tek elli kocasıyla. Yeni emekli olmuş, elini makineye kaptırdığından malulen emekli olmuş tek elli kocası ile.

Evi iki göz gecekonduydu da kiradaydılar yine de . Gecekondunun bile kiracısıydılar. O ,malulen emekli kocasının aldığı emekli maaşı yetmiyordu yaşamalarına.

İkisi de emekli olsa yine yetmezdi aldıkları maaş insanca yaşamaları için ama, ne yapsın bir umut, bir hayaldir , gerçekleşmesine çalıştığı bir hayal.

Yıllardır bulaşıklarını yıkadığı lokantanın sahibi, ona günlük biraz para vermiş, "sigortanı yatırıyorum kalanı ile" de diyerek yılarca oyalamıştı. Bu yüzden de eksik kalmıştı sigortadan emekli olması için gereken günleri. Emekli olduğunda rahatlayacaktı .

Şimdi komşularının yardımı ile onların kamyonetinde şehrin kenar mahallesinin birinden, şehrin işlek caddelerine geliyordu. Çöplerden geri dönüşebilir atıkları topluyor, onları biriktirip satıyor, bir kısmı ile sigorta primini ödüyor, kalanı ile de geçimlerine katkıda bulunuyordu.

O kirliliğin içinde o kadar temizdi ki, O kadar saftı. O kadar umutluydu ki, lokanta sahibi işverenin kendisine yaptığı haksızlıktan bile rahatsız değildi. Kabulleniciydi, şükürcüydü, itaatkardı, umutluydu.

Nasılsa şunun şurasında bir yıl kadar kalmıştı, "dışardan" sigorta

primlerini ödeyecekti ve emekli oluvorecekti. O zaman artık ağrıyan dizlerini dinlendirebilecekti. O zaman ellerinin karası olmayacak, yıkadığında , yıkadığında temiz tertemiz kalabilecekti bir süre. O zaman üstüne temiz bir şeyler giyebilecekti, insanların arasında temiz temiz olabilecekti. İşte o zaman hayatının anlamını yaşayabilecekti; kızını ve biricik torununu görebilecekti. Kızı ondan utanmayacak, torununu gösterecek ve eskisi gibi kızının kokusunu içine doya doya çekebilecek, belki torununa da sınıksız sarılabilecekti. Bunları anlatırken bile öyle mutluydu ki

,her anı ayrı ayrı hissediyor, ayrı ayrı yaşıyor ve o her andan ayrı ayrı mutlu oluyordu. Gözleri ışıl ışıl, sözleri pırl pırl mutluluğun resmi yüzünde çizilesi oluyordu.

Zaman zaman karşılaştım kendisiyle. Bazen bizim sokakta, bazen caddenin bu tarafında, bazen caddenin diğer tarafında. Hep aynıydı. Üstünde yine o sınıksız, değişmeyen kirliliği.

Bazen eldivenli, bazen el-

divensiz. Ya çöp bidonuna eğilmiş çöpleri ayırırken ya da o kocaman çöp sepetini sürükleyerek karşıdan karşıya geçerken görüyordum.

Yorgundu, bitkindi, kirliydi, pisti ama hep umutluydu. Gözlerinden de yüreğinden de hiç gitmedi bu umut. Caddede hız denemesi yapan arabanın altından çıkarıldığında da son sözleri " emekliliğime az kaldı " olmuştu.

Emek çöpteydi, hayal çöpteydi. Umut çöpteydi . Ve çöpte kalmıştı.

CUMHURİYETİN KADIN HAKLARI YÖNÜNDE KAZANIMLARI

Av. Nuriye KADAN

Cumhuriyetin Türk toplumunda yaşanan çok boyutlu bir devrim olduğu nasıl tartışmasız ise Cumhuriyetin en büyük kazanımının da kadın konusunda kat ettiği mesafe olduğu o kadar tartışmasızdır. Şeriat düzende o güne dek dillendirilmeyen kadın-erkek eşitliğinin tanınması, Müslüman Türk toplumunun sosyal ve hukuki düzenini değiştirdi. Aile kurma, evlenme, boşanma, mirastan eşit pay alma, çalışma hakkına sahip olma, mahkemelerde kadının tanıklığının kabul edilmesi, eğitimde kadın-erkek eşitliği, kadının seçme ve seçilme hakkı ve genel olarak laik düzen. Tüm bu yenilikler bu dönemde getirildi.

Genç Türkiye Cumhuriyet'inde 1926- 1934 yılları arasındaki süreç, kadın hakları yönünden dünya tarihinde bir devrimdir. Bazı Avrupa ülkelerinde bile olmayan seçme ve seçilme hakkını alan Türk kadını, pek çok meslek dalında eğitim basamaklarını tırmanarak aydınlanmada başrolü oynadı.

Cumhuriyetin bize bırakmış olduğu miraslardan biri de, 1926 yılında gerçekleştirilen hukuk devriminin sonuçlarıdır. 1926 yılında Medeni Kanun kabul edilerek gerçekleştirilen hukuk devriminin ve kadın hakları devriminin yarattığı büyük toplumsal sonuçları vardır.

Erkeklerle Eşit Haklar, Devlet Karşısında Yasal Güvence

Cumhuriyet, anayasayı ve yasaları dini kuralların dışına çıkartılarak, ülkemiz tarihinde ilk kez bütün hukuksal ilişkileri tutarlı, laik ve modern bir hukuk sistemi içinde bütünleştirdi. Medeni Kanun, cumhuriyet ve demokrasi ilkelerini toplum yaşamına uygulamanın en etkili aracı olmuştur. Bu kanunla, yüzlerce yıl padişahlar ve devlet yöneticileri karşısında

hiçbir yasal insani hakka sahip olmayan kul mertebesindeki insanlar, eşit haklara ve devlet karşısında yasal güvencelere sahip yurttaşlara dönüşmüştür. Ama bunun kadar önemli olan bir başka şey de, daha önce erkek karşısında yasal olarak hemen hiçbir hakka sahip olmayan kadınların, erkeklerle yasal bakımdan eşit statüye kavuşmaları olmuştur.

Bu kanundan önce erkek, birden fazla kadınla evlenebiliyor ve istediği zaman da tek yanlı olarak evliliği sona erdirebiliyordu. Bu kanunun en önemli yanlarından biri, özellikle tek eşli resmi evlenme ailesini kurması ve evlenme ve boşanma ilişkilerini modern ve eşitlik ilkesine dayalı hukuki bir düzene sokmasıdır. Bu kanunla Türkiye’de kadınların önünde ilk defa büyük bir özgürlük alanı açılmış oluyordu.

1926 yılında Medeni Kanun ile kadınların kazandığı yeni statü ve haklar, kadınların eşitlik ve özgürlük alanlarının daha da genişlemesine yol açmış ve bu gelişmeler, 1934 yılında kadınların milletvekili seçimlerinde de erkeklerle eşit yurttaşlık hakları kazanmaları ile taçlanmıştır.

Cumhuriyet döneminde kadınların elde ettikleri en önemli kazanım şüphesiz siyasal haklar konusundadır. Kadınların siyasal haklarındaki ilk gelişme Belediyeler Kanunu vasıtasıyla oldu. 3 Nisan 1930’da, kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanıyan Belediye Kanunu kabul edildi. Böylece kadınlar da belediye meclis üyeliğine seçilebilmeye başladı. Bu hakkın kazanılmasını kutlamak üzere 11 Nisan 1930’da İstanbul’da büyük bir kadın mitingi düzenlendi. 26 Ekim 1933’te ise kadınlara köy ihtiyar heyetleri seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı vermek amacıyla Köy Kanunu’nda gereken değişiklik

yaşandı. Böylece artık sıra daha üst düzeydeki siyasi hakların kazanılmasına gelmişti.

Türk Kadını Artık Geriye Dönülmez Yolunda

5 Aralık 1934 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanıyan kanun tasarısı kabul edildi. 7 Aralık 1934 tarihinde, kadınların seçme ve seçilme hakkını kazanmalarını kutlamak amacıyla İstanbul’da kadınlar tarafından büyük bir miting düzenlendi.

Dört ay sonra da, 1935 yılının Nisan ayında Uluslararası Kadınlar Birliği’nin 12. Kongresi İstanbul’da toplandı. Kongrenin İstanbul’da toplanması sıradan bir olay değildi. Türkiye’nin kadın hakları konusunda sağladığı büyük gelişmelerin yarattığı ilgi, saygınlık ve heyecandan kaynaklanıyordu. Kongrenin İstanbul’da toplanmış olmasının sonuçları da oldu. Ülkemizdeki kadın hakları konusundaki toplumsal bilincin daha da gelişmesine yol açtı.

Atatürk bu konudaki düşüncelerini şöyle dile getiriyor: “Bu kararla Türk kadınları siyasal ve sosyal alandı pek çok batı ülkesindeki kadınlardan daha üstün bir durum kazanmışlardır. Bundan sonra peçe altında, kafes altında kadın kalmayacaktır. Türk kadınları bugün en önemli haklarını kazanmışlardır. Bundan ötürü ben bu kararı en önemli reformlarımızdan biri sayıyorum.”

Kadının başta eğitim olmak üzere, hukuk, çalışma, siyasal katılım, toplumsal yaşamda ve aile yaşamında

eşit haklara sahip olarak yerini alması için gereken tüm atılımlar yapılmış ve mümkün olan kısa zaman içinde gerçekleştirilmiştir. Daha Kurtuluş Savaşı'nın başlangıç yıllarında gerek hazırlık aşamasında gerekse savaş sırasında Türk kadınının yapmış olduğu hizmetlerin önemi tartışma götürmez ölçüde büyüktür. Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nı verirken güç aldığı, yardımını gördüğü Türk kadınına hiç unutmamıştır. Vefa duygusunu her fırsatta belirtmiştir. Cumhuriyet dönemi boyunca kadın haklarına öncelik tanınması veya çok önem verilmesinde bu duygunun etkisi vardır.

Atatürk, hareketinin başından beri kadının eğitime ve eşitliğine büyük önem vermiştir. Atatürkçü eğitim sistemi, laik bir niteliğe sahip olarak gelişip yaygınlaşırken, çağdaş uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Bu arada kadınlarımızın eğitim, sağlık, ekonomik faaliyetler vb. de yer ve görev almaları ile ülke kalkınmasına da katkıları artmaktadır. Ülke kalkınmasını kadın-erkek eşitliği ile bilimsellikte gören Atatürk, gelişmelere bu anlayış ile yön vermiştir.

1926 büyük hukuk devrimi, gerek genel olarak Cumhuriyet'in ve demokrasinin ülkemizdeki gelişmesi, gerekse özel olarak kadın haklarının yükselmesindeki rolü bakımından olağanüstü bir gelişmeye işaret eder. Bu büyük hukuk devriminin sonuçlarını, bugün artık geri döndüremez bir biçimde genç Cumhuriyet'ten miras almış bulunuyoruz.

Yararlanılan Kaynaklar:

- 1- AKSAN Akil, (1981), Atatürk Derki, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- 2- ARAT Necla, (1986), Kadın Sorunu, Say Yayınları, İstanbul.
- 3- Türkiye'de Çağdaş düşüncenin Gelişimi, Niyazi Berkes, Doğu-Batı yayınları, İstanbul
- 4- Üç Kuşak Cumhuriyet, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul

KADINA KARŞI İŞLENEN EZİYET SUÇU

Doç. Dr. Burcu DÖNMEZ
Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve
Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Giriş

TCK m.96'da eziyet suçu düzenlenmektedir. Söz konusu maddede eziyet suçunun mağduru herkes olarak düzenlenmiş, ancak maddenin ikinci fıkrasında suçun gebe kadına karşı işlenmesi, eşe karşı işlenmesi suçun nitelikli hali olarak daha ağır ceza ile cezalandırılması hükme bağlanmıştır. Bu makalede, kadının korunması bakımından önemli bir madde olarak görülen 96.maddedeki eziyet suçunun gerçek anlamda kadını koruyup korumadığını ortaya koymak amacıyla, suçun temel ve nitelikli hali benzer suçlarla mukayese edilerek, yargı kararları ve öğreti görüşleri çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılacaktır.

1- Genel Olarak

TCK m.96'da Eziyet Suçu,

“(1) Bir kimsenin eziyet çekmesine yol açacak davranışları gerçekleştiren kişi hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Yukarıdaki fıkra kapsamına giren fiillerin;

a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,

b) Üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe karşı, işlenmesi hâlinde, kişi hakkında üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur” şeklinde düzenlenmiş; gerekçesinde ise;

“Eziyet olarak, bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışlarda bulunulması gerekir. Aslında bu fiiller de kasten yaralama, hakaret, tehdit, cinsel taciz niteliği taşıyabilirler. Ancak, bu fiiller, ani olarak değil, sistematik bir şekilde ve belli bir süreç içinde işlenmektedirler. Bir süreç içinde süreklilik arzeder bir tarzda işlenen eziyetin özelliği, işkence gibi, kişinin psikolojisi ve ruh sağlığı üzerindeki tahrip edici etkilerinin olmasıdır. Bu etkilerin uzun bir süre ve hatta hayat boyu devam etmesi, eziyetin bu kapsamda işlenen fiillere nazaran daha ağır ceza yaptırımını altına alınmasını gerektirmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, eziyet suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsurları belirlenmiştir. Bu unsurlara ilişkin açıklama için, kasten yaralama suçunun gerekçesine bakılmalıdır.” değerlendirmesi yapılmıştır.

Eski TCK'da bu suçun karşılığı olan bir hüküm mevcut değildi. TCK m.96 ile sivil kişiler tarafından işlenen işkence niteliğindeki fiiller, özel olarak düzenlenmiştir¹. Bu noktada uygulamanın böyle bir hükme ihtiyacı olup olmadığı sorusu sorulabilir. Bu soruya kanaatimce hayır cevabını vermek yanlış olmayacaktır. Zira, kişi işlediği fiilin niteliğine göre TCK'da yer alan diğer hükümler çerçevesinde yine sorumlu tutulabilirdi. İçtima başlığı altında üzerinde daha detaylı duracak olmamız nedeniyle burada kısaca şunu ifade etmemiz mümkündür: Eziyet suçunun fiil unsurunu oluşturan hareketler, aynı zamanda TCK'da yer alan diğer suçların da maddi unsuru olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle bu suç kapsamında içtima sorunları, sıkça karşımıza çıkan bir durum olarak gündeme gelmektedir.

2- Korunan Hukuki Değer

Anayasanın 17.maddesinde «kimseye işkence ve eziyet yapılmaz» hükmü bulunmaktadır. Anayasa ile soyut olarak düzenlenmiş olan bu eziyet yasağı, TCK m.96 ile somut düzenlemeye kavuşturulmuştur². Bu suç ile korunan hukuki değerlerin, kişinin vücut bütünlüğü, ruh ve beden sağlığı, şeref ve haysiyeti olduğunu, diğer bir ifade ile kişinin maddi ve manevi bütünlüğünün korunması olduğunu ifade edebiliriz³.

3- Suçun Unsurları

A- Maddi Unsurlar

a- Fiil

Maddede yasaklanan bir kimsenin eziyet çekmesine yol açan davranışlardır. Eziyet teşkil eden davranışların neler olduğu hükümde gös-

terilmemiştir⁴. Gereğe göre eziyet, sistematik şekilde bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan, bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, aşağılanmasına yol açacak nitelikte olmalıdır⁵. Ancak gereğe yerine bu hususun madde metninde düzenlenmiş olması gerekirdi.

Gereğedeki tanımdan hareket edersek, işkence teşkil eden fiillerin sivil şahıslar tarafından gerçekleşmesi halinde eziyet suçunun oluşacağını ifade edebiliriz⁶. İşkence suçunun faili kamu görevlisi iken, eziyet suçunun faili herkes olabilir. Fail bakımından özgü suç olarak düzenlenmemiştir.

Bir kamu görevlisinin göreviyle bağlantılı olmaksızın herhangi bir kimse üzerinde gerçekleştirdiği sistematik nitelikteki insan onuruyla bağdaşmayan, bedensel veya ruhsal yönden acı veren, aşağılayıcı hareketler de eziyet olarak değerlendirilir.

Eziyet teşkil eden hareketler, işkencede olduğu gibi belirli bir süreç içerisinde SİSTEMATİK olarak gerçekleşen insan onuruyla bağdaşmayan davranışlardır⁷. “Sistematik olma”yı, belli bir süreç içerisinde aynı hareketlerin tekrarlanması olarak anlamak gerekir. Kişiye bedensel veya ruhsal yönden acı çektiren veya aşağılayan çeşitli hareketlerin belli bir süreç içerisinde bütünlük arz edecek şekilde birarada uygulanması halinde veya aynı hareketin belli süreç içerisinde tekrarlanması halinde eziyet suçunun maddi unsuru olan fiil gerçekleşmiş olacaktır. Buna göre, vücut dokunulmazlığını ihlal eden hareketlerin ani bir şekilde gerçekleştirilmesi halinde kasten yaralama, aynı hareketlerin bir süreç içerisinde

¹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

² Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

³ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

⁴ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

⁵ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

⁶ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

⁷ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

sistematiik olarak uygulanması halinde eziyet suçu oluşacaktır⁸. Düzenleme eleştiriyeye açıktır. Bunları ayrıca içtima başlığı altında değerlendireceğim.

Sistematiik veya belirli süreç içerisinde gerçekleşme koşulu⁹; fiili KASTEN YARALAMA, TEHDİT, HAKARET gibi suçlardan ayırır¹⁰. Diğer bir ifade ile, söz konusu fiiller genel bir tutum çerçevesinde bir bütünün parçası olarak belirli bir plan dahilinde ve süreçte işlenirlerse eziyet; ani olarak işlenirlerse fiilin niteliğine göre ilgili suç tipini oluşturur.

İşkence suçunda "ihmal" bir davranış şekli olarak düzenlenmişken, eziyet suçu bakımından benzer bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle bu suçun ihmali hareketle işlenmesi mümkün değildir¹¹. Ancak ihmali davranışla suça yardım etmek mümkün olabilir.

b- Fail

Eziyet suçunun faili herhangi bir kimse olabilir. Failin kamu görevlisi olması halinde fiil işkence suçunu oluşturur¹².

c- Mağdur

Mağdur açısından bir özellik aranmamıştır. Ancak, mağdurun çocuk, beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda olan bir kişi veya gebe olması yada fail ile arasında üstsoy, altsoy babalık, analık, eş ilişkisi olması, suçun nitelikli halini oluşturur¹³.

⁸ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

⁹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.bası, s.158

¹⁰ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

¹¹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

¹² Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

¹³ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11.

d- Konu

Suçun konusu eziyet suçuna muhatap olan kişinin vücut bütünlüğü, ruh ve beden sağlığı, şeref ve haysiyetidir. Bu suç zarar suçudur¹⁴.

e- Suçun Nitelikli Unsurları

Eylemin; çocuğa, beden ve ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye, gebe kadına karşı, üst soy- alt soya karşı; babalık- analığa karşı, eşe karşı işlenmesi halinde ceza artırılır.(3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası)

Mağdurun beden ve ruh bakımından kendini savunamayacak durumda olduğu, uzman bilirkişi raporu ile tespit edilmelidir¹⁵.

Gebe kadına karşı işlenmesinin nitelikli hal olarak uygulanması noktasında gebeliğin hangi aşamada olduğu önemli değildir. Önemli olan failin mağdurun gebe olduğunu bilmesidir, eğer fail bu bilgiye sahip değilse, bu takdirde kast, nitelikli hali kapsamadığı için nitelikli halin uygulanması mümkün olmaz; ancak mağdur kadının görüntüsü gebeliğin varlığını ortaya koyuyorsa, artık gebelik anlaşılabilir olacağı için ayrıca sözlü olarak veya başka türlü bilgi almadığı gerekçesiyle fail sorumluluktan kurtulamaz¹⁶.

TCK m.96/2-b deki ilişki bakımından nitelikli hallerin uygulanması için bentte aranan türden ilişkilerin Türk Medeni Kanunu hükümleri uyarınca ve suç tarihinde mevcut olması, resmi sicille de belirlenmesi gerekmektedir. Bu hususlar nüfus aile tablosu getirtilerek saptanacaktır.

bası, s.158

¹⁴ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

¹⁵ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

¹⁶ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

Eziyet suçu neticesinde ölümün meydana gelmesi durumu özel olarak düzenlenmediği için böyle bir durumda gerçekleşen ölüm neticesi açısından failin taksiri (m.23) varsa TCK m.87/4 (neticesi sebebiyle ağırlaşan yaralama) hükmüne göre işlem yapılacaktır¹⁷.

B- Manevi Unsur

Suçun manevi unsuru kasttır. Failin belirli bir amaçla veya saikle hareket etmiş olmasının önemi yoktur. Diğer bir ifade ile suçun oluşması, özel kastın varlığına bağlanmamış, genel kastın varlığı yeterli bulunmuştur. Fail, insan onuruyla bağdaşmayan bedensel veya ruhsal acı veren, algılama ve irade yeteneğini ortadan kaldıran veya aşağılayıcı nitelikte hareketleri yaptığını bilecek ve bu neticenin gerçekleşmesini isteyecektir¹⁸. Ayrıca failin, belli bir süreç içerisinde uyguladığı hareketlerin bir bütün teşkil ettiğini de bilmesi gerekir¹⁹.

C- Hukuka Aykırılık Unsuru

Eziyet teşkil eden davranışlar, insan onuru ile bağdaşmayan nitelikte buldukları ve bu sebeple mağdurun kişi bütünlüğü üzerinde mutlak tasarruf yetkisi olmadığından²⁰, bu suçta “mağdurun rızası”²¹ hukuka uygunluk sebebi oluşturmaz. Diğer hukuka uygunluk nedenlerinin de somut olayda gerçekleşmesi kolay gözükmemektedir²².

4- Suçun Özel Görünüş Biçimleri

¹⁷ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

¹⁸ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

¹⁹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²⁰ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²¹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²² Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

A- Teşebbüs

Bu suçta teşebbüsün değerlendirilmesi bakımından öğretide iki görüş bulunmaktadır. Birinci görüşe göre²³; fail eziyet teşkil eden hareketlere başladıktan sonra engel bir nedenin ortaya çıkması dolayısıyla icra hareketlerini tamamlayamazsa, eziyet suçuna teşebbüs söz konusu olabilir. Elverişli hareketlerle icrasına başlanan eziyet fiilerinden gönüllü olarak vazgeçilmesi durumunda, vazgeçme anına kadar oluşan suçlardan failin sorumluluğuna gidilir. TCK m.36'daki gönüllü vazgeçmeye ilişkin genel kurallar uygulanır.

İkinci görüşe²⁴ göre, suçun oluşması için failin belirli süreç içinde süreklilik arz eden sistematik fiilleri tekrarlaması gereklidir. Suçun tamamlanması için bu şarttır. Eğer hareketler sistematik olarak gerçekleşmemiş ve tekrarlanmamışsa, bu durumda zaten eziyet değil, yerine göre kişilere karşı işlenen diğer suçlardan biri söz konusu olur. Örneğin failin mağduru koltuğa bağlayıp kızgın demirle dağlamak veya üzerinde sigara söndürmek üzereyken yakalanması halinde eziyet suçuna teşebbüsten değil, kasten yaralama suçuna teşebbüsten dolayı cezalandırılması gerekir. Çünkü eziyet suçu için belirli bir süreç içerisinde hareketlerin sistematik olarak, süreklilik arz ederek tekrarlanması ve kastın bunu kapsamaması gerekir. Eğer bu hareketler daha önce işlenmiş ve tekrarlanmışsa, bu takdirde artık teşebbüsten değil süreklilik gerçekleştiği için tamamlanmış eziyet suçundan bahsetmemiz gerekir. Kanaatimce ikinci görüş, suçun özellikleri dikkate alındığında daha yerindedir.

B- İştirak

Suç iştirak bakımından bir özellik göstermez²⁵. İştirak iradesi ile farklı kişiler tarafından yapılan birden çok, eş zamanlı veya birbirini iz-

²³ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²⁴ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²⁵ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

leyen birden fazla hareket birarada değerlendirildiğinde sistematik olma unsuru gerçekleşmişse, bunlardan her biri eziyet suçunun birlikte faili sayılır²⁶. Faili eziyet teşkil eden fiilleri gerçekleştirmeye azmettirenler azmettiren, suç işleme kararı vermiş olan faile TCK m. 39'da belirtilen şekillerde yardım edenler de yardım eden olarak sorumlu olacaklardır²⁷.

Kamu görevlisinin yetki alanı dahilinde, fakat bu sıfatı taşımayan kimselerce eziyet niteliğindeki fiillerin işlenmesi durumunda, fiili gerçekleştiren kişiler bakımından eziyet suçunun; kamu görevlisi bakımından ise, işkence suçunun ihmali davranışla işlenmesi mümkün olduğu için, işkence suçunun gerçekleştiği ifade edilebilecektir²⁸. Öğretide bundan farklı olarak, burada ihmal suretiyle eziyet ve de görevi kötüye kullanma suçu açısından sorumluluk doğacağı da ileri sürülmektedir²⁹.

C- İçtima

a- Genel Olarak

Eziyet suçu bakımından uygulamada en çok sıkıntı yaratan durum içtima noktasında kendisini göstermektedir. Özellikle yaralama suçu ile TCK m.96 arasında içtima sorunu çıkmaktadır. Bu durumda fikri içtima m.44 hükümlerinden hareket edilmektedir. Fikri içtima uygulaması neticesinde, münferit fiiller ile TCK m.96 daki suç karşılaştırılmakta ve ağır ceza ile cezalandırılan madde dikkate alınarak hüküm kurulmaktadır. Fakat bu uygulama ile eziyet suçunun yaratılması suretiyle sağlanmak istenen yarar elde edilememektedir³⁰.

²⁶ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²⁷ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²⁸ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

²⁹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

³⁰ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

Şöyle ki, gerekçeye göre « bir süreç içinde süreklilik arz eder bir tarzda işlenen eziyetin özelliği, işkence gibi, kişinin psikolojisi ve ruh sağlığı üzerindeki tahrip edici etkilerinin olmasıdır. Bu etkilerin uzun bir süre ve hatta hayat boyu devam etmesi, eziyetin bu kapsamda işlenen fiillere nazaran daha ağır ceza yaptırımını altına alınmasını gerektirmiştir.» Ancak fikri içtima uygulamasına gidilince, bunun tam aksi bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

Çünkü eğer bu hareketleri tek tek değerlendirirsek; özellikle de kasten yaralama suçu bakımından bu durum önem arzedecektir; TCK m.43/3 gereği, kasten yaralama suçu bakımından zincirleme suç hükümleri uygulanmayacağı için, fiil sayısı kadarı yaralama suçu oluşacak ve tümünün cezası içtima edilecektir. Ne var ki bunlar tek bir eziyet suçu sayılırsa, tek suç gündeme gelecek ve ceza da daha az olacaktır³¹.

Yargıtay bu gibi durumlarda fikri içtima ilişkisi kurup eziyet suçundan ceza vermektedir. Sadece cinsel dolunulmazlığa karşı suçlar bakımından ayrıca ceza verildiği göze çarpmaktadır.

Kaldı ki yaralama suçunun netice yüzünden ağırlaşmış hallerinde öngörülen ceza, çoğu zaman eziyet suçunun cezasından zaten ağır olmaktadır. Mağdurun eziyet neticesinde ölmesi halinde TCK m. 81,82, 83,85 uygulanmalı, kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşan hallerinde ise TCK m.87 uygulanmalıdır³². Böylece süreklilik arz eden kötü muamelede bulunan failin daha az ceza alarak ödüllendirilmesi engellenmiş olur.

Eziyet suçunun ödül olarak uygulanmasının önüne geçilmek isteniyorsa, fikri içtima değil gerçek içtima uygulama yoluna gidilmelidir. Bunun yapılabilmesi için klasik suç tipleri çerçevesinde haksızlık içeriği

³¹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

³² Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

karşılanamayan ve insan onuruna yönelik saldırı bakımından ayrıca cezalandırılmayı gerektiren bir nitelik aranmalı ve aralarında gerçek içtima ilişkisi kurulmalıdır³³. Uygulama bu yolu tercih etmez ise, bu takdirde yapılması gereken kanunkoyucu tarafından suçun karşılığı olan cezanın arttırılması ve eylemin ağırlığı dikkate alınarak üst sınırın işkence suçunda olduğu gibi yukarı çıkarılması olmalıdır. Bu sayede hakim somut olayın özelliklerine göre adil bir cezaya hükmedebilir.

Eziyet suçunda, kendi aralarında bütünlük arz eden birden çok sistematik hareketin varlığı suçun unsuru olduğundan, bu davranışlar hukuki anlamda tek fiil oluşturmakta ve zincirleme suç hükümlerinin uygulanması mümkün olmamaktadır. Bununla birlikte, öğretide³⁴ hareketlerin arasına kastın yenilendiğini gösteren bir zaman diliminin girmesi halinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanabileceği de ifade edilmektedir. Ancak burada ispat sorunu ortaya çıkacaktır. TCK m.43/2 bakımından ise, aynı neviden fikri içtima kapsamında birden fazla kişiye karşı aynı hareketlerle eziyet edilirse, eziyet suçunun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi söz konusu olacağından zincirleme suç hükümlerinin uygulanması mümkündür. Örneğin, 2 kişinin belli bir süre soğuk bir odada tutulması, ıslatılması gibi sistematik olarak devam eden hareketlerin bir arada olması halleri, bu kapsamda değerlendirilecektir³⁵.

Yargıtay uygulamasına baktığımızda, eziyet kapsamında gerçekleştirilen cinsel saldırı veya cinsel istismar suçlarının eziyet suçundan ayrılarak ayrıca cezalandırıldığını görmekteyiz. Ancak cinsel taciz, gerekçede eziyetin hareketleri arasında sayıldığı için, cinsel taciz niteliğindeki davranışların eziyet suç tipinin içerisinde eridiğini görmekteyiz.

³³ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

³⁴ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

³⁵ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

b- Kötü Muamele Suçu TCK m.232 ile arasındaki ilişki

Kötü muamele suçunun düzenlendiği TCK m.232/1'de, aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimsenin cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Kötü muamele suçunun fail ve mağduru aynı konutta yaşayan kimselerdir. Eziyette böyle bir sınırlandırma yoktur³⁶.

Kötü muamele, merhamet, acıma ve şevkatle bağdaşmayacak nitelikteki davranışlar olarak belirtilebilir. Bu davranışlar özellik itibarıyla insan onuru ile bağdaşmayan bedensel veya ruhsal yönden acı veren kişiyi aşağılayan nitelikte olabilir³⁷. Fakat kötü muamele için süreklilik, sistematiklik aranmamıştır. Bu itibarla aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine, bir kez de olsa kötü muamele sayılacak mahiyette davranışlarda bulunulması 232/1'in uygulanması için yeterlidir. Ayrıca fiil kasten yaralama biçiminde işlenmesi halinde m. 86/2 deki sınır aşılmamalıdır. Birlikte yaşadığı kişilerden birine sistematik olarak merhamet, acıma ve şevkatle bağdaşmayacak hareketlerde bulunan fail, fikri içtima kuralları çerçevesinde eziyetten sorumlu tutulmalıdır³⁸. Ancak Yargıtay'ın içtihatlarına baktığımızda³⁹, TCK m.232/1'in uygulamasında sürekliliği arayan bir anlayışı esas aldığını görmekteyiz. Böyle bir durumda, fikri içtima hükümleri uygulanarak eziyet suçundan ceza verilecek; münferit bir muamele varlığı halinde ise, sadece kasten yaralama veya ilgili hükümden ceza verilecektir⁴⁰.

TCK m.232/2, idaresi altında bulunan veya büyütme, okutmak,

³⁶ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

³⁷ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

³⁸ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

³⁹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

⁴⁰ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kimsenin cezalandırılacağı belirtilmiştir. Burada fail ile mağdur arasındaki ilişki önem arz etmektedir. Eziyet suçunda böyle bir şart aranmamıştır⁴¹.

Ayrıca TCK m232/2'de failin eylemi terbiye veya itaat ettirme yetkisinin kötüye kullanılması şeklinde gerçekleşmelidir. Fiil yaralama şeklinde tezahür ettiğinde bunun sınırı basit tıbbi müdahaledir. Bu sınırın aşılması durumunda artık kasten yaralamaya ilişkin hükümler uygulanır⁴². Bu fiiller sistematik olarak gerçekleştiğinde ise, aynı zamanda eziyet teşkil edebilir. Bu ihtimalde failin TCK m.96'dan cezalandırılması söz konusu olacaktır.

5- Yaptırım ve Kovuşturma Usulü

Eziyet suçu, işkence suçuna paralel olarak düzenlenmiş bir suç olmasına rağmen yaptırım bakımından karşılaştırıldıklarında aralarında ciddi anlamda bir fark yaratılmış olduğunu görmekteyiz. İşkence suçunun temel şeklinin cezası 3 yıldan 12 yıla kadar hapis cezasına mahkumiyet, nitelikli halleri TCK m.94/2-a,b kapsamında 8 yıldan 15 yıla kadar hapis ve TCK m.94/3 kapsamında 10 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali TCK m.95 kapsamında ağırlaşmış müebbet hapis cezasına kadar ilerlemekte iken; eziyet suçunun cezası temel şekli için 2 yıldan 5 yıla kadar hapis, nitelikli halleri için 3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası olarak düzenlenmiştir. Ayrıca neticesi sebebiyle ağırlaşmış eziyet suçunun düzenlenmemiş olması da önemli bir boşluk olarak kendisini göstermekte bu gibi durumlarda yukarıda da izah ettiğimiz üzere, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçundan hareket edilerek ceza verilmesi yoluna gidilmektedir.

⁴¹ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

⁴² Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

Kanunkoyucu suçun kamu görevlileri tarafından işlenmesini sivil kişiler tarafından işlenmesine göre daha ağır kabul etmiş ve daha ağır cezalandırmıştır. Oysa ki, söz konusu eylemlerin niteliği aynıdır ve ceza yaptırımı bakımından aynı düzenlenmeseler dahi en azından paralellik oluşturma adına yakın düzenlenmeleri mümkün olabilirdi. Özellikle üst sınırlar arasında aşırı bir fark yaratılmış olmasının yerinde olmadığını düşünmekteyim⁴³.

Kovuşturma usulü bakımından eziyet suçunun temel şekli ile nitelikli halleri arasında bir ayırım gözetilmemiş, her iki durum da re'sen kovuşturma usulüne tabi kılınmıştır.

⁴³ Artuk /Gökçen /Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2011,11. bası, s.158

SÖYLEŞİ

MUAZZEZ İLMIYE ÇIĞ

Av. Nuriye KADAN

Bu söyleşimiz Sümer Kraliçesi diye de bilinen 20/Haziran/1914 doğumlu Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ ile halen 101 yaşında olan bu Cumhuriyet kadını 15.Şubat.1936 tarihinde Ankara Üniversitesi Hititoloji bölümüne kayıt olup 1940 yılında mezun olmuştur. Üniversite yıllarında Nazi Almanyasından Türkiye'ye iltica etmiş olan ve Ankara Üniversitesinde dersler veren Prof.Dr.Hans Gustav Guterbock'dan Hitit dili ve Kültürü derslerini,Prof.Dr.Benno Landsberger'den Sümer ve Akad dilleri ve Mezopotamya Kültürü derslerini alan Muazzez İlmiye Çığ İstanbul eski Şark eserleri müzesi Çiviyazılı Belgeler arşivine uzman olarak atanmış ve 31 yıl burada Sümer Akad ve Hitit dillerinde yazılmış olan onbinlerce tableti temizleyip numaralandırmış ve arşiv oluşturmuştur. Sümer ve Hitit kültürlerini tanıtan 13 adet yayınlanmış kitabı bulunmaktadır. Muazzez hanım,dünyaca saygın Sümeroloji uzmanı olmanın yanı sıra 'Atatürk Düşünüyor' adlı kitabı yazan, 'Atatürk'ün kızı olmaktan gurur duyan' çağdaş bir Bilim Kadınıdır.

- Sayın Muazzez İlmiye Çığ Cumhuriyet kadınları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ben Cumhuriyet kadınlarına çok kızgınım neden çünkü bizim kadınlarımız cumhuriyetin kazanımları giderken yeterli tepkiyi göstermediler. Bu başörtüsü çıktı yok demokrasi dediler okuyan kadınların bu şekilde düşünmesine çok üzülüm ben laiklikten ödün verdiler kılık kıyafette,

siyasette dışarıda ne yaparlarsa yapsınlar mühim olan mekteplerde devlet dairesinde bu iş olmaz ben bu konuda çok makaleler yazdım buna karşı çıkmayı hiç akıl etmediler, ben o kadar karşı çıktım ama ben yalnız kaldım onun için çok kızıyorum

- Kadının başörtüsü takması özgürlüktür dediler

Yav böyle özgürlük mü olur bu iş böyle devam ederse başörtüsü bir başladımı kadınların köleliğine kadar gider bak şimdi yavaş yavaş başka şeyler olacak şimdi bakın kadınlar çıkacak ortaya eğitimle bilgiyle...bu bakımdan eğitim önemli kadın derneklerinden hiç ses çıkmıyor.

- Cumhuriyetin ilk yıllarındaki Atatürk'ün kızları ile şimdiki kadınlar arasında ne gibi fark var yani bu günkü Türk kadını sizce nerde?

Kızım bak şimdi o zaman kıyafet sorunu yoktu o zaman kadınların bambaşka bir şeyi vardı cumhuriyetin ilk yıllarında bir avuç kadın vardı o zaman bir duygu bir ruh vardı o bambaşka bir şeydi daha çok toplumda görev almak istiyorlardı ama şimdi bakıyorsunuz bu haklar sanki kendiliğinden varmış gibi hiç heyecan duymuyorlar böyle durursa kadınlarımız yarın öbür gün tamamen kapanacaklar Atatürk zamanında yasalar yoktu kadına haklar getiren yasalar çıktı ve uygulandı bu gün ise yasa var ama uygulanmıyor hükümet uygulamıyor erkeklerimiz kadınları ezmeye çalışıyor bir aile bir bilmem ne şiddete uğradığı zaman tüm kadınlar ayağa kalkmalı bin tane kadın mektup yazmalı ben kalkıyorum Hükümete Meclise mektup yazıyorum protesto ediyorum ama sonra bir bakıyorum ki benden başka kimse yok

- Peki son olarak 8 Mart Dünya kadınlar günü ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Dünya kadınlar gününü ben ne yapayım ben memleketin kadınlarını düşünüyorum.

Herkes kendi gününü kutluyor. Ben kadınlar günü diye düşünmüyorum, bir gün değil her gün mücadele etmek lazım.

Diğer kadınlarımıza çok kızıyorum bilhassa okumuş kadınlarımıza çok kızıyorum evet dernekler yapıyorlar güzel ama karşı çıkmazlarsa işe

yaramaz bir şey oldu mu korkmadan telgraf çekmeliler Meclise Ama bir ben yaptım ben söylüyorum benden başka yapan yok benim gibi yüz kişi yapsaydı neler olurdu bak gör...

Başı açık kadında beynini kapatıyor. Bir mektup yazmıyor ne yapıyorsun sen kardeş demiyor Çok kızıyorum ben bu kadınlara erkeklere de kızıyorum hepsinin başında şey var hepsinin hoşuna gidiyor kadınların böyle olması

-Size çok teşekkür ediyoruz. Bu söyleşi 8 Mart Dünya kadınlar günü nedeniyle İzmir Barosu Bülteninde yayınlanacak adresiniz bizde var size de bir tane göndereceğiz.

Ben size ve İzmir Barosuna çok Teşekkür ederim kızım.....

SAVAŞTA ERKEĞİN KADINLA OLAN SAVAŞININ YANI ŞİDDETİN MEŞRULAŞTIRILMASI

Av. Figen ÖZLER MERDER

Savaş dünya var olduğundan beri hayatın değişmez bir parçasıdır. Savaş erkektir. Erkek şiddettir. Bu nedenle ki savaşlarda kadının uğradığı şiddet boyutu artmakta ve hatta meşrulaştırılmakta alenileştirilmekte ve adeta karşı tarafa zarar vermek için tecavüz silah olarak kullanılmaktadır.

Tarihe baktığımızda eski toplumlarda kadına uygulanan şiddet , İkel toplumların en büyük silahı ve hedefinin karşı grubun kadınlarını ele geçirmek olduğu, tecavüzün , erkeğin savaş meydanında kazandığı zaferin bir göstergesi olduğu görülüyor.

20. yüzyılda Pakistan'ın Bangladeş'i işgali sırasında tam dört yüz bin kadına tecavüze edildi. Vietnam, Bosna, Çeçenistan, İran, Irak, Suriye ve daha nice savaşlarda on binlerce kadın tecavüze maruz kaldı ve kalmaya da devam ediyor.

Erkek egemen toplumun karakteri olan kadına şiddet, bir silah olarak savaşlarda en ağır, en meşru haliyle karşımıza çıkıyor. Savaş kadınlarda onarılmaz izler bırakıyor. Dünyanın neresinde veya hangi yüzyılda olunursa olunsun savaşta kadının payına; şiddet, yoksulluk, göç, tecavüz, fuhuşa zorlanmak, ezilmek, aşağılanmak ve dışlanmak düşüyor.

Tüm bunların içinde en vahim olgu ise savaşta kadına yapılanların meşrulaştırılmasıdır. Kadın bedeni, karşı grubun mülküdür, herkesin gözü önünde kadın bedeni hoyratça yağmalanır. Bu görüntüler, atılan bir füze yada bomba gibi, yıkılan ev görüntüleri gibi sıradandır

Savaş erkektir. Erkekler savaşır. Erkekler, bu vahşet ve can korkusu içinde dahi erkekliliğini gösterme kadını ezme, kadını maddeleştirme çabasından vazgeçmez. Bunu savaşın vazgeçilmezleri arasına yerleştirir ve meşrulaştırır.

Sırf bu nedenle dahi savaş lanetlenesi bir durumdur.

4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNUNDA KADIN HAKLARI KONUSUNDAKİ BAZI GELİŞMELER

Av.Ebru TATAR

Çağdaş toplumumuzda toplumsal cinsiyete dayalı rollerin dayatıldığını, kadının erkek egemen toplumda ikinci sınıf vatandaş olarak görüldüğünü, kadının çalışma hayatından uzaklaştırılmaya çalışıldığını gözlemliyoruz.

Kadının da erkek gibi toplumun temelini oluşturan bir birey olduğu, kadın ve erkeğin eşit muameleye tabi olması gerektiği , bunun aksini düşünmenin toplumun geleceğine sosyal ve ekonomik anlamda zarar verdiği yadsınamaz bir gerçektir.

Kadının korunması, kadına karşı şiddetin önlenmesi amaçlı çeşitli mevzuat ve uluslararası anlaşmalar hukukumuzda girmiştir. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine dair Kanun ve Uygulama Yönetmeliği, İstanbul Sözleşmesi ve Cedaw (Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine dair Sözleşme) bunlardan birkaçıdır.

Cedaw sözleşmesi ile Türkiye , her iki cinsten birinin aşağı veya üstün olduğu veya erkekler ile kadınların basma kalıp rollere sahip oldukları düşüncesine dayanan bütün önyargılar ve gelenekler ile her türlü

uygulamayı yok etmek amacıyla erkeklerin ve kadınların sosyal kültürel davranış ve tarzlarını değiştirmekle yükümlüdür, kadına karşı ayrımcılığın her biçimini yasaklayıp her türlü vasıtayla hiç vakit kaybetmeden kadınlara karşı ayrımcılığı tasfiye etme politikası izlemeyi taahhüt etmiştir.

4721 sayılı Medeni Kanunumuz kadın erkek eşitliği konusunda önemli gelişmeler sağlamıştır. En başta kadını ekonomik anlamda güvenceye alan, “edinilmiş mallara katılma “ rejimi” yasal mal rejimi olarak kabul edilmiş. 1.1.2002 tarihinden itibaren edinilen mallarda, bir eş diğer eşten söz konusu olan malın yarı değeri oranında alacak talep etme hakkına sahip olmuştur. Bu durum ev işlerini yapan, ailenin geçimine gizli emeği ile katılan kadınlarımızın yüzünü güldüren bir gelişmedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (Esas:2008/2-432 Karar:2008/444, 18.06.2008) 743 sayılı Eski Medeni Kanun döneminde geçerli olan “mal ayrılığı rejimi” hükümlerine göre eve geliri ile katkıda bulunmayan sadece evin yemek temizlik gibi işlerini yaparak çocukların bakımını üstlenerek katkıda bulunan eşin diğer eşten bir hak talep edemeyeceği kararına varmıştı.

4721 sayılı Medeni Kanun hem yasal mal rejimine dair hüküm-

leri ile hem de 186. maddesinde “eşler evlilik birliğine güçleri oranında emek ve malvarlıkları ile katılırlar” hükmü ile, çalışmayan ancak , emeğinin tümünü evine ailesine yönlendiren, kadının emeğine de değer vermiş ve yasal boyutta kadın hakları yönünde bir gelişme sağlamıştır.

Medeni Kanununun 186.maddesine göre “Eşler oturacakları konutu birlikte seçerler.

Birliği eşler beraberce yönetirler.

Eşler birliğin giderlerine güçleri oranında emek ve malvarlıkları ile katılırlar ” şeklindedir.

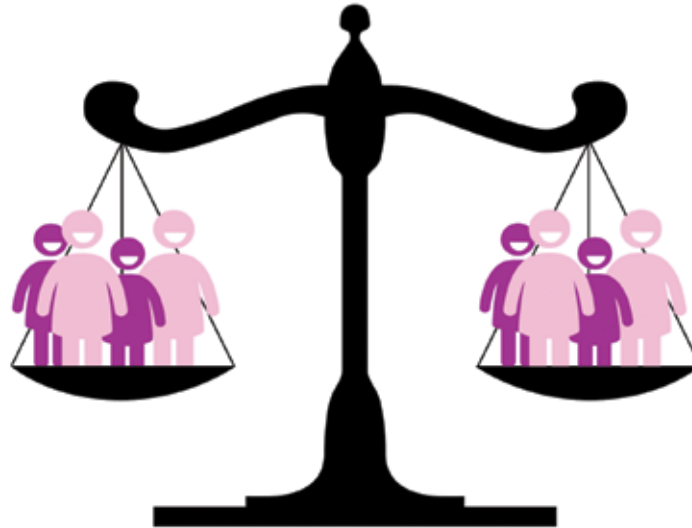
743 sayılı Eski Medeni Kanunumuzun 152.maddesi *erkeği evin reisi kılmakta ve yerleşim yerini seçme konusunda da münhasıran kocaya hak tanımaktaydı.* Yeni Yasa evlilik birliğinde “eşler arasında eşitlik” ilkesini esas almıştır.

Bundan böyle 4721 sayılı Medeni Kanunumuza göre babanın oyunun üstünlüğüne de son verilmiş olup ana baba evli ise çocuğun ismi verilirken de eşlerin ortak kararı ile çocuğa isim verilecek olup eşlerin isim konusunda anlaşamamaları halinde MK.m.195 gereğince hakim müdahalesi söz konusu olabilecektir.

Ana baba evli değil ise çocuğun velayeti anneye ait olacağı gibi çocuğa isim koyma hakkı da anneye aittir ve çocuğun soyadı da annenin soyadı (Eski MK.m.321) oluyor ve baba ile çocuk arasında tanıma veya babalık hükmü ile soybağı kurulduğu hallerde dahi çocuk

annenin soyadını alıyordu. Ancak Anayasa Mahkemesi (Esas Sayısı : 2005/114 Karar Sayısı : 2009/105 Karar Günü: 2.7.2009) maddedeki “ana ve baba evli değilse ananın soyadını taşır” ibaresini iptal edilmiştir. Artık, ana ve baba arasında evlilik gerçekleşmese bile, çocukla baba arasında soybağınının kurulması halinde çocuk artık ailenin (babanın) soyadını taşıyabilecektir. Anne önceki evliliğinden dolayı çifte soyadı taşıyorsa çocuk onun bekarlık soyadını taşır.

Medeni Kanununun 187.maddesine göre “ kadın evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruya kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir” Bu hüküm 1.1.2002 tarihinden önce evlenen eşler bakımından da uygulama alanı bulur ve bu talep kanun bir süre öngörmediği için her zaman yapılabilir. 743 sayılı Eski Medeni Kanunumuzun 153.maddesine göre kadın sadece kocasının soyadını taşıyabilirdi. Medeni Kanununun 192.maddesi “ eşlerden her biri , meslek veya iş seçiminde diğerinin iznini almak zorunda değildir. Ancak, meslek ve iş seçiminde ve bunların yürütülmesinde evlilik birliğinin huzur ve yararı göz önünde tutulur.” Kadının meslek veya iş seçiminde kocasının açık veya üstü kapalı izni artık aranmayacaktır. Kadının veya erkeğin seçtiği meslek hususunda bir ihtilaf doğacak olursa hakim müdahalesi söz konusu olabilecektir. Nitekim 743 sayılı Eski Medeni Kanununun 159.maddesi hükmü Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya aykırı bulunarak 1990 yılında iptal edilmişti. Bu maddenin iptalinden önce, koca kadının çalışmasına izin vermez ise kadın çalışmasının evlilik birliğinin yararına olduğunu ispatlamak koşuluyla hakimden izin alarak çalışabiliyordu.Kadın bu şekilde kocasından veya hakimden izin almadan çalışırsa bu kadın aleyhine boşanma sebebi oluyordu.

Medeni Kanunun 188 maddesine göre ; eşlerden her biri ortak yaşamın devamı süresince ailenin sürekli ihtiyaçları için evlilik birliğini temsil eder. 743 sayılı Eski Medeni Kanunun 154. maddesine göre birliği koca temsil ederdi.Kanunun tümünde olduğu gibi bu maddede de kadın erkek eşitliği temel alınmıştır.

Medeni Kanunun 194.maddesinde “aile konutu” düzenlenmiştir. Eşlerin birden fazla konutu olabilir, ancak aile konutu eşlerin yaşam merkezi haline getirdikleri, yaşantılarına buna göre yön verdikleri, acı ve tatlı günlerini içinde yaşadıkları anılarla dolu bir konuttur, dolayısıyla aile konutu tektir.

Eşlerden biri diğerinin açık rızası bulunmadıkça, aile konutu ile ilgili kira sözleşmesini feshedemez, aile konutunu devredemez veya aile konutu üzerindeki hakları sınırlayamaz. Rızayı sağlayamayan veya haklı bir sebep olmadan kendisine rıza verilmeyen e , hakim müdahalesini isteyebilir. Aile konutu olarak özgülünen taşınmaz malın maliki olmayan eş, tapu kütüğüne konutla ilgili gerekli şerhin verilmesini isteyebilir. Aile konutu eşlerden biri tarafından kira ile sağlanmışsa, sözleşmenin tarafı olmayan eş, kiralayana yapacağı bildirimle sözleşmenin tarafı haline gelir ve bildirimde bulunan eş diğer ile müteselsilen sorumlu olur.

Aile konutu üzerinde hak sahibi olan eş, diğer eşin izni olmadan bu hakkın kısıtlanmasına veya kaybedilmesine yol açacak işlemlerde bulunamaz. Yapılan işlemlerde üçüncü kişilerin iyi niyeti korunmamaktadır. Ancak üçüncü kişiden tapu kütüğündeki yolsuz tescile güvenerek aynı hak iktisap eden kişilerin edinimleri korunmaktadır. Ülkemizde tapu memurlarına konutun aile konutu olup olmadığını araştırma yükümlülüğü de yüklenmemiştir. Bu nedenlerle, aile konutu şerhinin tapuya konulması her durumda diğer eşin menfaatine olacaktır. Aile konutunun kiralanmış olması durumunda sözleşmenin tarafı olan eş diğer eşin rızası olmaksızın sözleşmeyi feshedemez, tahliye taahhüdünde bulunamaz, alt kiracıya kiralayamaz, sözleşmeden doğan haklarını temlik edemez.

Sonuç olarak 4721 sayılı Medeni Kanun ile erkeği egemen güç kabul eden anlayış yerini “eşlerin eşitliği” prensibine bırakmıştır. Türkiye'nin imzaladığı Uluslararası Sözleşmeler ve Avrupa Birliğine uyum sağlanması hedefleri kapsamında kadın hakları konusunda olumlu gelişmeler kaydedilmeye başlanmıştır. Kanaatimce, bundan sonraki hedef daha etkili olacağına inandığım sosyo-kültürel yapıdaki değişikliklerin devlet eliyle sağlanması, öncelikle “kadına saygı” kavramının topluma aşılması olmalıdır.

EŞİM MÜSTAKBEL LEŞİM (!)

Av. Ogün KAYACAN

Son on yılda kadın cinayetleri %1400 arttı diyor yapılan son araştırmalar. STKlar, TBMM araştırma komisyonları, Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı birimleri her biri herbir yandan çabalıyor nasıl durdurulur ? Kadınlara panik butonu mu versek? Erkeklerle elektronik kelepçe mi taksak?

Sebepleri ne bu artışın, yoksa daha önce de vardı da farkında mı değildik? Devlet mi suçlu? Toplum mu? Adam mı suçlu? Kadın mı? Sorun ulusal mı, yoksa global mi?

Katiller cahiller mi? Okumuş, iş-güç sahibi, mevki-makam sahibi olan erkekler eşlerine iyi mi davranıyor? Ekonomik sıkıntılar mı eş cinayetlerini tetikliyor? Daha önceleri ekonomik sıkıntı çeken yok muydu, az mıydı? Töreler mi sebep? Daha önce toplum törelere daha mı bağlıydı yoksa şimdi mi töreler önemsenmeye başlandı?

Sorular sorular sorular... Ya maktullerin yaşadıkları, belki yıllar öncesinde bilgili ve bilinçli bir eş seçimi sonu değiştirebilecek miydi? Yoksa makus kader mi?

Gelinen bu noktada ülkemizde **her kadın eşinin müstakbel leşi(!) mi?**

Bu girişten sonra **YÜZLERCE ÖRNEK** içinden bazılarına değinelim.

Yaşanan yüzlerce örnekten bazılarından alıntılar yaparak bu soruları vakalarda sorgulasak nereye varırız acaba?

İstanbul' da 56 yaşında bir kadın 35 yıllık eşi tarafından başına televizyon kumandası ile vurularak yarandı. Biliyor musunuz? Kocası kumanda kırılana kadar başına vurmuştu. Ölmedi yaralandı, ölebilirdi. Savcılık kumandayı silah kabul ederek kamu davası açtı. Suçu; silahla yaralama olarak niteledi, öldürmeye teşebbüs olarak değil.

Kütahya' da kocası tarafından üzerine kaynar su dökülerek haşlanan kadın eşinden 16 yıldır şiddet gördüğünü söylemiş. En son olaydan 2 ay önce şiddet görüp ayrıldığını ancak bir kaç gün önce aile büyüğünün iknası ve eşinin bir daha kavga etmeyeceklerine dair söz vermesi üzerine barışıklarını anlatmış. Olayın oluşunu da; nakliyecilik yapan eşi-

nin evde kendisinden portakal suyu istemesi üzerine yaşandığını, kendisine abdest aldıktan sonra portakal sıkacağına söylemesi üzerine sobanın üzerinde kaynayan çaydanlığı kendisine fırlattığını anlatmış. Daha önce 2 kez mahkemelik olmuşlar ancak her seferde aile büyükleri araya girip(!) barıştırmış.

Konya’ da 36 yaşında bir kadın, 40 yaşındaki eşine bir kadından gelen mesajı sorması üzerine eş tarafından çocuklarının önünde hastanelik edilene kadar dövüldü.

İstanbul’ da 4 ay önce boşanma davası açtığı eşi, bir süre önce çalışmaya başladığı iş yerinden dönerken yolunu kestiği 23 yaşındaki kadının yüzüne yanına getirdiği bir şişe kezzapı fırlatıp yaraladı. Dava sebebi şiddetli geçimsizlikti.

Yine İstanbul’ da sokak ortasında eşini dövmeye başlayan adam yumruklayarak burnunu kırdı ve başını kaldırma vurmaya başlayınca çevreden yetişenlerce kurtarılan kadın gelen ambulansla hastaneye kaldırıldı. Kadın 48, şiddet uygulayan eşi 50 yaşındaydı. Bir süredir boşanma davaları devam ediyordu.

Kocaeli’ de üniversiteli genç, ayrılmak isteyen kız arkadaşını götürüşmek üzere çağırdığı parkta barışma teklifini kabul etmeyince bıçakla yaraladı.

Hatay’ da 2 ay önce boşandığı eşini barışmaya ikna edemeyen bir erkek eşini pompalı tüfikle rehin aldı ve ancak 5 saatten fazla süren ikna çalışmaları ile polis kadını kurtardı.

İhanetten şüphelenen genç kadın kocasına “Beni aldatıyor musun? Beni bırak ona git o zaman” deyince öldüresiye dövüldü. Kadını kafasını dolaba sokarak döven koca, 3 bin lira para cezasına çarptırıldı.

Ordu’da bir kişi, tartıştığı karısını 16 yerinden bıçaklayarak ağır ya-

raladı.

Antalya’ da bir kadın, tartıştığı eşi tarafından satırla rehin alındı. Kadın 6 aylık hamileydi. Yine bir başka kadın ayrıldığı eşi ile konuşmak için bindiği arabada barışma teklifini red edince önce dövüldü ve arabadan atıldı.

Ayrı yaşadığı eşiyle zorla birlikte olmak istediği iddiasıyla yargılandığı sanığa, Yargıtay’ın ‘basit cinsel saldırı’ya yönelik kararı nedeniyle ceza veremeyen hâkim hakkında ‘beraat’ kararı verdiği sanık için ‘yarama’ dan suç duyurusunda bulundu. Hakimi suç duyurusuna iten, Yargıtay 14.Ceza Dairesi’nin, “Cinsel saldırı suçunun basit halinin eşe karşı işlenmesi suç olarak düzenlenmemiştir” şeklindeki yorumu oldu.

Böyle, böyle... medyaya yansıyanlardan bazıları hepsini derlemek zor, malum medyaya yansımayanlar da var bir o kadar. Ve onlar hala yaşadıkları için şanslı. Bir de onlar kadar şanslı olmayan kadınlar var.

Onlar kadar ŞANSLI OLMAYAN KADINLARa gelirse

İzmir’ de 50 yaşındaki eşinden uzun zamandır şiddet gören kadın tartıştığı eşi tarafından kalbinden bıçaklanarak öldü. Kısa süre önce şiddet gördüğü için çocukları ile sığındığı akrabaları tarafından kendisine şiddet uygulayan eşi ile barıştırılmıştı.

Balıkesir’ de 42 yaşındaki hemşire görev yaptığı hastanede, polis memuru eşinin beylik tabancası ile başından vurması üzerine 4 gün süren tedaviye rağmen yaşamını yitirdi.

İstanbul’ da bir kadın ayrı yaşadığı eşi tarafından üzerine benzin dökülerek yakılmak istendi, başarılı olamayan kocası kadını vurduktan sonra intihar etti.

İzmir’ de 3 aylık eşini sürükledikten sonra bıçak darbeleri ile öldür-

mekten yargılanan koca savunmasında “öldürdüm ama sürüklemedim” dedi.

Van’ da 32 yaşında bir kadın boşandığı eşi tarafından evinin önünde bıçaklanarak öldü.

İzmir’ de 33 yaşında bir kadın geçimsizlik yaşadığı için kız kardeşinin evine taşındıktan sonra eşinin barışmak istemesi üzerine baldızının evine gittiğinde tartıştığı eşi tarafından barışmak istemediği için bıçaklanarak öldürüldü.

Kütahya’ da kızını görmek için boşandığı eşini parka çağıran adam 9 yaşındaki kızını çiçek toplamaya gönderdikten sonra 28 yaşındaki eski eşini göğsünden, sırtından ve boğazından bıçaklayarak öldürdü.

Diyarbakır’ da bilinmeyen bir sebeple eşiyile tartışan adam, 3 çocuğunun annesini önce dövdü sonra hızını alamayıp silahla vurarak öldürdü. Polis tarafından yakalandıktan sonra olaya tepki gösteren mahalleli-leri de öldürmekle tehdit etti.

Van’ da hasta olan çocuğunun yanında refakatçi olarak kalan kadın eşi tarafından boğazı kesilerek öldürüldü. Katil eş bir süre önce cesedi bulan bir erkekle ilişkisi olduğunu iddia ederek; “beni aldatıyordu sevgi-lisinide onuda öldürdüm” dedi.

İzmit’ te aynı evde yaşadığı biri nikahsız biri nikahlı iki eşini pompalı tüfekle öldüren adam “ikisi bir olup beni sinirlendirdiler” dedi. Nikahsız olan maktulün hamile olduğu öğrenildi.

İstanbul’ da yanında çocuğuyla yürüyen kadın, arkasından gelen eşinin ikisi kalbine, beş bıçak darbesiyle çocuğunun gözü önünde öldürüldü.

Ankara’ da TRT sanatçısı evlilik teklifini red ettiği kişi tarafından

15 bıçak darbesi ile öldürüldü. Kadının 5 yaşındaki kızının üveybabayla büyümesini istemediği için katilin ısrarlı evlenme tekliflerini red ettiği, olay günü evinin önünde bekleyen katilin, kadın markete çıktığında önünü kesip bıçaklamaya başladığı anlaşıldı.

İstanbul’ da eski eşine açtığı hakaret ve tehdit davasının duruşmasına gelen kadın duruşma çıkışı adliyenin önünde koruma polisi ile birlikte oğlu tarafından öldürüldü. Annesi öldüren sanık duruşmada “Şerefim ve namusum üzerine yemin ederim beni babam azmettirdi” dedi.

Manisa’ da dövdükten sonra eşini trafik kazası geçirdi diyerek hastaneye getiren ancak 16 gün süren tedaviye rağmen kurtarılamayan kadının 5 yaşında ki kızının dedesine babam, annemi döve döve öldürdü” demesi üzerine gerçek ortaya çıktı.

İstanbul’ da sopayla döverek eşini öldüren adam çıkarıldığı mahkemede “her zaman nasıl dövüyorsam öyle dövdüm” diyerek kendini savundu.

Bursa’ da hukuk bürosunda çalışan 27 yaşında kadın gönül ilişkisi olduğu söylenen 50 yaşında ki gardiyan tarafından çalıştığı işyerinde öldürüldü. Maktulün annesi katilden gelen mesaj üzerine polise müracaat etti ve polisin hukuk bürosunun kapısını kırarak içeri girmesi ile cesede ulaştı.

Manisa’ da boşamak istediği eşi tarafından bıçaklanarak öldürülen kadın defalaca şiddet gördüğü için savcılıktan koruma talep etmişti.

İstanbul’ da 65 yaşında bir adam ağır işiten 58 yaşındaki eşini su istediğinde duymadığı için baltayla öldürdü. Araya giren 15 yaşındaki kızını da yaraladı.

Adana’ da bir süre önce verilen koruma kararının uzatılması için müracaat etmek üzere evden çıkan kadını nikasız yaşadığı ve koruma

kararı aldırdığı adam pompalı tüfekle vurarak öldürdü.

Manisa' da dayak yediği için kaçıp sığınma evine yerleşen eşini sırtından bıçaklayarak öldüren adama ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verildi.

İstanbul' da çocuğunun önünde kocası tarafından öldürülen kadının babası; "Kızımı o adam değil, o gün karşısına çıktığında ifadesini alıp serbest bırakan savcı öldürdü" dedi.

Mersin' de 19 yaşındaki imam nikahlı eşini kendisini aldattığı iddiasıyla 27 bıçak darbesi ile öldüren adama "tahrik indirimi" uygulandı.

Bartın' da çocuklarının önünde kurşun yağmuruna tutarak boşanmak isteyen eşini öldüren adam yakalandıktan sonra gazetecilere "kızımı da öldüreceğim" dedi.

Elazığ' da eşi tarafından öldürülen kadının başkası ile mesajlaşması mahkemece "tahrik indirimi" sebebi sayıldı.

Aydın' da 4 aylık evli 38 yaşındaki polis kadın, 65 yaşındaki emekli öğretmen kocası tarafından saçlarını kızıla boyadığı gerekçesiyle kendi beylik tabancası ile vurularak öldürüldü.

Van' da Yıllarca eşinden şiddet gören ve defalarca karakoldan korruma talep eden kadın sokak ortasında göz göre göre katledilmesine seyirci olundu. Devletin kızını korumadığını söyleyen baba ; "Polisler koruma talebimize karşılık 'bıktık sizden artık' cevabını verdiler" dedi.

Günümüzde farklı bakış açıları var işte bazı ŞİDDETE BİR KAÇ BAKIŞ AÇILARI;

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Burhanettin Kaya, kadınlarda depresyonun daha fazla

görülmesinde toplumdaki cinsiyet eşitsizliğinin önemli bir faktör olduğunu belirterek, "Kadınlar toplumda ikinci sınıf insan muamelesi görüyor. Söyledikleri dikkate alınmıyor. Bu sosyal etkenler kadınları daha fazla etkiliyor" dedi. Araştırmada, kadınların depresyona girmesinde şiddete maruz kalma ve yoksulluğun etkili olduğu belirlendi.

Avrupa Birliği (AB) Temel Haklar Ajansı, topluluk ülkeleri arasında milyonlarca kadının şiddet mağduru olduğunu, bir çoğunun kendi partneri tarafından cinsel ya da fiziksel saldırıya maruz kaldığını açıkladı. 28 AB ülkesinde 18-72 yaş arası 42 bin kadınla görüşülerek hazırlanan rapora göre, AB'de her 3 kadından 1'i gençlik yaşlarından itibaren fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldı. Araştırmayı hazırlayan uzmanlar, cinsiyet eşitliğinin güçlü olduğu ülkelerde bilinç düzeyinin de yükseldiğini dolayısıyla bu ülkelerde şikayetlerin dile getirilme oranının da yüksek olduğunu ifade etti.

Radikal gazetesinin bloğundaki 14.03.2014 tarihli bir yazıdan; Temel sorun, sosyolojik değişimi gören ve uyum sağlayan kadınların varoluş mücadelesinin, eski Türkiye'nin savunucusu erkekler tarafından kabullenilememesi ve şiddete başvurularak sindirme girişimidir. Kadınlar bahsedilen değişimin farkında olarak bilinçli bir biçimde var olmaya çalışırken, erkekler de sistematik bir biçimde ve hukuksal boşluklardan yararlanarak cinayet işlemekte ve aslında kaybetmektedirler... Son yıllarda bilinç düzeyi yükselen ve geleneksel aile yapısındaki rolüne başkaldıran kadınlar erkeğe tabi olmayı reddetmektedirler. ..Son yıllarda bilinç düzeyi yükselen ve geleneksel aile yapısındaki rolüne başkaldıran kadınlar erkeğe tabi olmayı reddetmektedirler. Boşanma ya da fiili ayrılıklardan sonra, erkeklerin tamamen yıkıma uğrayarak mevcut durumu içlerine sindirememeleri ve bu durumun sebebi olarak eski eşlerini ya da ilişki yaşadıkları kadınları görmeleri cinayetlerin bir başka nedenidir... Kadınlara yönelik cinayetlerin kaygı verici biçimde artmasına rağmen, devletin yeterince önlem alamadığı ve mağdurları koruyamadığı açıktır... Son on yıllık sürece bakıldığında artan kadın cinayetlerinin en önemli sebebinin, 'rüşünü ispat etmiş' kadınların varoluş mücadelesi olduğu görülecektir.

Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Analizler Merkezi (TÜRKSAM) ın kadın cinayetleri hakkında tespitleri: *Adalet Bakanlığı'nın 2002-2009 yılları arasında kadın cinayetlerinin yüzde 1400 artış gösterdiği açıklaması, toplumda en yüksek artış oranına sahip toplumsal sorunun kadın cinayetleri olduğunun kanıtıdır. *kadın cinayetlerinin çözümüne yönelik toplumsal önlemler alınmalıdır. *Kadına yönelik şiddetin bir parçası olarak kadın cinayetlerinin temelleri pek çok toplumsal dinamiği barındırmakla birlikte, devlet kurumlarının aldığı yetersiz önlemler, erkek egemen kültürün baskınlığı ve ev için mahrem oluşu algısı ile açıklanabilir. *Kadın cinayetleri kadına yönelik şiddetin bir sonucudur. *Son kırk yıldır, devletler kadına yönelik şiddeti bir insan hakları ihlali olarak kabul etmekte ve bu şiddeti önleyici yasalar düzenlenmektedir. *Namus cinayetlerinin kökeni esas olarak ataerkil toplumsal yapıya dayanmakta ve çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır. *Uzun süre devlet politikaları ve hukuki düzenlemeler ev içi alanın mahrem olduğu anlayışıyla düzenlenmiş, kadınlara karşı işlenen suçlara karşı yeterli hukuki önlemler alınmamıştır. *Kadının toplumsal ahlak anlayışı çerçevesinde kontrol edilmesi gerektiği, kontrol edici aktörlerin de erkekler olarak belirlenmesi, kadın cinayetlerinin artarak devam etmesine sebep olan diğer bir unsurdur. *Kadınlar öldürülmeden önce pek çok kez şiddete maruz kalmaktadır.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Genel Temsilcisi Gülüsum Kav, İleri haber gazetesine 23.08.2014 tarihinde verdiği röportajda bakın neler diyor: *6284 sayılı yasa yürürlüğe girip de biz buna memnun olduğumuz ilk anda, AKP pişman oldu bence. Sonrasında da uygulamamak için ellerinden geleni yaptılar. *”Koruma kağıt üzerinde kalıyor.” Gerçekten de öldürüldüklerinde bu kararların olduğu kağıtlar, kadınların çantalarından çıkabiliyor. Ve devlet “bana başvurduğu halde ben onu nasıl koruyamadım?” sorusunu sormak yerine, Bakan “Koruma altında öldürülen kadın yok” diye yalan açıklama yapıyor.

Milliyet Gazetesi' nin bloğunda yayınlanan 16.01.2014 tarihli bir yazıda: Erkeklerce öldürülen kadın sayısında 213 ülke arasında birinci olduğumuzdan söz ediliyor. Son 7 yılda kadın cinayetleri 14 kat artmış.

Samanyolu Haber web portalında yer alan 10.02.2012 tarihli, sosyoloji uzmanı Taha Ünal imzalı yazıda şöyle deniyor: *Nesli terbiye eden en hayati kurumun ailesi olduğunu nazara alırsak, artan cinayetlerin asıl sebebinin aile kurumunda meydana gelen arızalar olduğu gerçeği ön plana çıkıyor. *Cinayetlerin bir diğer sebebi de kadının toplumdaki değişen rolünün gerek erkek gerekse de erkek egemen olan toplumumuz tarafından tam özümsemememiş olması. *Neslin yetişmesinde, insanın manevi yönleri ihmal edilmemeli değerler eğitimine daha fazla ağırlık verilmelidir.

Sibel Üresin, İkra adlı dergiye konuşmuş; “Kadınların dili uzadı. Para kazanıyorlar, çok bilip, çok konuşuyorlar, Böyle konuşan kadınlar şiddeti hak ediyor.” demiş. Buradan hareketle Gazeteport' ta yazdığı yazısında Yavuz Semerci sonuç olarak diyorki; “Gelir seviyemiz artsın, kadınlar da çalışma hayatının içine girsin ama sessiz kalsınlar, erkeğe boğun eğsinler” diyenler bir tercih yapmalı. Dünyada ikisini bir arada yaşatan zengin bir toplum kalmadı!

Ses sanaçısı İzzet Yıldızhan, verdiği bir röportajda “Bir erkek, ‘şiddet uygulamadım’ derse yalan söyler. Tabii ki problemlerimiz oldu. Yeri geldi tokat da attım. Tokatı da şimdi şiddetten mi sayalım?” demişti. Yıldızhan'ın, “Tokadı ben şu an eğitimi için çocuğuma da atıyorum. Bu benim için yadrganacak bir durum değil” açıklaması unutulmamalı.

İHD İstanbul Şubesi Kadına Yönelik Şiddet Raporunda:*Kadının yaşam hakkına yönelik ihlallere karşı toplumda farkındalık yaratmak için, yetkili devlet kurumları ve duyarlı bütün Sivil Toplum Örgütlerinin (STÖ) sorumlu davranması ve kadın cinayetlerine karşı etkin önlemler alınması konusunda bir tartışma platformu oluşturması gerekmektedir. *Türkiye'nin hemen her yerinde her yaş, meslek ve statüden erkekler hemen her yaş, meslek ve statüden kadınlara yönelik fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve duygusal şiddet uygulamaktadır. *Bu bağlamda, devlet yetkililerinin bu sürece olan duyarsızlığı nedeniyle, gerekli olan toplumsal koruma kurumsallaştırılamamıştır. *Kadın cinayetlerinin nedenleri

arasında ilk sıralarda “namus davası”, “yoksulluk”, “işsizlik”, “aldatma”, “evi terk etme” “boşanma”, “cinsel ilişkiye girmek istememe” yer almaktadır.

*Kadına yönelik şiddetin artarak devam etmesinde egemen ataerkil yapının ve toplumun tüm kurumlarında şiddeti olağan gören cinsiyetçi kültürün yeniden üretiminin büyük rol oynadığı açıkça görülmektedir. Kendisi de ataerkil bir yapının ürünü olan devlet kadına yönelik şiddeti önleyecek politikalar üretmekte yetersiz kalmaktadır.

Burcu Paşalı (Ayşe Paşalı'nın kızı)“Her akşam kapı çaldığında, hepimiz, annem, kardeşlerim, ben, yaprak gibi titrerdik. O adam nasıl gelecek, ne yapacak diye endişelenirdik..” “O adam, canavar, boşandıktan sonra da annemin peşine düştü. Hiç bırakmadı peşimizi. Nitekim sonunda da öldürdü...” “3. Sayfa haberlerini okuyamıyorum. Hep annemi, yaşadıklarımızı hatırlatıyor bana, kardeşlerime..” “Annem, şiddet gördüğü dönemde her yere başvurdu .Ancak kendisine yeterli koruma sağlanmadı. Sabah şiddet uyguluyor, nezarete atılıyor, akşam beşte serbest bırakılıyordu o adam. Sonra gelip, anneme şiddete devam ediyordu. Her yere dilekçe verdi, başvurdu. Ancak hiçbir şey olmadı. Sonunda da gelip annemi öldürdü...” “ Amcamla ile hiç görüşmüyorum. Sanki o adam, annemi öldüren adamı haklı görür gibi davranıyor amcam. İki yıl oldu, hala bize bir başsağlığı bile dilemedi...” “Eğer yapabilirsem, toplumu, annem gibi şiddet gören kadınları bilinçlendirmek istiyorum ben. Bir katili durdurabilirsek, bir kurbanı bile kurtarsak yeter...”

Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı 25.06.2008 tarihli raporundan bazı tespitler: *Bu Rapor, 81 il İHK'ları (o ilin ilçeleri dâhil) “töre/namus cinayetleri raporları”nın Başkanlığımızca titiz bir inceleme sonucunda değerlendirilmesi sonucunda oluşmuştur. *Töre ve namus cinayetlerinin faktörü olarak, kadının ataerkil geleneksel yapıdan kaynaklanan özellikle namus kavramıyla tanımlanan cinselliğe ile kendisinden beklenen rollere aykırı davranmasıyla veya başka bir ifadeyle cinselliğe geleneksel toplumsal normlardan ciddi sapmalar durumunda ortaya çı-

kan nedenler sayılabilir. *Töre ve namus kaynaklı cinayetlerin psikososyal hususlar ön plana çıkmaktadır: 1. Evli kadının kocası harici bir başka kişi ile cinsel ilişki yaşaması ve birlikte yaşaması, 2. Çok evlilikten kaynaklanan sorunlar, 3. Boşanmış dul bir kadının eski kocasının akrabası veya yakın komşusu ile evlenmesi, 4. Bekâr bayanın evlilik öncesi cinsel ilişki yaşaması, 5. Kadına rızası dışında aile baskısı ile evlilik yaptırılması, 6. Evli kadının zorla kaçırılıp tecavüze uğraması, 7. Erkeğe yönelik sosyo-kültürel baskılar, 8. Aile içi şiddetin bireyler üzerinde doğurduğu çeşitli sorunlar. *Töre ve namus cinayetinin hem faillerinin hem de mağdurlarının sayısı eğitim seviyesi düştükçe artmaktadır. *Töre ve namus cinayetlerine ilişkin cezaların arttırılması veya yüksekliği bu fiilleri işleyen veya işleyecek kişiler üzerinde yeterince caydırıcı etki yaratmamaktadır. *Töre ve namus cinayetleri de dâhil kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik eğitim ve bilinç arttırma faaliyetlerinde, hedef kitlenin anlam dünyasından, yaşanan kültürel değerlerden hareket edilmesi gerekmektedir.

Neticeten; Kadına yönelik şiddet almış başını gidiyor, yasal düzenlemelerle alınan tedbirler uygulamada takılıyor, mahkemelerde halen “namus” gibi soyut bir kavram “tahrik” kabul ediliyor cezalarda indirim yapılıyor. Devlet çok kez madur kadının, maktul olmasını engellemekte aciz kalıyor, koruyamıyor. Şiddete gören ve öldürülen kadınların bir çoğu buna çocuklarının gözü önünde maruz kalıyor. Bu çocuklar için sonrasında devlet hiç bir şey yapmıyor. Onların uğradığı yıkım göz ardı ediliyor. Oysa şiddet gören ve hatta ölen kadınların bir çoğu buna sırf çocuklarına daha iyi bir hayat kurabilmek için maruz kalıyor. Daha iyi bir hayat şiddetten, ölüm korkusundan uzak daha iyi bir hayat...

KADERİN ÇIĞLIĞI

Av.Figen ÖZLER MERDER - Av.Hülya GÜLTEKİN

İzmir Devlet Opera ve Balesi kareoğraflarından Uğur Seyrek'in "Kadına şiddet" konulu " Kaderin Çılgılığı " isimli modern bir bale eseri hazırladığı duyumunu aldık.İzmir Barosu Kadın hakları Danışma ve Hukuk araştırmaları Merkezi adına kendisini ziyaret etmeye karar verdik. 12.02.2015 günü ,Çankaya'da bulunan , İzmir devlet Opera ve Bale binasına giderek,hem provaları izleme hem de Uğur beyle kısa bir söyleşi imkanı bulduk..

Uğur Seyrek bey'e öncelikle zaman ayırdığı için teşekkür ettik.Yurt içinde ve yurt dışında bir çok esere imza atmış olan ,çok sayıda orijinal kareoğrafisi bulunan, 58 ülkede temsiller yapmış olan Uğur beye bu konuyu seçmesinin sebebini sorduk.Uğur bey,çağdaş sanatçıların çevrelerinde gelişen olaylardan direkt olarak etkilendiğini , şu anda öncelikle ülkemizde olmak kaydı ile tüm dünyada kadına karşı şiddetin artan dozunun kendisini çok etkilediğini belirtti.Bu konuda dans ve estetikle birleşen bir anlatımın beyinlere direkt bir iletişim sağlamasını umduğunu ,bu sayede şiddetin ve yaşattıklarının yanlış olduğunu düşündürebileceği her bireyin ,bir şeyleri olumlu yönde değiştirebileceğini belirtti. Zaten eserinin özü incelendiğinde;

Ülkemizde olduğu kadar dünya genelinde de yaygın korkunç bir sorun olan ve ne yazık ki giderek artan 'kadına şiddet' konusu işlendiği

görülmektedir. Eser, bu yönüyle sadece bir sanat eseri kimliğine sahip olmakla kalmayıp bunun da ötesinde; bir 'sosyal sorumluluk projesi' olarak sahneye taşınmaktadır. Çağlar değişse de erkek egemen toplumlarda erkeği efendi, kadını köle olarak gören zihniyetin pek değişmemesi, kadınlara uygulanan ayrımcılık, ikinci sınıf vatandaş sayma, eşit şartlarda okuma, çalışma ve öz yaşamını biçimlendirme gibi yalnızca kendilerini ilgilendiren konularda söz hakkı tanınmaması, gerek özel, gerekse iş hayatlarında erkekler tarafından maruz kaldıkları baskı, taciz, şiddet ve sonu cinayete kadar varan tehlikeler, bilerek veya bilmeden kendi cellatlarına aşık olan ve bir gün onun kurbanı haline gelen kadınların trajedisi eserde parmak basılan önemli noktalarıdır. Eserin amacı ve misyonu, kadına şiddet olgusuna bu kez sahneden de dikkat çekmek, bu kanayan sosyal yaraya karşı farkındalık ve sorumluluk yaratmaktır. Dansın ve müziğin etkileyici birlikteliği ile yaratılan görsel estetik de bu mesajın iletilmesine katkıda bulunacaktır. Eserde anlatıldığı gibi bu modern çağda bile, en ilkel kalmış toplumlardan en gelişmiş ülkelere kadar, dünyanın her köşesinden ve hemen her gün kadın çılgınlıkları yükselmektedir. Bu çılgınlara kulak vermek ve duyarlılıkla çözüm üretmek bir insanlık borcudur. Diyen ve bunun için çok güzel bir sanat eseri meydana getiren, Uğur beye bu duyarlılığı ve çalışmaları için çok teşekkür ettik.Eseri izlemeyi sabırsızlıkla beklediğimizi söyleyerek, bu hoş sohbeti sonlandırdık..

EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİ HÜKÜMLERİNDE KADINLAR ALEYHİNE KURULAN TUZAKLAR

Av.Şakir UZUN

Adaletle, bilginiz kadar ulaşabilirsiniz.

“Access to Information, Access to Justice” G.HUGHES

01.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun dördüncü bölümünde, 202 ila 281 maddeleri arasında düzenlenmiş olan eşler arasındaki mal rejimleri bölümünde yer alan ve yasal mal rejimi olan, edinilmiş mallara katılma rejimi irdelendiğinde, kadınların lehine görülen maddelerin aslında erkek egemen meclis çoğunluğu sayesinde nasıl kadınlar aleyhine oluşturulduğu açıkça görülecektir.

Aslında yasalar hele medeni yasa toplumdaki tüm kişilerin hak ve alacaklarını eşit bir şekilde garanti altına almayı amaçlayarak düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak medeni yasada yer alan mal rejimlerinin öyküsünü öğrendiğimizde aslında yasanın bu bölümünün, hiç de eşit ve adil düzenlenmediği görülecektir.

Yalnız konuyu anlayabilmemiz için öncelikle bazı saptamaların yapılması ve temel gerçekliklerin kabullenmesi gerekmektedir. Yoksa hemen karşıt görüşlülerce itirazlar yükselerek soyut yasa maddelerin

üzerinden anlamsız tartışma başlatılacaktır.

Temel gerçekliklerin ilki, İnsanoğlunun kafasında ilk mülkiyet kavramı belirlediğinde bunu kazanmak ve korumak için kol kuvveti gibi fiziki koşullar devreye girdiğinde bu konuda şanslı olan erkek tarafın mülkiyeti başkalarıyla paylaşma fikrini kabul etmeyişi hatta bazı toplumlarda fiziki güç olarak şanslı olmayan kadınların dahi birer mal olarak uygulama gördüğünün kabulüdür.

Temel Gerçekliklerin ikincisi ülkemizde malların ve bilhassa dava konusu olan taşınmaz malların büyük bir çoğunluğunun erkekler üzerine tescil olduğunun kabulüdür. Yakın zaman önce yayınlanan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü açıklamalarına göre elektronik ortamda olan tapu müdürlüklerden alınan bilgiye göre, Türkiye genelindeki tapu kayıtlarının yüzde 65'nin erkek, yüzde 35'inin de kadın mülkiyetinde olduğu ve aile konut şerhi oranının ise yüzde 0,03 oranında -dır. Ancak bu oranlar sizi yanıltmasın çünkü bu araştırma tapu kayıt adedi üzerindedir, tapu alanları üzerinden veya tapu değerleri üzerinden yapılan araştırmalarda erkekler üzerindeki taşınmaz mal oranları %90 nın üzerinde bulunmaktadır.

Temel Gerçekliklerin üçüncüsü ise Gerek Osmanlı döneminde-ki meclisi Mebusan Dönemlerinde gerekse Cumhuriyet döneminde ki TBMM dönemlerinde erkek üyenin kadın üyelerden ezici çoğunlukta fazla olduğunun kabulüdür. Şu andaki Mecliste dahi kadın parlamenter sayısı 78 olup genel üye sayısına oranlandığında %14 gibi bir azınlıkta kalmaktadır. Aynı mantıkla Yüksek Yargı organlarında veya yerel Mahkemelerdeki kadın hakim sayısı da anılan oranların altında kalmaktadır.

Temel Gerçekliklerin Dördüncüsü Adalet Bakanlığı verileri sonucu Edinilmiş mallara katılma konusunda açılan davaların tamamına yakın bir çoğunluğunda davacı tarafın kadın olduğu ve dolayısı ile dava sonucunda da kadının alacaklı taraf olarak icra dairelerinde hak arayışı içerisinde girecek olduğudur. Doğaldır ki HMK gereği ispat külfeti de davacı kadın üzerinde olacaktır.

Bu temel kabullerle, yasa maddeleri birlikte değerlendirildiğinde yasaların hangi mantık ve saikle yasama organlarından çıktığını ve yine aynı felsefe ile yargılamaya tabi tutulduğunu daha kolay anlayabiliriz.

Osmanlı döneminde Mecellede, zamanın anlayışı ve dinin de etkisi ile eşler arasındaki mal rejimlerinde mal ayrılığı sisteminin kabul edilmesini kolayca anlayabilir ve açıklayabiliriz. Ancak Cumhuriyet döneminde Özel Hukukun baş yapıtı olan Medeni kanunun kabul edilmesinde Kaynak Kanun olan İsviçre (Nöşetel Kantonu) Medeni Kanununun tamamı aynen alındığı halde iki konuda kaynak kanunundan ayrılmış ve mecelledeki hükümler kabul edilmiştir. Kaynak Medeni kanunda asıl (yasal) mal rejimi olarak mal birliği sistemi kabul edildiği halde meclisteki görüşmelerde kaynak medeni kanunundan ayrılarak mecelledeki mal ayrılığı sistemi kabul edilmiş bulunmaktadır. Birçok konuda devrimci düşünen meclis (o günkü adıyla kamutay) eşler arasında mal rejimi konusunda eskiye bağlılığını sürdürmüş ve kadınlarla mallarını paylaşmak istemeyen erkek vekiller tarafından eşlerden her birinin malları kendisinin mantığıyla hareket ederek o günkü malların mülkiyet hakkının%98 i erkeklerin üzerinde bulunduğundan mal ayrılığı sistemini esas almış bulunmaktadır.

01.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun dördüncü bölümünde yer alan eşler arasındaki mal rejimleri kısmı ise yine aynı mantıkla kabul edilmiş bir bölümdür. Meclis komisyonlarında asıl mal rejimi olarak mal ortaklığı sistemi kabul edilmişken Genel Kurula gelen kanun görüşmeler sırasında verilen önergeler ile partiler ve öğretim üyelerinin önceden yaptıkları anlaşmalara rağmen anlaşılabilir bir şekilde değiştirilmiş ve dünyada bir örneği bulunmayan bir sisteme dönüştürülmüş bulunmaktadır.

Buraya kadar anlattıklarımızın bir özetini KRONOLOJİK olarak sıralarsak;

Öncesi : Kadının kendisi Mal kabul edilmekte,

Mecelle : Mal Ayrılığı,

İsviçre Med.Kanunu : Mal Birliği,

Türk Medeni Kanunu : Mal Ayrılığı,

Yeni Medeni Yasa (teklif) : Mal Ortaklığı

Yeni Medeni Yasa (kabul) : Edinilmiş mallar katılma rejimi

Yukarıdaki temel gerçeklik kabullerini hatırmızdan çıkarmadan 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun dördüncü bölümünde yer alan eşler arasındaki mal rejimleri bölümünde yukarıda anlatılmaya çalıştığımız mantalitenin somut ürünleri olan kadınlar aleyhine kurulan tuzakları incelemeye çalışalım

Medeni yasanın bu bölümünde, Mal Rejimleri (MK 202-281) 4 adet olarak sayılmışlardır

- 1) Edinilmiş mallara katılma rejimi (Yasal)
- 2) Mal ayrılığı rejimi (Seçimli- Sözleşme ile)
- 3) Paylaşmalı mal “ “ “ “ “ “ “ “ “
- 4) Mal Ortaklığı rejimi(Seçimli-Sözleşme ile)

Dikkat edilirse bu dört rejimden sadece biri asıl (yasal) mal rejimi

olarak kabul edilmiş diğer mal rejimleri ise tarafların ihtiyari seçimliliğine bırakılmış her iki tarafın anlaşması sonucu uygulamaya girmesi düşünülmüştür. Yani taraflar evlilik birliği kurarken veya evlilik birliği içerisinde istedikleri zaman anlaşma ile 2,3,4 sırada belirtilen üç rejimden birini seçebilirler eğer böyle bir seçim ve anlaşma olmaz ise yasa, 1. Sırada gösterdiğimiz Edinilmiş mallara katılma rejimini taraflarca onaylanmış olarak kabul ederek, çıkacak sorunları da bu sistem üzerinden çözmeyi hedeflemektedir. Tabi ki sorun mal rejiminin sona ermesi durumunda ortaya çıkmakta, kadınlar bir kere daha modern çağda dahi tuzaklardan kurtulma çabası içerisinde girmektedirler.

Bilindiği gibi yasamıza göre mal rejimleri aşağıdaki şekillerde sona ermektedir.

1) Evlilik birliğinin sona ermesi

-Ölüm

-Boşanma (dava tarihinden geçerli olmak üzere)

-Evliliğin iptali

2) Mal rejiminin değişmesi

-Mahkeme kararı

-Mal rejiminin taraflarca evlilik birliği içerisinde değiştirilmesi

Yukarıda sayılan sona erme şekillerinin en çok uygulamada görülen şekilleri boşanma ve eşlerden birinin ölüm halidir ki, Ölüm halinde ne yapılacağı bile hukukumuzda tam olarak yerleşmemiş, anlaşılammıştır.

T.C. YARGITAY 2.Hukuk Dairesi

Esas: 2011/1106 Karar: 2011/3524

Karar Tarihi: 01.03.2011

Davacı kadının katılma alacağına ilişkin davasının görülebilmesi için eşler arasında geçerli bulunan edinilmiş mallara katılma rejiminin (TMK. md. 218-241) sona ermesi (TMK. md. 225) gerekmektedir. Dava dilekçesinde boşanma isteminde de bulunulduğu gözetildiğinde mah-

kemece, katılma alacağı davasının ayrılması, ayrılan katılma alacağı davasında boşanma davasının sonuçlanmasının beklenmesi, boşanma kararı verildiği takdirde eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejimi boşanma davasının açıldığı tarihten itibaren (TMK. md. 225/2) sona ereceğinden katılma alacağı istemi konusunda inceleme yapılarak gerçekleştirilecek sonucu uyarınca bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde katılma alacağı isteminin esas hakkında karar verilmesi doğru bulunmamıştır.

Sağ kalan eş (genellikle kadın olmakta) mal rejiminin tasfiyesi konusunda bilgisi olmadığından malları tasfiye ettirmeden hemen veraset işlemlerine başlamakta ve hak kaybına uğramaktadır. Yasamıza göre sağ kalan eşin önce mal rejiminin tasfiyesini isteme ve daha sonra kalan miktardan da miras hakkını talep etmesi gerekmektedir. Böylece sağ kalan kadın, kocasının vefatından sonra daha fazla miktarda hakka sahip olacaktır. Yasa Maddeleri arasında sıkıştırılmış, serpiştirilmiş bu ve bunun gibi tuzaklar temizleninceye kadar kadınlarımızın hukuki mücadeleleri devam etmelidir.

Örneğin bölümün ilk maddesinde ;

Eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması asıldır. (Madde 202) denilerek yasada başka mal rejimleri bulunduğu halde Edinilmiş mallara katılma rejimi asıl olarak kabul etmiştir. Halbuki yukarıda da anlatmaya çalıştığımız gibi mal ortaklığı rejimi gibi diğer rejimi asıl olarak kabul ederek kadın haklarına daha büyük bir güvence getirebirdi. Ülkemizde tarafların mal rejimi anlaşması yapmaları uygulaması çok az miktarda olduğu düşünüldüğünde bu madde ile ülkemizde yapılan evliliklerin tamamına yakın kısmının edinilmiş mallara katılma rejimine dahil olduğunu kabul etmek ve bu yolla da yasal olarak kadınların aşağıdaki maddelere zorunlu olarak tabi tutulmalarını sağlanmış bulunmaktadır.

T.C. YARGITAY 8.Hukuk Dairesi
Esas: 2011/7173 Karar: 2012/95
Karar Tarihi: 17.01.2012

Taraflar 02.08.2004 tarihinde evlenmiştir. 07.02.2008 tarihinde açılan boşanma davasının kabulü ve 10.02.2011 tarihinde kesinleşmesiyle evlilik birliği son bulmuştur. Başka mal rejimi seçildiği ileri sürülmediğine göre, eşler arasında 4721 sayılı TMK'nun 202. maddesi hükmü uyarınca yasal <edinilmiş mallara katılma> rejimi geçerlidir. Eşler arasındaki mal rejimi TMK'nun 225/2. maddesi uyarınca boşanma davasının açıldığı tarih itibariyle sona ermiştir.

T.C. YARGITAY 8.Hukuk Dairesi
Esas: 2011/6617 Karar: 2011/6399
Karar Tarihi: 29.11.2011

Taraflar, 24.5.1995 tarihinde evlenmiş, 14.12.2005 tarihinde açılan boşanma davasının kabulüne dair 28.2.2008 tarihinde kesinleşen hükümlerle boşanmışlardır. Başka mal rejimi seçilmediğinden; taraflar arasında 1.1.2002 tarihine kadar mal ayrılığı, (743 Sayılı TKM.m.170) bu tarihten mal rejiminin sona erdiği boşanma davasının açılma tarihine kadar yasal edinilmiş mallara katılma rejimi geçerlidir

Taraflar arasında eşitlik varmış gibi düzenlenen bir madde de 223. madededir. Madde, yasada "Her eş, yasal sınırlar içerisinde kişisel malları ile edinilmiş mallarını yönetme, bunlardan yararlanma ve bunlar üzerinde tasarrufta bulunma hakkına sahiptir." Şeklinde düzenlenmiştir. Yukarıdaki temel gerçeklik kabullerinden ikincisi dikkate alındığında malların mülkiyeti veya zilyetliğinin erkekler üzerinde bulunduğu dikkate alındığında, erkek taraf mallar üzerinde istediği gibi tasarruf edebileceklerdir. Bu tasarruflar sırasında kadının haberi dahi bulunmayacaktır. Bu tür bir düzenleme kadını erkek karşısında güçsüz ve güvencesiz bırakmaktadır. Evlilik birliği süreci içerisinde erkek bütün malları satabileğinden, evlilik birliği sona erdiğinde kadının elinde belki alacaklı olduğu bir

mahkeme ilamı olacaktır ama alacağı tahsil kabiliyeti olmadığından hak kaybına uğrayan yine kadın olacaktır.

Sona ermenin sonuçlarını düzenleyen (md.226) maddenin ikinci bölümü de aynı mantıkla kurulmuş bir tuzak maddedir. Maddenin ikinci fıkrası, Paylı mülkiyete tabi mal varsa ;
a) daha üstün bir yararı olduğunu ispat etmek
b) diğerinin payını ödemek suretiyle malın bölünmeden kendisine verilmesini isteyebilir.

Yasanın diğer bölümlerinde ortak malların nasıl paylaşılacağı, ortaklığın nasıl giderileceği genel hükümler olarak yer almış iken yasama organı bu maddeye özel bir durum ekleme gereği duymuş bulunmaktadır. Çünkü hakim görüşe göre ülke genelinde erkekler çalışıp kadınlar ev hanımlığı yaptığı için, üstün yarar genelde erkek tarafta bulunacak ve genel hükümlere göre ortaklığın giderilmesi davası (İzale i şüyu) açmadan erkek taraf ortak malın mülkiyetini üzerine mahkeme kararı ile geçirebilecektir. Tabi yasa tepkileri azaltmak amacı ile "diğerinin payını ödemek suretiyle" demektedir. Ancak burada ki hassas konu değerinin nasıl tespit edileceği ve ödemenin ne şekilde yapılacağıdır. Bu konudaki tuzakları da aşağıdaki maddelerde açıklamaya çalışacağız.

Diğer bir madde, Eşler, yazılı bir anlaşmayla değer artışından pay almaktan vazgeçebilecekleri gibi, pay oranını da değiştirebilirler (madde227) şeklinde düzenlenmiştir. Genelde bu maddenin uygulamasında hep erkeklerin lehine kullanılarak taraf haklarında değişiklik yapılmıştır. Bilhassa Anadolu'da evliliğinin bozulması tehdidi karşısında kalan kadın sözleşme ile ya değer artış payını almaktan vazgeçmekte veya ½ olan pay oranından feragat ederek erkeğin pay oranını arttırmaya yönelik tasarrufta bulunmaktadır. Ülke şartlarında, kadın haklarını güvence altına alması gereken yasalar tam tersi düzenlemeler ile kadın haklarını törpüleyici tuzaklar haline gelmektedir.

Kadınlara kurulmuş bir tuzak da 235 maddede düzenlenmiştir.

Madde Mal rejiminin sona erdiği sırada mevcut olan edinilmiş mallar tasfiye anındaki değerleri ile hesaba katılırlar, şeklinde kaleme alınmıştır. Halbuki günümüzde alınan mal kullanıldığından bir değer düşüklüğüne uğramakta, tasfiye anındaki değerle hesaplandığında kadının aleyhine bir durum yaratıp kullanan erkeğin çıkarına bir yarar sağlamaktadır. Burada kadına bir seçimlik hak tanınmalıydı. Davacı kadının, malın değeri alındığından daha yüksek bir durumda ise tasfiye anındaki değeri seçmek, veya malın alındığı zamanki değeri daha yüksek ise o zamanki değeri isteme hakkına sahip olmalıdır.

Artık Değere Katılma (Md.236) (Katılma Alacağı) maddesi ise en büyük tuzak maddelerden biri durumundadır. Madde her ne kadar taraflara eşit olarak ½ hak vermekte ise de şöyle düzenlenmiştir.

Her eş diğer eşe ait artık değerın yarısına (1/2) hak sahibi olur. Ancak bu hak bir mülkiyet hakkı olmayıp sadece BK göre bir alacak (Para) tahsili hakkıdır. Yani sonuçta çıkan alacak hakkı, herhangi bir mülkiyette tescil hakkı doğurmaz.

Toplumda genel olarak bu ½ olan pay örneğin evin yarısı kadınıdır şeklinde sanılmakta ve öyle söylenmektedir. Halbuki bu ½ hak, birçok karmaşık hesap -lamalardan sonra ortaya çıkan sonucun, kadın adına ancak icraya verilerek zar zor alınabilecek bir miktar para olacağı açıkça bilinmelidir. Dava başlangıcında mahkemece tapu kaydına konulan tedbir, kadınları yanıltmasın, o tedbir mülkiye ti kadın adına tescil için değil nakit alacağı koruma altına alınması amacını taşımaktadır.

T.C. YARGITAY 8.Hukuk Dairesi

Esas: 2011/4168 Karar: 2012/1935

Karar Tarihi: 19.03.2012

Eşlerden birine ait edinilmiş mallar üzerinde, diğer eşin mülkiyet veya diğer bir ayni hak talebi söz konusu değildir. Yani katılma rejiminde; eşlere tanınan hak, ayni bir hak olmayıp, şahsi bir haktır. Sadece mal rejimi sona erdiğinde, eşlerin edinilmiş mallara ilişkin artık değerler üze-

rinde karşılıklı alacak hakkı vardır (TMK. m. 236.).

Maddenin devamı daha da vahim bir durum taşımaktadır. Yine başka hiçbir ülkede bulunmayan bir düzenleme hemen buraya konulmuş ve erkekler lehine bir şekil verilmeye çalışılmıştır. Madde, Hakim bu payda azalma veya kaldırılma kararı verebilir, (MADDE 236/2) olarak eklemeye yapılarak erkekler lehine bir şekle sokulmuştur. Ola ki kadın aleyhine, zina veya hayata kast nedeniyle boşanma hâlinde hâkim, kusurlu eşin artık değerdeki pay oranının hakkaniyete uygun olarak azaltılmasına veya kaldırılmasına karar verebilir eklemesi yapılarak medeni yasanın genel sistematiğinden ayrılarak özel bir düzenleme yaratılmıştır.

Yukarıdaki temel gerçeklik kabullerinin temelinden yola çıkarsak bu maddenin kadınların aleyhine işleteceğinden hiç kuşku duyulmasın, Aslında Böyle bir durum oluştuğunda kanunlarımızda başka genel düzenlemeler bulunmakta, mağdur tarafın tazminat isteme talebi gibi birçok haklarını koruyucu maddeler mevzuatımızda yer almaktadır. Ama erkek egemen toplumun bir parçası olan yasama organı büyük bir gayretle buraya böyle bir madde koymuştur.

BORÇLU EŞİN ÖDEME ŞEKLİNDEKİ HAKLARI

Yasada Kadınlar aleyhine konulmuş en sinsi tuzaklardan bazıları Borçlu eşin seçimlik hakları olarak düzenlenmiş bulunmaktadır. Yukarıda kabul ettiğimiz temel gerçekliklerin ışığında alacaklı /davacı eşin kadın ve borçlu/davalı eşin ise koca olduğunu anımsarsak aşağıdaki iki hakkın genelde kadınlar aleyhine olduğunu kabul edebiliriz.

1- Borçlu eş katılma alacağı veya değer artış payından doğan alacağını ister mal olarak isterse nakit olarak ödeme hakkına sahiptir. (- Katılma alacağı ve değer artış payı, ayın veya para olarak ödenebilir. MADDE 239/1.) bu maddeye göre dava sonunda borçlu çıkan koca borcunu isterse kullanmadığı, işine yaramayan mal ile de ödeyebilir veya taksitle ödeyebileceğini söyler dahası taksitlerin vade ve miktarını da koca belirler. Borçlu kocanın, seçimlik bu

hakkı kendisine bir avantaj sağladığı gibi bu hakkın kullanılmasında alacaklı kadının söz söyleme veya itiraz etme hakkı dahi bulunmamaktadır.

2- Ödeme borçlu eşe ciddi güçlükler doğuracaksa, ödemelerin belli bir süre ertelenmesini isteyebilir. (Katılma alacağının ve değer artış payının derhâl ödenmesi kendisi için ciddi güçlükler doğuracaksa, borçlu eş ödemelerinin uygun bir süre ertelenmesini isteyebilir. MADDE 239/2) Yukarıdaki maddenin mantığı ile borçlu kocaya tanınan kadın aleyhine düzenlenmiş bir tuzak da bu maddede önümüze çıkmaktadır. Madde metninden de anlaşılacağı gibi borçlu koca ödemesi gereken borcunu ciddi güçlüklerim var diyerek kendi belirleyeceği bir süre erteleyebilir. Madde metninden bu ertelemeye kadının herhangi bir itirazının olmayacağı anlaşılabilir. Alacaklı kadın, davayı kazandığına sevinirken, borçlu kocadan gelen bu erteleme isteği ile umutları bir başka bahara kalmış olacaktır.

İSPAT KARİNELERİ

Medeni yasanın bu bölümünde üç adet ispat karinesi bulunmaktadır. Bu karineler de dikkatli incelendiğinde davacı kadının aleyhine tuzak olduğu görülecektir.

1) Eşler, bir malın kişisel mal olduğunu ispat edemiyorsa o mal edinilmiş mal sayılır. Bir eşin bütün malları, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir. (MADDE 222/3) İş hayatı içerisinde olamayan ev kadını genelde belge toplama, delil saklama alışkanlıklarından uzak olarak yaşamaktadır. Davacı kadının açmış olduğu davada davalı kocanın, davacı kadın üzerindeki malların hangi tip mallardan olduğu için yaptığı her itiraz bu karine ile geçerli olacak ve kadın, her malın kendi kişisel mal olduğunu ispatlamak durumunda kalacaktır. Bu karine davacı kadına aşırı bir ispat külfeti getirmektedir. Zaten Yüksek Yargıtay da bu maddeyi “bütün mallar aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir” şeklinde formüle ederek, davalı erkeğe büyük bir destek vermiş olmaktadır.

T.C. YARGITAY 8.Hukuk Dairesi

Esas: 2011/6617 Karar: 2011/6399

Karar Tarihi: 29.11.2011

TMK'nun 222/1 inci maddesine göre ise belirli bir malın eşlerden birine ait olduğunu iddia eden kimse, iddiasını ispatla yükümlüdür. Dava konusu aracın değeri, karar tarihine en yakın bir tarihte saptanmalı,

T.C. YARGITAY 8.Hukuk Dairesi

Esas: 2010/2273 Karar: 2010/3293

Karar Tarihi: 15.06.2010

TMK.'nun 222/son fıkrası uyarınca bir eşin bütün malları aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir.

2-Malın hangi eşe ait olduğu ispat edilemiyorsa o mal eşlerin paylı mülkiyetinde sayılır. Eşlerden hangisine ait olduğu ispat edilemeyen mallar onların paylı mülkiyetinde sayılır. (MADDE 222/2) Yukarıdaki mantıklı davalı koca, bu sefer malların mülkiyetine itiraz ederek malın kime ait olduğu konusunda bir şüphe uyandıracak, malın kendisine ait olduğunu ispatlayamayan kadın kendi malına kocası ile birlikte ortak olacak ve mal paylı mal haline gelecektir.

T.C. YARGITAY 8.Hukuk Dairesi

Esas: 2010/5757 Karar: 2011/3446

Karar Tarihi: 13.06.2011

Katılma alacağı rejiminde karine evlilik birliği içinde edinilen malın edinilmiş mal olmasıdır. Aksini iddia edenin malın kişisel mal olduğunu ispat etmesi gerekmektedir (TMK.nun 222.m.). Bir eşe ait olduğu saptanan, ancak kişisel mallara mı edinilmiş mallara mı girdiği saptanamayan mallar aksi ispat edilene kadar edinilmiş mal sayılır (m. 222/son).

3) Bir borcun hangi mal gurubuna ait olduğu ispat edilemiyorsa,

o borcun edinilmiş mal gurubuna ait olduğu kabul edilir. Hangi kesime ait olduğu anlaşılamayan borç, edinilmiş mallara ilişkin sayılır. (Madde 230/2) Davalı erkek, dava sırasında ödemekle yükümlü olduğu bütün borçları dava dosyasına bildirdiğinde, bunların nereden doğduğunu ve neden olduğunu dahi bilmeyen davacı kadın, dava konusu borçların davalıya ait olduğunu ispatlayacak bir konumda bulunmamaktadır. Doğaldır ki kurulmuş olan bu tuzak sonunda davalı kocanın beyan ettiği borçlar bu madde kapsamında edinilmiş mal gurubuna ait olduğu kabul edilecek ve kocaya ait olan borçların ödenmesinde davacı kadında ortak

olacaktır. Böylece sonuçta davalı kocanın ödeyeceği katılım payı daha az olacaktır.

Kadınlarımıza maddi saldırı ve fiziki taciz uygulamalarıyla birlikte hukuki haksızlıkların da son bulduğu bir dünya umuduyla....

Av.A.Şakir Uzun / İzmir Barosu (1902)

21.02.2013

EV İÇİ ŞİDDET KONUSUNDA HOLLANDA HUKUKUNA BAKIŞ

Av.Tacettin ÜSTÜNDAĞ

GİRİŞ

Ev içi şiddet, yasalarda, ev içinde eşe, çocuklara ve diğer aile bireylerine karşı fiziki yada psikolojik şiddet uygulamak olarak tanımlanır. Bu konu,Hollanda ceza kanununda ve ceza infaz yasasında hem genel hem de özel maddelerle düzenlenmiştir.

Ülkede aile içi şiddet henüz oluşmadan engellemeye donuk yasal düzenlemelere büyük önem verilmektedir. Ülkede, hem aile içi şiddetin ve hem de ülkede yaşayan azınlıklar arasında görülen namus cinayetlerinin henüz gerçekleşmeden engellenmesine yönelik olarak çeşitli kurumların koordineli çalışmaları vardır.

İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

Aile içi şiddet konusunda Hollanda ceza yasasında, Kamuya Karşı Suçlar, Ahlaki Suçlar, Yardıma ihtiyaç duyanlara gereken Yardımı Sağlamamak, Kişisel özgürlüğe karşı Suçlar, Yaşam Bütünlüğünü İhlale Yönelik Suçlar,İşkence,Kişilere zarar vermek gibi başlıklar altında düzenlenen genel maddeler aile içi şiddet halinde devreye girmektedir.

Ahlaka Karşı Suçlar başlığı altındaki Ceza Kanunu'nun 242,

243,246 maddeleri olay halinde devreye girmektedir. Söz konusu maddeler aldatma sonucu veya şiddet uygulayarak birisine cinsel nitelikli bir eyleme zorlamak, tecavüz gibi durumlarda devreye girmektedir.

Yasanın 255 ve 257 nolu maddeleri, bir kişinin yasal olarak bakmakla yükümlü olduğu kişilere karşı gereken sorumluluğu göstermerek bu kişilerin mağdur edilmesi p halinde uygulanmaktadır.

Kişi özgürlüğüne karşı suçlarda, yasanın 282, 284, 285, 285/b maddeleri uygulanmaktadır. Söz konusu maddeler, bireyin özgürlüğünün elinden alınması,tehditle bir şeye zorlanması gibi durumlarda devreye girmektedir.

Yasanın 287 ve 289 maddeleri ise,bir kişinin başka bir kişinin yaşamına son vermesi halinde uygulanmaktadır..

Yasanın 300. maddeden 304 uncu maddesine kadar ise fiziksel ve ruhsal iskence ve şiddete yönelik düzenlemeler yer almaktadır.Bu maddelerden 304 maddenin birinci fıkrası ise aile içi şiddete yönelik özel bir düzenleme ihtiva etmektedir.Buradaki hükme göre,şiddetin anne baba,

aile bireyleri, es ve çocuklara karşı işlenmesi halinde ceza1/3 oranında artırım yapılarak verilmektedir

Yasanın 350 maddesi eşyaya verilen zarara ilişkindir.. Aile icinde taraflardan birinin evdeki eşyalara v.s. zarar vermesi halinde uygulanmaktadır. Yasal düzenlemelere aşağıdaki linkten ulaşılabilir.
<http://www.huiselijkgeweld.nl/beleid/regelgeving>

EV İÇİ ŞİDDETE YÖNELİK MEVZUATIN UYGULAMASI

Hollanda'da polis, savcılık ve diğer kuruluşlar arasında yapılan koordinasyon protokolü gereğince aile içi şiddeti önlemeye dönük çalışmalar yapılmaktadır.Ancak buna rağmen,şikayetlerin ve sinyalin polis tarafından her zaman ciddiye alınmadığı ve bu yüzden aslında önlenilecek pek çok şiddet vakasının önlenemediği de görülebilmektedir. Bu nedenle 2/2/ 2015 tarihinde yürürlüğe giren bir yasal düzenleme ile,ev içi şiddeti ve daha çok göçmenler arasında gerçekleşen namus cinayetlerini önlemeye dönük yeni ve etkili yasal düzenlemelere ağırlık verilerek,bu konuda kurumlar arasında,etkili ve koordineli çalışmalar yapılmasına yönelik yeni bir protokol imzalanmıştır.

Aile içi şiddete mevcut konsept önlemeye yöneliktir. Şiddet gerçekleştikten sonra faili cezalandırmak elbette önemlidir ama önlemeye dönük düzenlemelerde şiddet mağdurları açısından daha hayati olabilmektedir. Bu nedenle önleyici tedbirlere ilişkin olarak,konuya ilişkin bilimsel araştırmalar yapılmasına, bir ağ oluşturulmasına, uzman kişilerin biraya getirilmesine, bu konuda eğitim ve bilgilendirme çabalarına girilmesine donuk çalışmalar vardır.. Herhangi bir sinyal alındığında(ihbar),şiddeti uygulama potansiyeli olan kişi evden uzaklaştırılmakta,gerektiğinde eve giriş yasağı konmakta, mağdurlar korunmaya alınmakta, mağdurlara psikşik destek sağlanmaktadır.

Sucu önlemeye dönük uygulamalar ve cezai müeyyide birlikte uygulanmaktadır.Önlemeye yönelik yasal düzenlemelere ilişkin link aşağıdadır..

http://wetten.overheid.nl/BWBR0027594/geldigheidsdatum_02-02-2015#CIRDIV1161743

İSTATİSTİKİ VERİLER

2011 yılında yapılan bir araştırma sonuçlarına göre, Hollanda'da 18 ve 70 yas arasındaki yetişkinlerin % 45 i aile içi şiddete maruz kalmaktadır.Aile içi şiddetin % 73 i bedene dönük şiddettir(% 65 bedensel şiddet, ki bunun % 8i cinsel saikli şiddettir.

Aile içi şiddet mağdurlarının % 60 i kadın ve % 40 ı erkektir. Aile içi şiddet geçmiş yıllara göre artış göstermektedir. Konuya dair link aşağıdadır.

http://www.huiselijkgeweld.nl/doc/feiten/factsheet_huiselijk_geweld_november_2013.pdf

Her 100 yaşlıdan biri, aile bireylerince şiddete maruz kaldığı için şikayette bulunmuştur. 2013 yılında 23.000 yaşlı birey aile bireylerince kötü muameleye maruz kalmıştır.<http://www.huiselijkgeweld.nl/feiten/landelijk/ouderen-vaker-slachtoffer-van-geweld>

2010 yılındaki bir araştırmaya göre, 0-18 yas arasında 118.000 çocuk/ genc şiddete maruz kalmıştır.

<http://www.nji.nl/Kindermishandeling-Probleemschets-Cijfers>

2013 yılında yapılan bilimsel bir araştırmaya göre, Hollanda'da 5 çocuktan biri şiddete maruz kalmaktadır.Olayın failleri ise her zaman çocukların yakınları olmayabiliyor.Hollanda'da,çocuklara yönelik cinsel suçlar ise oldukça yaygın. Her yıl 65.000 çocuk cinsel şiddete maruz kalmaktadır.

<http://www.huiselijkgeweld.nl/feiten/landelijk/kinderrechtenmonitor-2014>

Kadınlara dönük şiddete dair yakın zamanda yapılan bir araştırma-

ya göre, Hollanda'da cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı %22. Olayın faileri ise çoğunlukla eş ya da birlikte yaşanılan kişilerdir.

Hollanda'ya ilişkin ilginç bir durum ise, erkeklerin de sık sık aile içi şiddete maruz kalmasıdır. Bir gazete haberine göre ,aile içi şiddetin mağdurlarının %40 kısmı erkekler olmaktadır

<http://www.volkskrant.nl/binnenland/man-is-vaak-slachtoffer-huiselij-geweld~a693864/>

Resmi rakamlara göre ise, aile içi şiddete uğrayan erkeklerin oranı, gazetede bildirile oranın altındadır.Hollanda'da,kadın sığınma evlerinin yanı sıra,erkek sığınma evleri de mevcuttur.Erkek sığınma evlerinde yapılan bir araştırmaya göre,buradaki erkeklerin büyük çoğunluğu 19-55 yaş aralığındadı. Bu erkeklerin % 40 i eski partnerleri tarafından şiddete maruz kalmıştır.

<http://www.huiselijkgeweld.nl/feiten/landelijk/pionieren-in-de-manne-nopvang>

FARKINDALIK YARATAN KADINLAR....

Av. Figen ÖZLER MERDER

Bazı kadınlar kolayı seçmez..Her türlü imkana sahipken,sadece gezip tozup,eğlenebilecekken bilgisini,cesaretini,emeğini katarak çalışır ve fark yaratırlar.Bu kadınlardan olan ,yaptıklarını yakından takip ettiğim ,çabasından ve başardıklarından çok etkilendiğim ,bir kadın olarak gurur duyduğum Neptün Soyer ile sizler için bir sohbet gerçekleştirdim. Kadınlara yönelik projelerini ,Seferihisar Belediye başkanı olan Eşi Tunç Soyer , farkındalık yaratan Neptün hanıma nasıl destek oluyor , Neptün hanım eşinin gölgesinde kalmadan neler başarmış bunları konuştuk.

Tarımla ilgili bir kooperatif kurmak nerden aklınıza geldi ?

Seferihisar'da belediyenin kadın öncelikli çalışmaları sonucu, yerel üreticiyi destekleme yolunun açılması ile yola çıktık. Bizim de onu desteklememiz gerekiyordu. Ben en iyi örgütlenmenin kooperatif olduğuna inanıyorum. Kooperatif kuralım ama sadece kadınlardan oluşsun, kadın emeğini değerlendirelim, diye yola çıktık. Seferihisar Belediyesi'nin Sığacık'ta başlayan kapısının önünde ürünlerini satma projesine de destek olmak istedim. Kadınlar ile konuştuğumuz zaman, hani ne satacağız, biz ne satabiliriz, dediklerinde onları ar-ge gibi çalıştırdık. Ürün geliştirme, paketleme, onları sunma, müşteri ilişkisi... Biz 7 kişi yola çıkarak

başlattık. Şu an 75 kişiyiz. Sığacık Kalesinde yaşayan bütün kadınlar ile bunları konuştuk. Tarhana çorbası satabilirsin, dolma satabilirsin. Man-

dalına reçelini hiç kimse yapmıyordu, 3-5 kadın bir araya geldik, oradaki bir ablamız bize ön ayak oldu. Aklınıza gelebilecek her yerde mandalina reçeli yaptık, ürettik. Ben bu işte, 4 yıldır maaş bile almıyorum. Benim böyle hedeflerim olmadı.

Yöresel lezzetler dedik, merkezde Sefertası adı altında bir lokanta başlattık. Belediye, özel il idaresinin verdiği binayı bize tahsis etti. Orada yöresel lezzetlerin yapılabileceğini ve insanların bunu yemek için gelebileceğini insanlar gördü. Seferihisar mantısını biz evde yapıyoruz, kim gelir, diyorlardı. Bu sizin nasıl bir algı yaratmanız ile ilgili aslında. Önce sizin inanmanız lazım, sahiplenmeniz lazım. Fakat İl Özel İdare'nin malları Valiliğe verildiği için bizi binamızdan çıkardılar, sağlık olsun dedik. İnternet üzerinden satışa başlayalım dedik. Bu Başkan'ın fikridir bu arada. Seferipazar.com yani. Bir toplantı yaptık, bunu yaparsınız dedi bize. En

tırsak ben çıktım, ben yapamam çünkü büyük bir iş, dedim. Başkan her yerde doğal ürünler, diye bizi anlatıyor. Biz onu paketleyeceğiz, onun o kadar iyi anlattığı şeyi paketlemek zorundayız. Çok iddialı bir şey. Zor bir projeydi ama altına girdik. Belediyenin lojistik desteği oluyor.

Satış yapabildiniz mi ?

Yazın biraz zorlanıyoruz çünkü bizim müşteri profilimiz tatile gidiyor. Kışın iyiyiz, arayı kapatıyoruz. Küçük ölçekli belediyeler sıralamasında desteklediği en iyi bilişim projesi olarak biz Türkiye 1.cisi seçildik ki o zaman e-ticareti Tarım Bakanlığı daha uygun görmemişti. Bu projeden sonra yeni bir tüzük oluşturdu bakanlık, tüzüğe de e-ticaret dedi. Kooperatifler e-ticaret yapmalı, diye bir madde koydu.

Türkiye'nin her yerinden geliyor. Diyarbakır'a da gönderiyoruz, Trabzon'a da gönderiyoruz. Bodrum'a bile gönderiyoruz. Doğalız şöyleyiz böyleyiz derler ama Bodrum da baya bizden alışveriş yapan var.

Kadınlardan oluşan ve başarılı olan bu birliğe Seferihisar erkeklerinin bakış açısını merak ettim Doğrusu ...

Herkes mutlu. Beraber ot topluyorlar. Bir kadının ekonomik özgürlüğü başkaldırış için değil, hayat müşterek olduğu için ekonomik özgürlük ve sosyal hayatta paylaşım. Parası olmasa da başkaldırabilir bir kadın. Biz görüyoruz köylerde ki boşanmaları, kavganın gürültünün şehirlerden çok daha fazla olduğunu, ilişkilerin ne kadar birbirinin içine girdiğini yani kadının ekonomik özgürlüğü hayatı kolaylaştırmak içindir. Ben kadınlara da onu söylüyorum, başkaldırmak için değil omuz omuza beraber yürümek için buradayız. Biz geçen sene Anadolu Efes, Turizm Bakanlığı ve BM Kalkınma programının düzenlediği gelecek turizmde programına başvurduk. Seferihisar'ın geleneksel mutfağı diye bir proje yazdık, belediye paydaşlarımızdan biri, Ekonomi Üniversitesi Mutfak Sanatları bir paydaşımız, bir paydaşımız da Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği. Seferihisar'ın geleneksel lezzetleri dedik, 252 projeden 3 proje seçildi. 3 projeden biri bizim projemiz oldu.

Projenizin destekçileri kimler ?

Sizinle bulduğumuz bu bina, yıkık dökük, harabe bir binaydı. Belediyeye hibe edilmiş, kadınlara yönelik eğitim amaçlı bir şey yapacaksınız, demiş hibe eden ama tabii bu da para gerektiriyor. Ben de biliyordum burayı hibe edenin bu amaçlarla belediyeye verdiğini binayı. Projeyi yazarken burayı talep ettik. Belediye de seve seve dedi, 80bin lira da para aldık projemiz için.

Parayı Anadolu Efes verdi. Projeyi BM Kalkınma Programı ve Anadolu Efes yürüttüler, Bakanlık da logosunu koydu. Biz hiç bakanlıkla muhatap olmadık. Bizim için de iyi bir tecrübe oldu uluslararası proje

tecrübe ettik. Kolay değildi sahiden. Bundan sonrası için projeler için daha çok heveslenebiliyoruz.

Başka projeler var mı ?

Mutfak eğitimlerimiz oldu. 9 tane kadın eğitim aldı. Ekonomi Üniversitesi o yüzden paydaştı, eğitim ve akademik anlamda. Orada sertifikalarını aldılar. Bu mutfakla hem mahallede imece usulü şeyler yapmak istiyorum hem de tadımlar yaptırmak. Okullarla çalışmak istiyorum, çocukların geleneksel tadı da gelişsin. Burada haftanın belirli günleri kurs vereceğiz, geleneksel mutfak, tarhana, turşu yapımı. Açıkçası kolay olmuyor, kooperatiflerde 75 üyesiniz 75 kişi aktif değil ancak 25 kişi aktif. 4 yıllık bir kooperatif, daha çok yeni. Orhanlı Köyünde toplantıda, bundan 3 sene önce dedim ki; siz böyle erkek erkeğesiniz. Hiç düşünmediniz mi aranızda kadın almayı? Yok ki, dediler. Ben istiyorum, dedim. Farklı bir vizyon istiyorsanız, o zaman beni başkan yapacaksınız, dedim ama bunu espri ile söyledim. Vitrin değiştirelim istiyorlardı. Konu vitrin ise beni koyacaksınız vitrine, dedim. Ödemişli kardeşlerimiz çok iyi fikir, başkan siz olun, demezler mi? Başkan Muhittin Hocamı aşmam ama yardımcısı olurum, dedim. Böyle gelişti olaylar.

Köy köy gezip kooperatifleşmede kadının mutlaka üye olmasını sağlamamız lazım. Çünkü sosyal hakları hep erkek almış, bağkurunu sigortasını yapmış ama tarlada kadın çalışıyor. Bu yine bir başkaldırma değil ama paylaşımları lazım bunları. Ailede sadece erkek var kooperatifte. Kadın ne olduğunun farkında değil.

Ayrıca Başkan eşleriyle ,Ağaç dikimi ile ilgili bir projemiz var. Herkes ağaç kesme peşinde, malum. Çeşme'de bir 1000 ağaçlık proje varmış, biz üstlenmek istiyoruz onu. Orman Vakfı ile yapacağız projeyi. dedi.

Takipçisi olacağımızı söyleyerek ,zaman ayırdığı için kendisine çok teşekkür ettik..

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ ÇALIŞMASI YAPILDI

FAALİYETLER

İzmir Barosu tarafından 03.12.2014 günü Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Tijen Dündar Sezer'in katılımıyla İstanbul Sözleşmesi çalışması yapıldı.

TÜBAKKOM 12. DÖNEM 3. GENEL ÜYE TOPLANTISI

Tübakkom 12. Dönem 3. Genel Üye Toplantısı

TÜBAKKOM Genel Üye toplantısı 06-07 Aralık2014 tarihinde Malatya’da toplanmıştır. Sonuç bildiğesini haberin devamında okuyabilirsiniz.

TÜBAKKOM 12. DÖNEM 3. GENEL ÜYE TOPLANTISI

TÜBAKKOM Genel Üye toplantısı Samsun, Kayseri, Manisa, Çorum, Edirne, Eskişehir, Aydın, Antalya, Hatay, Nevşehir, Bursa, Adana, Sinop, Zonguldak, Kahramanmaraş, Muğla, Aksaray, Batman, Kırklareli, Balıkesir, Erzincan, Kocaeli, Bartın, Bolu, Amasya, Sivas, Osmaniye, Tokat, Diyarbakır, Gaziantep, Bingöl, İzmir, İstanbul, Ankara, Malatya, Trabzon Baroları ve TÜBAKKOM Eşgüdüm Sorumlusu ve TBB Yönetim Kurulu Üyesi Av.Yurdağül Gündoğan’ın katılımı ile 06-07 Aralık2014 tarihinde Malatya’da toplanmıştır. Yürürlükteki yasalar, uluslararası sözleşmeler, özellikle CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi çerçevesinde aşağıdaki konular karar altına alınmıştır.

1) “Çocuktan gelin olmaz” Kurultayı yapılarak çocuk yaşta evliliklere sorunların tartışılması ve çözüme yönelik çalışmaların yapılarak

kamuyla paylaşılmasına karar verilmiştir.

2) Laiklik ve Cumhuriyetin temel değerlerine karşı olan tüm karar ve uygulamaları kınıyoruz.

3) “Kadın ve erkeği eşit duruma getiremezsiniz, o fitrata terstir.” diyen devlet anlayışını kınıyoruz.

4) Karma eğitimin kaldırılması yönündeki çalışmaların kız öğrencilerin eğitim hayatından uzaklaştırılmasıyla sonuçlanacak, din derslerinin ilkökul birinci sınıftan itibaren zorunlu hale getirilmesi Cumhuriyetin temel ilkelerine, özellikle Laikliğe aykırıdır.

5) Türk Medeni Kanunu ile elde ettiğimiz haklardan vazgeçmeyeceğimizi, daha ileriye götürmek için mücadele edeceğimizi bildiriyoruz.

6) Kadınların çalışma hayatında, siyasette ve sosyal hayatta daha etkin yer alması için Devletin üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmesini talep ediyoruz.

7) Her geçen gün artan kadın cinayetlerinin önlenmesi için gerekli önlemler alınmasına, ŞÖNİM'lerin sayısının artırılarak etkin hale getirilmesi için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na göreve davet ediyoruz.

8) CMK 234/5 ve TCK 86. maddelerinde kadına pozitif ayrımcılık yapılarak gerekli yasal düzenlemelerin yapılması talep ediyoruz.

9) Kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına ve kadına karşı şiddetin önlenmesine yönelik kamu spotları hazırlanmasını talep ediyoruz.

10) Staj Eğitim Merkezi Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak 6284 Sayılı Kanun'un zorunlu ders programına alınmasının sağlanması TBB'nden talep ediyoruz.

11) Okullarda toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmesi için MEB müfredatında değişiklik yapılmasını talep ediyoruz.

12) Savaş mağduru kadınların ve çocukların sorunlarının çözülme-

si için gerekli çalışmaların yapılmasını talep ediyoruz.

13) Yazılı ve görsel basında cinsiyet ayrımcılığı içeren ve kadına yönelik şiddeti teşvik eden dilin düzeltilmesi konusunda medya kuruluşlarıyla tekrar iletişime geçilmesine karar verilmiştir.

14) Yargının vazgeçilmez ögesi avukatlara yönelik şiddeti kınıyoruz ve sonunu kadar da takipçisi olacağımızı bildiriyoruz.07.12.2014

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ KADIN HUKUKU KOMİSYONU

Sonuç Bildirgesinin 2.md.sindeki konu İzmir Barosunun önerisi olan ; 'Prof. Dr.Esat Rennan Pekünlü ile birlikte Hukuk Devleti, Laiklik ve Aydınlanma mahkum edilmiş olup bu mahkumiyet kararından bir an önce dönülmelidir' şeklinde olup bu konu diğer katılımcı barolar tarafından bildirmede yazıldığı şekilde değiştirilmiş ve kabul edilmiş olup İZMİR ve KIRKLARELİ Baroları olarak maddenin kabul edilen bu şekline İTİRAZ ŞERHİ koyduk.

**İZMİR BAROSU KADIN HAKLARI MERKEZİ
SORUMLU YÖNETİM KURULU ÜYESİ
AV.NURİYE KADAN**

SEMİNER ÇALIŞMASI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi tarafından 12-13 Aralık 2014 günlerinde “6284 Sayılı Yasa ve Kadına Yönelik Şiddetin Hukuksal Sosyal ve Psikolojik Boyutu” başlıklı bir seminer gerçekleştirildi.

Seminer çalışmasına Av. Ogün Kayacan, Yard. Doç. Dr. Ahsen Kaya, Av. Tuğçe Denizer, Av. Aytül Arıkan, Sosyolog Yelda Şimşir, Av. Berna Menteş ve Psikolog Özge Kutay Yüksel eğitmeni olarak katıldılar. Seminer sonunda çalışmaya katılan meslektaşlarımıza Merkez Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi Av. Nuriye Kadan tarafından sertifikaları sunuldu.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ ÇALIŞMASI YAPILDI

İzmir Barosu tarafından 16.12.2014 günü Duygu Erseçen'in katılımıyla İstanbul Sözleşmesi çalışması yapıldı.

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE EZİYET SUÇU KONULU ATÖLYE ÇALIŞMASI

İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi tarafından 26.12.2014 günü Yrd. Doç.Dr. Burcu Dönmez'in katılımıyla, Kadına Yönelik Şiddet ve "Eziyet Suçu" konulu bir atölye çalışması gerçekleştirildi

KADINA YÖNELİK ŞİDDET KONULU ATÖLYE ÇALIŞMASI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi tarafından 09-10 Ocak 2015 günlerinde “6284 Sayılı Kadına Yönelik Şiddetin Hukuksal Sosyal Ve Psikolojik Boyutu Konulu Atölye Çalışması” gerçekleştirildi.

Çalışmada Av. Saadet Kayaalp 6284 Sayılı Yasa ve Uygulamada Yaşanılan Sorunlar, Prof.Dr. Serpil Salaçin Aile İçi Şiddet Olgularında Medikolegal Değerlendirme, Av. Aytül Arıkan Uluslararası Sözleşmeler Işığında Kadına Yönelik Şiddet ve Ayrımcılık, Sosyolog Yelda Şimşir, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Psikolog Özge Kutay Yüksel Şiddet Olgusu ve Şiddet Mağdurları ile Görüşme Teknikleri, Yrd. Doç.Dr.Pınar BacaksızTCK'da Kadına Yönelik Cinsel Suçlar konulu sunumları gerçekleştirdiler.

Çalışma sonunda İzmir Barosu Başkanı Av. Aydın Özcan ve İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi Av. Nuriye Kadan katılımcılara sertifikalarını sundular.

SUÇ DUYURULARI

İzmir Barosu olarak ,'Karılarını öldüren erkekleri alınlarından öpüyorum'diyen Mağdur Boşanmış Babalar Derneği Başkanı Muhammet Özen hakkında suç duyurusunda bulunduk

İzmir Barosu olarak ,'Karılarını öldüren erkekleri alınlarından öpüyorum'diyen Mağdur Boşanmış Babalar Derneği Başkanı Muhammet Özen hakkında İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda ve İzmir Valiliği'ne de adı geçen derneğin kapatılması yönünde başvuruda bulunduk.

İzmir Barosu, küçük yaşta, fiziksel ve ruhsal gelişimini tamamlamayan çocukların evlendirilebileceğine dair açıklamalarından dolayı Sosyal Doku Vakfı Başkanı Nureddin Yıldız hakkında suç duyurusunda bulundu

İzmir Barosu, Sosyal Doku Vakfı Başkanı Nureddin Yıldız'ın katıldığı bir programda "Evlilikle ilgili şeriatımız İslamın yaş haddi yoktur. Bu ne demek? Buluş çağından önce de bir çocuk evlenebilir. Çocuklar arası nikah da yapılabilir. Büyük küçük nikahı da yapılabilir. Mesela 7 yaşında bir kız çocuğu 25 yaşında bir erkek veya 7 yaşında erkek, 25 yaşında bir kız evlenebilirler mi? Nikahlanabilirler mi diyelim. Nikah evlilikten daha hassas bir ifade. Evet nikahlanmalarında sakınca yoktur. Bütün mezheplere göre, Kuran'a iman eden bütün Müslümanlara göre, Kuran'a iman kelimesini açacağız biraz sonra

evlilik için bir yaş söz konusu değildir. 10 yaşında, 7 yaşında, 6 yaşında, 78 yaşında yaşıyorsa 135 yaşında bir insan evlenmeye adaydır. Ne küçük yaşta olduğu için ne büyük yaşta olduğu için nikaha engel yoktur" şeklindeki küçük yaşta, fiziksel ve ruhsal gelişimini tamamlamayan çocukların evlendirilebileceğine dair açıklamalarının MK'nun evlenme ehliyeti ile ilgili emredici hükümlerine ve çocuk haklarını korumaya yönelik uluslararası sözleşmelere aykırı olduğu gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuştur.

BASIN AÇIKLAMALARI

Basına ve Kamuoyuna

25 Kasım 1960 günü Dominik Cumhuriyeti'ni diktatörlükte yöneten Rafael Trujillo'nun ülke için iki tehlikeden biri olarak gördüğü Mirabel Kız kardeşlerin tecavüz edilerek öldürüldüğü tarihtir.

Latin Amerika ve Karayip Kadınlar Kongresi 1981 yılında toplantısında Mirabel kardeşlerin öldürüldüğü tarih olan 25 Kasım; "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslar Arası Dayanışma Günü" olarak ilan edilmiştir. Birleşmiş Milletler'in de 1999 yılında aldığı karar ile her yıl 25 Kasım tarihi "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Dayanışma Günü" olarak anılmaktadır.

25 Kasım kadına yönelik şiddete karşı uluslar arası dayanışma günüdür.

25 Kasım toplumsal cinsiyet eşitsizliğine, ataerkil toplumsal şiddete karşı eylem günüdür.

25 Kasım kadına yönelik her türlü baskıya, kadınları yok sayan sistemlere karşı mücadele günüdür.

Bugün ülkemizin taraf olduğu toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik uluslararası sözleşmeler ve yasal mevzuatımız etkin biçimde uygulanamamakta ve yasal mevzuatın uygulanması noktasında kurumlar arası etkinlik sağlanamamaktadır. Kadına

yönelik şiddeti önlemeye yönelik etkin politikalardan yoksun olunması neticesinde 2014 yılının ilk 10 ayında ülkemizde öldürülen kadın sayısı 255'e ulaşmıştır. Bunun dışında ise kapalı kapılar ardında şiddet gören, adli birimlere başvurmayan veya başvuramayacak durumda olan kadın sayısı ise belirsizdir.

İktidarın uyguladığı politikalar kadına ve topluma yönelik şiddeti artırmaktadır Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet sayesinde eşit yurttaş olma hakkını kazanan kadının kurtuluşunun da ancak cumhuriyetimizin kurtuluşu ile mümkün olduğunu belirtmek isteriz. Cumhuriyet ile kazanılan haklar yok edilmeye çalışılmaktadır. Ulusal egemenlik temeline dayalı olan Cumhuriyetimiz, laik ve bilimsel bir eğitim anlayışı, kadın ve erkek eşitliği temeline dayanan demokratik bir devlet anlayışına bağlı devrimler ile gerçekleşmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında kazanılan bu büyük haklar ne yazık ki daha çok geliştirilmesi gerekirken ortaçağ karanlığına doğru sürüklenmekte, eğitimde, yönetimde, ailede ve siyasette, laiklik, demokrasi ve hukuk devleti ilkeleri çiğnenerek kadınların bedeni üzerinden siyaset yapılmaktadır.

Emperyalizme bağlı, ortaçağ zihniyetindeki iktidar, kadını eve kapatmayı uygun görmekte, kadının sürekli olarak cinsel kimliği ile gündeme getirerek kadın saygınlığını yok etmeye çalışmaktadır. Kadını eve kapatan, en az üç çocuk isteyen, kürtaja sezeryana karşı olan, hamile kadına sokağa çıkmaması yönünde baskı kuran, 4+4+4 eğitim sistemi ile kız çocukların eğitim haklarını elinden alan, çocuk gelinlerin yolunu açarak meşrulaştırmaya çalışan, gençliği kızlı-erkekli diye ayırıştıran ikti-

darın kadına yönelik şiddeti ortadan kaldıracacağını ummak da bir o kadar gerçek dışıdır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele gününü 1 güne değil tüm yıla yaymak ve bu bilinci tüm topluma aşılammamız gerekir. Şiddetle mücadelenin bir devlet politikası haline gelmesi gerekir. Kadınlara erkeği eşit birey olarak görmedikçe şiddeti önlemede yol almak mümkün değildir.

Ülkemizde birçok kadın nitelikli istihdam olanağı oluşturulmadığı ve bu konuda ciddi önlem ve tedbirler alınmadığı için, güvencesiz şartlarda, düşük ücretle ve kayıt dışı çalışmaktadır. Birçok kadın ise bakımevi, kreş gibi sosyal olanaklar sunulmadığı için iş ve meslek sahibi olamamaktadır. Okul çağındaki birçok kız çocuğu ise evlendirilerek eğitim hakkı ve geleceği elinden alınmaktadır.

Nüfusu yüz bini geçen belediyelere kadın sığınma evi açma zorunluluğu getirilmiş olmasına karşın halen birçok belediye tarafından bu yükümlülüğün yerine getirilmediği ve mevcut sığınma evleri ile kadın danışma merkezlerinin ise yetersiz ve eksik personel ile hizmet vermeye çalıştığı görülmektedir.

“Kadınlara Yönelik Şiddet Ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi Ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi ” kısaca İstanbul Sözleşmesi 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş olmakta beraber gerek Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve gerekse Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından sözleşmenin uygulanmasına yönelik hiçbir somut ilerleme kaydedilmemiş, kurumlar arası koordinasyona yönelik bir çalışma henüz sağlanmamış ve uzman eylem grubu için adaylar belirlenmemiştir.

Hiçbir çeşidi asla onaylanıp hoş görülemeyecek şiddetin boyutları ülkemizde her geçen gün artmakta ise de yarınlara değiştirmek bizim elimizdedir. Kadına yönelik şiddetle mücadelenin bireysel olarak kazanılamayacağı öncelikle devletin şiddetle mücadele için etkin bir politika geliştirmesi ve tüm kurumlarıyla birlikte etkin bir şekilde bu politikaları

yürürlüğe koyması gerektiği ortadadır.

ÇOCUK GELİNLERİN ARTTIĞI,
KADIN CİNAYETLERİNİN VE KADINA ŞİDDETİN SAYISININ HER GEÇEN GÜN ARTTIĞI,
KADINI SOSYAL VE İŞ YAŞAMINDAN SOYUTLAYAN YASALARIN ÇIKTIĞI,

Bir dönemden geçiyoruz. Bu gerici, ayrımcı düşüncelere karşı dimdik duracağız ve mücadele edeceğiz. Kadına yönelik her türlü şiddet ve baskıyı kınıyoruz. Her türlü Şiddete de HAYIR diyoruz.

İzmir Barosu ve İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi ve Kadın Hakları Komisyonu olarak tüm gücümüzle etkin şekilde kadına yönelik şiddetle mücadeleye hukuksal boyutta devam edeceğiz. Tüm ilçe belediyeleriyle ortak çalışma yapıp kadın danışma merkezlerinde bu konuda yetişmiş avukatların görevlendirilmesini sağlayacağız ve kadına karşı şiddetin önlenmesi için kadının daha etkin korunmasına ve saldırgan tarafın daha sıkı tedbirlerle suç işlemesinin önüne geçilmesi yönünde yasa değişikliğinden kolluk kuvvetlerinin uyarılmasına kadar her türlü önlemin alınması için mücadele edeceğiz.

Saygılarımızla. 25/11/2014

BASIN AÇIKLAMALARI

Basına ve Kamuoyuna

Türkiye Cumhuriyetinin ilk yıllarında,1926-1934 yılları arasında gerçekleştirilen Atatürk Devrimlerinin bir kısmı, kadınların sosyal ve kültürel alanlarda, eğitimde, hukukta, aile içinde, çalışma yaşamında, toplumsal yaşamda ve siyasette erkeklerle eşit haklara sahip olmasını hedeflemiştir.

Bu konuda yapılan yasal düzenlemeler, Türkiye Cumhuriyetinde toplumsal alanda yapılan en önemli yeniliklerdendir ve birçok Avrupa ülkesinden daha önce gerçekleştirilmiştir. Fransa ve İtalya'da kadınlara 1946'da, İsviçre'de ise 1971'de seçme ve seçilme hakları tanınmıştır.

Atatürk'ün girişimiyle kadınların iktisadi ve siyasal yaşama katılmaları yönünde bir dizi değişiklik yapılarak, 1930'da belediye seçimlerinde seçme, 1933'de çıkarılan Köy Kanunu ile muhtar seçme ve Köy Heyetine seçilme , 5 Aralık 1934'te Anayasada yapılan değişiklikle de milletvekili seçme ve seçilme hakları tanınmıştır.

Atatürk Türk kadınının seçme ve seçilme hakkının verilmesinin ardından şöyle seslenmiştir:

' Bu karar, Türk kadınına sosyal ve siyasal hayatta bütün milletlerin üstünde yer vermiştir. Çarşaf içinde, peçe altında ve kafes arkasındaki Türk kadını artık tarihlerde aramak lazım gelecektir. Türk kadını, evdeki medeni mevkiini selahiyetle işgal etmiş, iş hayatının her safhasında başarılar göstermiştir. Siyasi hayatla, belediye seçimleriyle tecrübe kazanan Türk kadını bu sefer de milletvekili seçme ve seçilme suretiyle haklarının en büyüğünü elde etmiş bulunuyor. Medeni memleketlerin birçoğunda, kadından esirgenen bu hak Türk kadınının elindedir ve onu selahiyet ve liyakatla kullanacaktır.'

Acaba 21. Yüzyıl Türkiyesinde Türk kadını Atatürk'ün dediği gibi seçme seçilme hakkını 'selahiyat' ve 'liyakat' la kullanabiliyor mu? Bu sorunun da yanıtı ne yazık ki ' HAYIR ' dır. İktidarların dini siyasete alet

etme çabaları sonucunda kadını her türlü alanda geri plana itme uygulamaları hız kazanmıştır. Türk kadını 1934 yılından da daha geriye götürülmeye çalışılmaktadır. Kadına yönelik şiddet ve cinayetler, berdel uygulamaları, küçük yaşta gelinler,4+4+4 eğitim sistemi ile kadınlarımız ülke gündemine oturmuştur. Kadına yönelik cinayetler her geçen gün daha da artmakta ,devlet bu cinayetleri önlemede etkin rol oynamamaktadır. Hele ki iktidarın gündemindeki karma eğitimin sonlandırılması tartışmalarının, kız –erkek okullarının ayrıştırılması düşüncesinin laik eğitim düzenini yok edeceği açıktır ve bu nedenle de Medeni Kanun'un getirdiği olumlu hakların uygulanması da mümkün değildir.

Ülkemizde kadın istihdamı giderek azalmakta, yerel yönetimlerde, üst yönetici birimlerinde, TBMM'de kadınlar yok denecek kadar az sayıda, her üç kadından biri aile içi şiddet mağduru ve her geçen gün sayısı artan kadın cinayetleri ile cumhuriyet devrimleriyle kazandığımız haklar daha ileriye götürülmesi gerekirken ortaçağ karanlığına doğru sürüklenmektedir.

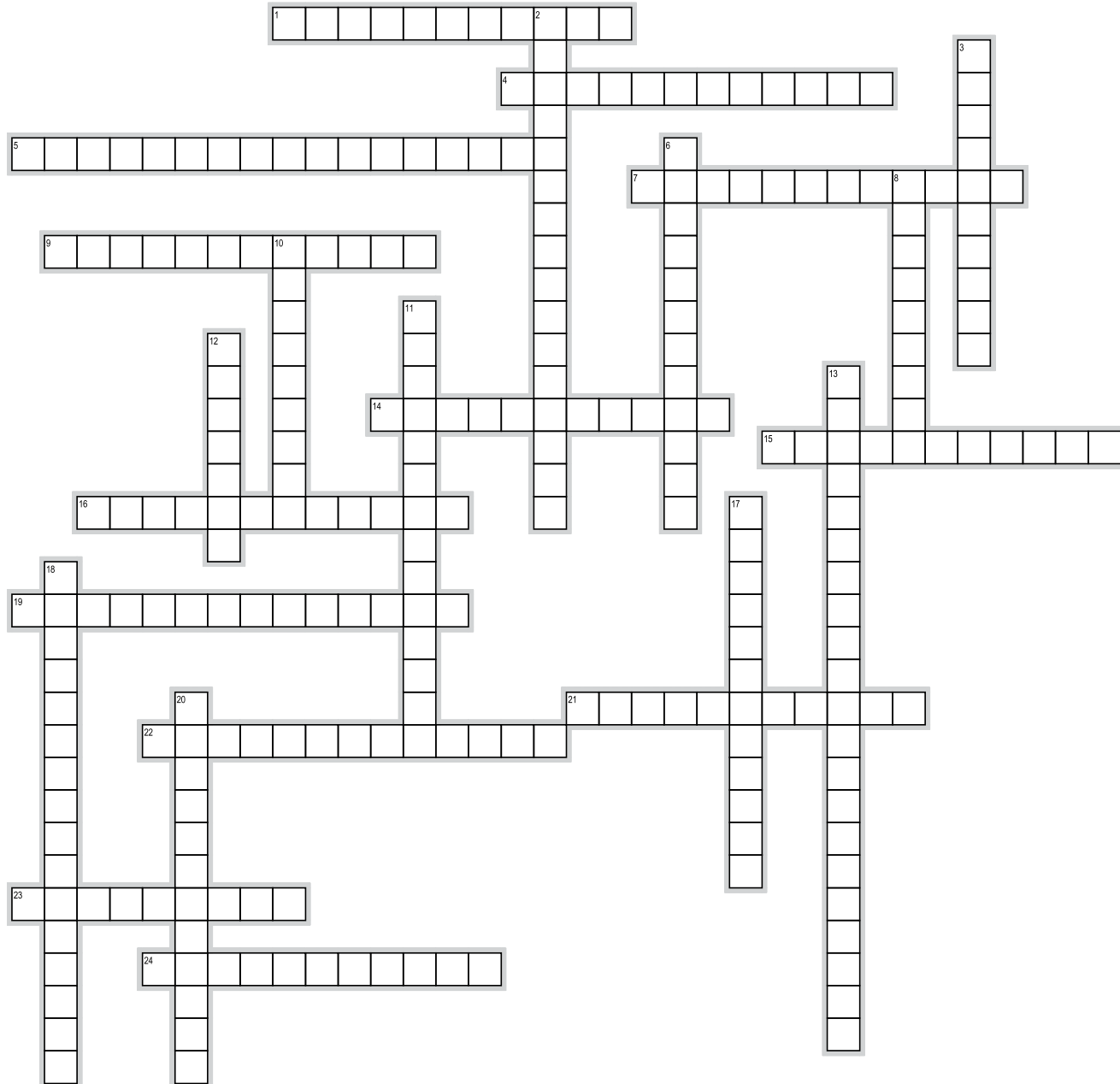
Kadın hukukçular olarak, devletin toplumsal cinsiyet eşitliğinde duyarlı bir politika izlemesini, kadınların siyasette ve karar verici konumlarda daha çok bulunmalarını sağlayıcı önlemler alınmasını ve daha da önemlisi ulusal ve uluslararası sözleşmelerin etkin bir şekilde yerine getirilerek kadın cinayetlerinin önlenmesini ve en büyük insan hakkı olan yaşam hakkının sağlanmasını talep etmekteyiz. Kadınlarımızın kendi kaderi ile birlikte ülke kaderinde de söz sahibi olabilmesinin yolu siyaset yapmaktan geçmektedir. Türk kadınının seçme ve seçilme hakkını elde etmesinin 80.yılı kutlu olsun.

Saygılarımızla.

İZMİR BAROSU KADIN HAKLARI DANIŞMA VE HUKUK
ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

CUMHURİYETE EMEK VEREN ÖNCÜ KADINLAR

Av. Rahile HORZUM

SOLDAN SAĞA

1. Sorbonne üniversitesinde Edebiyat eğitimi alan ,kadınların seçilme hakkını kullanarak milletvekili olan ilk kadın
4. Türkiye'nin ilk kadın pilotlarından biri ve dünyanın ilk kadın savaş pilotu.
5. 13 Gün işkencede kalan , 45 gün falakaya yatırıldığından 6 ay tedavi gören tütüncüler kraliçesi, ilk kadın sendikacı
7. Ülkemizde İlk Kadın Baro Başkanı, Elazığ Baro Başkanı 1972-1979 yılları arasında Elazığ Baro Başkanı olarak görev yapan kadın.
9. 1986 'da Hindistan'da Uluslar arası Gandhi Ödülü' nün de aralarında bulunduğu sayısız ödül sahibi hayatını cüzamla savaşmaya adanmış Türk tıp doktoru, akademisyen, yazar, eğitimci ÇYDD ilk genel başkanı
14. İlk kadın siyasi parti genel başkanı.
15. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın bakanı
16. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın kimyacısı. Sorbonne Üniversitesinden mezun olan ilk Türk kadını ve dünyaca ünlü bilgin Madam Curie'nin öğrencisi olmuş tek Türk
19. Heykellere şekil veren ilk kadın parmakların sahibi, ilk kadın heykeltıraş
21. Türk sinema ve tiyatro oyuncusu. Türk sinemasının ilk kadın film yönetmeni ve ilk kadın yıldız
22. 1945 yılında Türkiye'de ve dünyada Yüksek Mahkeme üyeliğine atanan ilk kadın .İlk kadın Yargıtay üyesi
23. Balkan Savaşı günlerinde cepheden getirilen pek çok yaralıyı görüp doktor olmaya karar veren, ancak o yıllarda bir kadının tıp öğrenimi görmesi olanaksız olduğundan dönemin maarif Vekili Şükrü bey'in desteği ile Almanya 'ya Tıp öğrenimine gönderilen, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın doktoru
24. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi . İslam'da örtünmenin ve oruç tutmanın zorunlu olmadığını vurguladığı dönemde 6 Ekim 1990'da evine gönderilen bombalı paketle katledilen aydın kadın.

YUKARDAN AŞAĞIYA

- 2.Sümerolog,Sümer ve Hitit kültürlerini tanıtan kitapların yazarı, yüz yaşındaki Atatürkçü genç!
3. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) 46 yıllık tarihinin ilk kadın başkanı
6. Büyükbüyükbabası şeyhülislam, büyükbabası paşa, babası başarılı bir tüccar. Kendisi Türkiye Cumhuriyeti'nin kraliçesi. Türkiyenin İlk Dünya Güzellik kraliçesi
8. Asıl adı Fatma Seher. Erzurum doğumlu olup,Balkan harbine de katılan, Mondros Mütarekesinden sonra kurduğu milis kuvvetleriyle Bursa Ve İzmit'in işgalden kurtulması için mücadele eden , Sakarya ve Başkomutanlık muhaberelelerine de katılan Cumhuriyetin temellerinin atılmasında pay sahibi olan kadın.
10. İlk Türk Müslüman kadın oyuncu
11. Yaşadığı dönemin en cesur entelektüellerinden biri,Yassıadada hukuk profesörü babasını savunan Türkiye'nin ilk kadın avukatı.
12. 1933 yılında Aydın İli, Çine İlçesi,Karpuzlu Bucağı muhtarlığına seçilen muhtar. Türkiye'nin ilk kadın muhtarı.
13. Görevi sırasında sert laiklik mesajları ile de tarihe geçen Danıştay in ilk kadın başkanı
17. Döneminde kadınların okula gitmesi yaygın olmadığı için, okur yazar oluşu nedeniyle Zübeyde Molla olarak da anılan dünyaya getirdiği, yetiştirdiği evlatla bir ulusun kaderini değiştiren anne .
18. İşgallerin ardından İstanbul'da yaptığı konuşmalarla halkı işgallere karşı uyandırmaya çalıştı. 1919'da Sultanahmet Meydanı'ndaki mitingde yaptığı etkin konuşma sonrası hakkında tevkif kararı çıkınca, eşi ile birlikte Anadolu'ya kaçarak Kurtuluş Savaşı'na katıldı. İstanbul Hükümeti tarafından Mustafa Kemal ile birlikte hakkında ölüm kararı verilen altı kişiden biriydi. Ateşten Gömlek, Vurun kahpeye, Sinekli Bakkal gibi klasiklerinin yazarı
20. 24 Temmuz 1923'te Lozan'da imzalanan Barış Antlaşması imza töreninde yeni kurulacak Türkiye devletinin ilk örnek kadını olarak yer alan kadın.

Bekle Beni Ve Anla

Gözlerinden seyrediyorum
denizi

Çılgıksız lacivertler koşuyor
akşamlarına

Topluyor martılar nar
çiçeklerini

Kıvılcık kıvılcık süs bahçeleri gibi
Gözbebeklerine biriken
deltalarından

Aşk çözebilir mi her şeyi

Kamaştır usul usul

Dalında meyveye dönen şeftali

Işıklar yanar söner evlerde
kiminin

Rüzgara açıktır sahneleri

Bazen bir yürüyüşte bulunuverir
gölgesi

Kalabalıklar tüter

buram buram damarlarda
şelaleye kapılır sesleri

Öz olur

Öfke olur

Gül olur bazen

düşleri

Sürer gider tohumlara

Dört naladır şimdi

ülkemin bütün çiçekleri

Bilmem

Aşk çözebilir mi her şeyi

Bekle beni ve anla

Ne olur

Ki

Gözlerinden seyrediyim

Her vakit denizi

Kadın

Kadın

Üstüne titrer yaşamanın

Her ne olursa olsun

Savaşmanın

Doğmanın yeni güne

Doğurmanın

Kadın

En güzel şarkısı çoğalmanın

Hayatla bir olup yaratmanın

Çınarlar kadar köklenip

Bir o kadar dimdik

Gökyüzüne bakmanın

Susarken konuşmanın

Tutuşurken damıtmanın

Kadın

Cemreleri tüm siyahların

HARİKA KÜLÇÜR
Haziran 2013 İzmir

HARİKA KÜLÇÜR
Şubat 2015

İZMİR BAROSU
1456 Sokak No: 14
35220 Alsancak / İZMİR
Tel: 0232 400 00 00 - 463 00 14
Faks: 0232 463 66 74
www.izmirbarosu.org.tr